Salga Attila

Csalóka nyalóka

Vígjáték

két részben

© Salga Attila 2011

ISBN
salga1@t-online.hu
http://eszperanto.hupont.hu
+36-30-295-19-69

****

Szereplők
Ifj. Strassnoff Ignác, 20-25 éves korában
Id. Strassnoff Ignác, 65 éves korában
Tomi, a műsorvezető
Laci, a szerkesztő
Rendező, vagyis Imi, aki a háttérből irányít
Vicuska, a súgó
Hamlet, vagyis a narrátor
Robi, a jó barát
Néző, aki reklamál
Gróf Szentirmay Ágoston, aki sokat szeret beszélni
Eszterházy Eufrozina bárónő, a bájos hölgy
Kövessy Gedeon báró
Pathó Pál, aki szeret közbevágni
Szemere Miklós, a nagy kártyás
Zelenay Olivér főhadnagy, gyászhuszár
André Benoist, Jules Emery francia detektívek
Fónagy Zelma, a színésznő
Képviselőjelölt (1)
Képviselőjelölt (2)
Első férfi
Második férfi
Első őr
Második őr
Gyalokay Béla, rendőrségi tanácsos
Báró Splényi Ödön, rendőrfőtanácsos
Krecsányi Kálmán, detektívfőnök
Zsuzsa, a beugró
Pincér, aki érti a csíziót
Emília, a piroslámpás ház Madame-ja
Utcanép, rendőrök, szegény munkás, a divatbemutató résztvevői és mások

Történik 1900-1925 között és napjainkban

ELSŐ RÉSZ

1. JELENET

(Kialszanak a fények, majd a színpadon és a nézőtéren elhelyezett hangszórókból diszkózene hallatszik. 15-20 másodperc múlva fokozatosan elhalkul. A függöny elé balról bejön egy Hamletnek öltözött színész, a Narrátor. Néhány tompa fénynyaláb kísértetiesen megvilágítja.)

NARRÁTOR: *(nagy átéléssel)*
Lenni vagy nem lenni: az itt a kérdés.
Akkor nemesb-e a lélek, ha tűri
Balsorsa minden nyűgét s nyilait;
ha kiszáll tenger fájdalma ellen,
S fegyvert ragadva véget vet neki?

RENDEZŐ: *(a háttérből hangszórón keresztül felháborodva beszól)* Ne izélj már, Zolikám! Ez a holnapi műsorod! *(tagoltan)* Hol-nap es-te hét-kor: Ham-let! Érted? Sipirc!
NARRÁTOR: *(sértődötten)* Ki tudja, hol leszek én holnap este?... Jól van, befejezem. *(a közönségnek teátrálisan)* Ember! Küzdj, és bízva hízzál!

(Kimegy a színről, amely elsötétül, majd néhány pillanat múlva kivilágosodik; Hamlet jelmezében Zoli jön vissza vidáman; szinte berobban a színpadra.)

RENDEZŐ: Zolikám! Hányszor megbeszéltük, hogy te vagy a Narrátor, te kezded a darabot. Nézd meg, mennyit késtél?
NARRÁTOR: *(megnézi az óráját, kissé rémülten)* Te, ez megállt! Tudod, hogy a kellékes Janó bácsival pókereztünk a büfében. Három mosóport, két öblítőt és egy WC-kefét nyertem tőle. *(nevetve)* Mindig blöfföltem, és bevette az öreg.
RENDEZŐ: Nem érdekel a pókeretek!
NARRÁTOR: Oké! Nahát akkor… *(szárazon, gépiesen)* A mátészalkai zseniális csaló, Strassnoff Ignác 1868-ban született és 1933-ban halt meg. Életének egyharmadát börtönben töltötte, de mindig volt ideje új áldozatokat keresni és találni.
RENDEZŐ: *(rosszallóan beszól a hangszórón át)* Zolikám! Ez nem te vagy!!! Mi van veled? A szokásos szalonspicc?
NARRÁTOR: *(legyint)* Ugyan, kérlek alássan, nagyon jól tudod, hogy a szalonban én nem szoktam inni!
RENDEZŐ: Hát persze! Csak az öltözőben és Janó bácsinál! Hányszor mondtad már, hogy ez az utolsó eset?
NARRÁTOR: Imikém! Ez lesz az utolsó eset… lesz…, lesz…
RENDEZŐ: *(bosszúsan, maga elé)* Ez a Zoli nincs magánál!
NARRÁTOR: *(csodálkozva)* Már ne haragudj, mióta magázol te engem? Bocsika!

Bocsika! Mit beszél, kérem?! Hogy én magamnál voltam?! Még szép, hogy otthon voltam.
RENDEZŐ: Zolikám! Tudod mit, nem érdekel se a szalonspicced, se az önzésed…
NARRÁTOR: *(kiigazítja)* … önözésed…
RENDEZŐ: Na, légy szíves, mondd tovább a szöveget!
NARRÁTOR: Végszót akarok!
RENDEZŐ: „Ignác bácsi, hogyan smárolta le Kati nénit?”
NARRÁTOR: *(elgondolkodik, majd nevet)* Kettőt lapoztál, bátyám! Ez nem az!
RENDEZŐ: „…keresni és találni…”
NARRÁTOR: Ez az! Kérlek, találd meg!
RENDEZŐ: *(dühösen)* Te ütődött! Ez a három a végszó!
NARRÁTOR: *(felocsúdva)*: Ja…, persze! *(folytatja)* Strassnoff Európa számos országában, de még Amerikában is „vendégszerepelt”. Mindig a gazdagokat tréfálta meg. Gyakran azért szedte rá áldozatait, hogy feljebb kerüljön a társadalmi ranglétrán, s így megnyílhasson előtte az út a mágnásokhoz, az úri társaságokba. Ha kedve kerekedett huszártiszti egyenruhájában ezerszámra rendelt kötőféket, bekecset, tonnaszámra igényelt lisztet, szalmát, zabot. A haszon természetesen előre a zsebébe vándorolt. Mindig kitartott rögtönzött szerepe mellett, mihelyt azonban sarokba szorították, mindent bevallott. *(odafordul, ahonnan a rendező hangját hallotta eddig)* Imikém! Klassz srác volt ez az Ignác bácsi, ugye? *(Teljes csönd. Nincs válasz. Mondja tovább a szövegét)* Ignác annyiban különbözik a mai csalóktól és szélhámosoktól, hogy tetteiért mindig vállalta a felelősséget, sohasem menekült el. Gyakran jótékonykodott, árvaházaknak is adott a megszerzett milliókból, a többit viszont dzsentriként elszórta: fizetett, mint egy huszártiszt… Mintha ma is minden szélhámos Strassnoff huszártiszti egyenruhájából bújt volna elő. Mert közöttünk vannak most is.

(Örül, hogy befejezte a monológot. Felnéz a hangszóróra)

Imikém! Befejeztem. Szia! *(Gyorsan kimegy.)*

(Rövid szünet után a sötétből ismét diszkózene hallatszik, majd a színpad fokozatosan kivilágosodik. Egy stúdiót látunk a szükséges kellékekkel. Elől Tomi, a műsorvezető, hátul az üvegfal mögött Laci, a szerkesztő. Mindkettőjük fején fejhallgató. Tomi mellett egy idős úr ül: Strassnoff Ignác az 1930-as éveknek megfelelő öltözékben. A szín teljesen kivilágosodik, elhalkul a zene. A stúdiót és a szerkesztői szobát elválasztó falon lévő lámpa pirosra vált. Adás van.)

TOMI: Helló, skacok! Megmondtam nektek, hogy vendégem lesz a híres-híres szélhámoskirály…. Hmmmm… Hogy is hívják? Itt van a neve a nyelvemen… és a papíromon is. *(keresgél az asztalon a papírok között)* Elhánytam valahova…
IGNÁC: *(bemutatkozik)* A becsületes nevem Strassnoff Ignác.
TOMI: *(örvendezve)* Igen, igen! Hát minden okés lett! Itt van Ignác bácsi… Honnét is jött, Ignác bácsi?

IGNÁC: 1932-ből…
TOMI: *(csodálkozva)*: Bocsi, az hol van?
IGNÁC: 1931 és 1933 között… *(némi szünet után)*… kissé északra.
TOMI: Á, értem… Kérem, hogy a mikrofonba beszéljen! *(mutatja)* A mikrofonba!
IGNÁC: *(hangosan)* És akkor uramöcsém hallja?
TOMI: *(kényszeredetten nevet)* Igen, hogyne, akkor hallom.
IGNÁC: Akkor nem hall nagyot?
TOMI: Nem, nem. Én mindent meghallok, amit akarok!
LACI: *(beszól a fejhallgatón keresztül, s ezt a nézők kihangosítva hallják)*: Tomikám, ne idétlenkedj már! Ignác bácsi 1933. július 9-én meghalt epehólyag rákban. Ott van előtted minden információ. Érted?
LACI: *(igenlően rázza a fejét, és integet, hogy érti)* Tehát, hip-hip-hurrá mindnyájunk nevében Ignác bácsinak, aki 1933. július 9-én meghalt epehólyag rákban…
IGNÁC: *(felemeli a mutató ujját)*: De mégis él…, de mégis él…!
TOMI: *(idétlenül nevet)* Igen, de Ignác bácsi mégis él! *(kis szünet után csodálkozva)* Hogy lehet az, hogy Ignác bácsi mégis él?
IGNÁC: Ezt én, kérem, nem tudom megmondani. Sok mindenen keresztülestem. Biztosan ezt is túléltem.
TOMI: *(idétlenül nevet)* He-he-he! Tényleg, ez nagyon jó poén volt, ugye skacok? És Ignác bácsi most azért dobbantott be hozzánk, hogy sztorizzon nekünk. *(Ignáchoz)* Ez a program tiniknek szól, és nagyon komálják a jó sztorikat. Ezért kérdezem, hogy régen hogyan stírelték egymást a hapsik és a bigék? Mondjuk, Ignác bácsi hogyan smárolta le Kati nénit?
IGNÁC: *(csodálkozva, hiszen nem értette az eddigi szöveget)* Ki az a Smárolta Kati néni?! Nem ösmerem. Talán: Sarolta…, Kati néni… *(elgondolkodva)* De így sincs semmi értelme!
TOMI: Oké! Így is klafa! Ezt csak úgy szimbolikusan mondtam.
IGNÁC: Szimbolikusan se ösmerem. *(Hangosan morfondírozik)*… Szimbolikus Katalin…. Szimbolikus Katica… néni… Az elébb még … Smárolta Kati néni volt…! *(határozottan)* Nem, nem, tényleg nem ösmerem. *(Tagadóan rázza a fejét.)*
TOMI: *(magyarázkodva)* Na, szóval, azt kérdezem én, hogy milyen volt akkor a párválasztás.
IGNÁC: Kérem szépen, hát volt a Szabadelvű Párt, a 48-as Párt…
TOMI: Jaj, nem erre gondoltam!
IGNÁC: Voltak még kisebb pártok is…
TOMI: Nem, nem, nem! Tehát: *(magyarázva)* ha Ignác bácsinak megtetszett egy csaj… egy hölgy, egy bige, egy szinyorita, hogyan fejezte azt ki?
IGNÁC: *(megpödri a bajszát, huncutkásan elmosolyodik)*: Kérem alássan… Ez nagyon in… tim…
TOMI: *(zavartan, de érzi, hogy fején találta a szöget)* Jó, hát akkor legyen intim… tim. *(váratlanul)* Tímea volt?
IGNÁC: Ne haragudjon, ecsémuram, de én nem tudom.

TOMI: Nagyon komálom az ilyet! Nemcsak ő volt, hanem tökmindegy még ki. Figyuzzatok, skacok! Ignác bácsi olyan lerohanós típus volt.
IGNÁC: Nem, kérem tisztelettel, én nem vettem részt csatában, szuronyos rohamban.
TOMI: "Szuronyos rohamban…" Ez nagyon király! Tudom én: a bigék röpültek Ignác bácsira. Mert azt mondták, olyan huszáros volt, olyan paprikás, olyan magyaros! Ugye? Olyan mindent bele! Neki! Nesze! No, rajta! Egészen tuti! Fejbe! Falba!
IGNÁC: *(kissé bugyután, de egyértelműen szeretné tisztázni a dolgot)* Már megbocsásson, ecsém, de milyen nyelven beszél velem? Kérem tisztelettel, nekem Elza nevelő anyám is volt, germán származású. Horatiust, Heinét, Goethét, Schillert adta a kezembe. Rajtuk nőttem fel. Amiket most Ön mondott, azokat, énnékem mellőznöm kellett. Az én stílusomba ez nem illett még akkor se, amikor huszárkapitányi egyenruhát hordtam. *(Megpödri a bajszát. Kis szünet után)* Na jó, ha kutyaszorítóba kerültem, néha megengedtem három darab Krucifixet, két Das Donnerwetter-t.
TOMI: *(amíg Ignác bácsi beszél, látszik az arcán, hogy zavarban van, mert ezt a szöveget nem igazán érti, ezért másra tereli a szót)* Hűha! *(félre)* A krucifix valamilyen vírusirtó lehet… *(Ignáchoz)* Egyébként Ignác bácsi hány nyelven beszél?
IGNÁC: A cirkuszhercegnőtől, vagyis Elza nevelőanyámtól tanultam németül, angolul, rám ragadt a francia, az olasz, a latin… De ezt az ural-altáji ősmagyart, amit ecsémuram beszél, nem ösmerem.
TOMI: *(ösztönösen felkiált)* Jaj, ön egy poliglott!
IGNÁC: Poliglott? Az hol van? Debrecen mellett?
TOMI: *(lelkesen)* Igen, igen… Mondhatnám úgyis, hogy Ignác bácsi egy szupermen.
IGNÁC: Á, szupermen! Az olyan emberek fölötti.
TOMI: Az, pontosan, akkurate!
IGNÁC: Nem, kérem szépen. Én ugyanolyan ember vagyok, mint mindenki más. Igaz, tiltottan viseltem huszárkapitányi egyenruhát… Megbűnhődtem érte. Voltak kalandjaim. Több mint húsz évet ültem. És egyszer már meghaltam, de ettől eltekintve…
TOMI: Ja, skacok! Ignác bácsi egy nagy csaló!
IGNÁC: *(felháborodva)* Kikérem magamnak, én nem vagyok svindler! Tudja, kedves monseigneur, milyen nagy különbség van a csaló és a szélhámos között? Mint az ural-altáji ősmagyar és a klasszikus francia nyelv között. Legalább! A csaló csúnya szó, és olyan embert takar, aki másoknak a pénzét, vagyonát, erőnek erejével elveszi. A szélhámos pedig azt vallja, hogy ne vegyél el semmit!... *(kis hatásszünet után)* Intézd úgy, hogy önszántukból adják. *(hatásszünet)* És aki máma akar adni, az ne halassza holnapra (meg*pödri a bajszát)*…, mert holnapra talán semmi se marad. A szélhámos és a csaló között tehát akkora a különbség, mint a csaló és a szélhámos között. A szélhámos olyan, mint a tisztességes ember, csak mindenáron el akarja hitetni magáról, hogy tisztességes. És sajnos sokan elhiszik neki. Az igazi tisztességes emberek mind egyformák, és ez boldoggá teszi őket.
TOMI: *(kissé bocsánatkérően)* Ó, nem is gondoltam volna, mert én egyikhez sem tartozom. Na, ennyi volt, skacok! Most nyomjuk a mjuzikot! *(discjocey stílusban)* Következik a vájj, lájj máj, nyujork, wasington dí-szi, háj, táj- váj- fláj!

(Kialudt az adást jelző piros lámpa. Hangos diszkózenét hallunk. A zene fokozatosan elhalkul.)

LACI: *(a fejhallgatón keresztül – kihangosítva – dühösen beszól Tominak)* Mi a fene van veled??? Zsebedbe pisált a macska? Olyan ótvaras és ragyás a szöveged! Ha az öreg nem lenne melletted, holnap lehúzhatnánk a rolót! A kalandjairól kérdezd,Tomikám!!!
TOMI: *(mentegetőzve)* Próbáltam, de nem ment…
LACI: Figyusz ide! Strassnoff Ignác huszárkapitányi egyenruhában magyar nemeseket, főurakat, nőket csapott be, tévesztett meg, emiatt többször ült börtönben. Sohasem menekült, mindig vállalta tetteiért a felelősséget. De mért mesélem el, amikor ott van előtted, tegnap megkaptad három oldalon!
TOMI: Hú! Ilyen vagány srác volt! *(az asztalon lévő papírjai között matat; ide-oda rakosgatja)* Ez sem az… Ez meg mi a lóhere itt? … Ja, ez nem kell! *(félreteszi)*
LACI: Öt másodperc múlva adásba kerülsz. Figyeld a lámpát! … Öt, négy, három, kettő… Most…

(Kigyullad az adást jelző piros lámpa.)

TOMI: No, skacok! Megint itt vagyunk a stúdióban… Kinyomoztam, hogy Ignác bácsi oltári jó fej volt, mert jól átverte a burzsujokat. Igaz, ezért kóterben is ült vagy húsz évet. Nem semmi!
IGNÁC: Én, kérem, mindig becsületesen akartam élni. Soha, senkit nem akartam becsapni. Tisztességes akartam maradni, de nem vitt rá a vérem. Színésznek készültem, a bátyám direktor volt, de nekem nem volt megfelelő a Hamlet vagy a Bánk bán. Nekem kicsi volt a színpad. Én a világ deszkáin léptem fel: Magyarországtól kezdve Franciaországon át Amerikáig.
TOMI: Najszen, az utazási irodák biztosan nem mentek tönkre!
IGNÁC: *(tagadóan rázza a fejét)* Kérem tisztelettel, én nem irodáztam, hanem a kedvesemmel utazgattam… De ne haragudjon már, ecsém, hogy mindig így szólítom…
TOMI: Á, dehogy! Tomi vagyok, egyébként.
IGNÁC: Volt nekem egyszer egy Tomi nevű *(kis szünet)* … hmmm! *(hirtelen)* mosóporom *(elgondolkodik).* Vagy kétszer is volt? De nem fontos. Na, ecsém, Tomi! Mondja már meg nekem! Ezt, amit itt beszélünk, mások is hallják?
TOMI: Figyuzzátok, skacok meg csajok, hogy repül a tempó! Az 1900-as évek eleje több mint száz évvel ezelőtt volt (na, milyen vagyok matekból?), és ez idő alatt Ignác bácsi nem tudta meg, mi a rádió. *(Ignáchoz fordulva, tudálékosan magyarázza)* Tehát: ebbe belebeszélünk *(a mikrofonra mutat)*, ezeken a drótokon keresztül, és a falban lévő vezetékeken át a hangunk kimegy a tetőre, belebúvik az antennába, az meg szétszórja az adóhoz a hangunkat. Otthon mindenkinek van egy kis doboza, herkentyűje, készüléke, apparátja *(mutatja a kezével)*, oda besétál a hang, a zene, aztán kijőve onnan, az emberiség meghallja. Az a része, amelyik nem süket.
IGNÁC: Értem én, kérem, ecsém, mert nem vagyok se hülye, se siket, se miniszter.

Akkor ezt most Zelma is hallja?
TOMI: *(elcsodálkozva, kissé ingerülten)* Ki az a Zelma???
LACI: *(beszól)* Nyugi, őrizd meg a hidegvéred! Adásban vagy.
IGNÁC: Hát Zelmát, ecsémuram, Tomi, nem ösmeri? *(hatásszünet)* Ő Dóra. Ruttkay-Nedeczky Dóra, aki a német Wilhelm von Attinghausen kereskedőhöz csatlakozott. Na, ne mondja már, hogy Wilhelm von Attinghausen urat sem volt még szerencséje látni?
TOMI: *(beletörődve)* Nem mondom! Nem mondom!
IGNÁC: Ez még azelőtt volt, mielőtt Rigó Jancsit megátkozta szerelme, Barcza Mariska, és amikor Rigó Jancsi beleszeretett a családos francia hercegnőbe, vagyis Chimay hercegnébe, régi nevén ő volt Clara Ward. Ó, istenem, hogy össze-vissza csókolt…!
TOMI: *(csodálkozva)* A hercegné?!
IGNÁC: Nem, nem, Rigó Jancsi, amikor 1890-ben találkoztam vele Párizsban. Olyan nagy örömet szerzett neki a viszontlátás, hogy alig bírtam lecsillapítani.
TOMI: A hercegnét…
IGNÁC: Nem! Rigó Jancsit, a zenészt, a muzsikust, a cigányprímást, no…
TOMI: *(megelégelve az értetlenséget)* Na, skacok-csajok, innen folytatjuk. Kívánok mindenkinek addig is egy Rigójancsit. Jó zabálást! Zene! Plíz-pláz, báj-géj, kéj, háj, héj…

(Hangos zeneszám indul, majd fokozatosan elhalkul, csak a háttérben hallható.)

LACI: *(felháborodva)* Tomikám! Te egyre ütődöttebb vagy! Ott van leírva minden előtted. Fogalmad sincs kivel beszélsz?
TOMI: *(ismét keresgél a papírjai között)* Hova a fenébe tehettem?
IGNÁC: Pardon, Tomi ecsém, hogy ismételten megszólalok, de ezt most ugye Krecsányi detektívfőnök úr nem hallja? Mert báró Splényi Ödön rendőrfőtanácsos úr nyugodtan hallhatja, mert nagy tisztelőm volt. Ő volt Blaha Lujza férje. Őt se ösmeri?
TOMI: *(szórakozottan mondja, miközben papírfecnijei között keresgél)* De igen… Blaha Lujza utca 22., első emelet 4.
IGNÁC: Ő is meghalt már. Splényi Ödön rendőrfőtanácsos úr elismerte a tudásomat, a leleményességemet. Én még olyan kereskedőt is megtréfáltam, akiről kilométerekre hírlett, hogy fukar. Többször mondta magán emberként: „Nácikám! Te zseniálisan játszod a szerepeket. Ha meg tudtál volna maradni valamelyik színháznál, már beírtad volna magad a színháztörténelembe. Csak az a baj veled, hogy átírtad volna a klasszikus darabokat is a saját szájized szerint.” Krecsányi Kálmán meg az én életemet akarta átírni. Egy ilyen zseniális embert, mint én, bűnözőnek tartott, és meg akart téríteni.

(A zene elhalkul.)

TOMI: *(papírjai között keresgélve még mindig szórakozottan)* Hát hittérítő is volt Ignác bácsi?
LACI: Tomi, vigyázz! Adásban vagy. Ez a mondatod már kiment…
TOMI: *(zavartan)*… Ezt kérdezem most Strasnoff Ignáctól, aki… *(hirtelen megtalálja a*

feljegyzést, és örvendezve olvassa „… aki az arisztokrácia szellemes vámszedője volt, az élet színpadán rögtönzött szerepeket játszó zseniális kalandor. Sziporkázott az ötletektől. Európa számos országában, de még Amerikában is vendégszerepelt barátnőjével, Zelmával együtt. Világlapok foglalkoztak eseteivel. Egyik-másik hajmeresztő történetét színdarabban vitték a közönség elé…"
LACI: *(örömmel)* Na, végre! Eszednél vagy!
TOMI: *(öntudatosan, bátran)* Na, mit szól ehhez Ignác bácsi? Milyen hálás az utókor?
IGNÁC: És mi a keresztneve, azt nem mondta?
TOMI: *(csodálkozva, hogy jön ez most ide?)* Tomi…
IGNÁC: *(ízlelgeti a nevet*: Utókor Tomi… Utó Kortomi, Út Ókor Tomi… Hát biztosan van valamilyen értelme. *(kis szünet)* Szép név!
LACI: Kérdezd meg, hogyan történt, mikor beleakadt a kötélgyáros hurkába?
TOMI: *(hitetlenkedik; az üvegfal mögött ülő Laci felé fordul; mutogatva jelzi, hogy nem érti az egészet; Laci karjelekkel bíztatja; Tomi beadja a derekát, neki mindegy alapon):* Hogy is volt az Ignác bácsi, amikor beleakadt a … kötélgyártó… hurkájába??! *(idétlen arcot vág, mert nem érti)*
IGNÁC: *(elcsodálkozva)* Micsodájába? Kérem, kinek… az izéjébe?
TOMI: *(hogy ne kelljen válaszolni, gyorsan felkonferálja a következő számot)* Na, skacok! Nem volt izéje, nem volt hurkája, de jön a mjuzik dögivel. Ájem dögoszt-megoszt, non licet bovi, alea akta jest… *(Mint a diszkóban)* Hurr-hurri-hurri-ka-ka!!!aaaa!!!!

(Elindul a vad zeneszám, majd elhalkulva folytatódik a háttérben.)

LACI: *(gúnyosan)* „Utó Kortomi!" Most már ne izélj, mert kiváglak a francba!... Add csak át a fejhallgatót Ignác bácsinak!
TOMI: *(leveszi a fejéről a fejhallgatót)* Kérem szépen, méltóztassék már ezt feltenni a fülére és a fejére, majd hallani fog valamit.
IGNÁC: Itt nincs hideg, nem kell fülvédő! *(miközben csodálkozva felteszi, megkérdezi)* Zelma jelentkezett, hogy hall engem? Nem? Interurbán báró Splényitől?... Halló! Itt én beszélek. Ott meg kicsoda ön?
LACI: Tiszteletem, Ignác bácsi! Megengedte, hogy így szólítsuk, ugye? Én beszélek Tominak a fülébe, hogy mit kérdezzen öntől. Horváth László vagyok.
IGNÁC: Nem baj! Végre egy értelmes név. Hát ahhoz viszonyítva, hogy az Ön barátja Tomi Utókor, nem igazán tudja, mit kérdezzen.
LACI: Nagyon sajnálom.
IGNÁC: Maga olyan kedvesen beszél, nem használja az ural-altáji ősmagyart. Azért ne nehezteljen Útökör… Utókor Tomikára. Rendes fiú, csak nagyon szétszórja magát. És nem kérhetném, hogy ezt a rengeteg muzsikát leállítsa? Úgy zümmögnek a méhek a fülemben, mint rózsavirágon tavasszal. Én már hallatlan vagyok.
LACI: *(bizonytalanul)* Talán halhatatlan?!
IGNÁC: Igen… Hallatlanul hajthatatlan vagyok! Ne zenéljenek már, hanem beszélgessünk!

(A zene a háttérben még mindig hallható.)

LACI: Rendben van, majd megnézem, mit tehetek. Ignác bácsi, adja már vissza a fejhallgatót Tominak!
IGNÁC: *(átadja a fejhallgatót)* Azt mondja a tábornok úr, hogy adjam vissza, mert ez a magáé, ecsém.
TOMI: *(gyakorlott mozdulattal a fejére teszi)* Köszönöm, urambátyám!
LACI: *(hallható, amint kiadja az utasítást)* Tomikám, most már engem is teljesen megkavartál. Edd meg, amit főztél…! *(félre, távolabbról hallatszik)* Hülye, barom, állat… *(Tominak mondja)* Figyeld a lámpát! Öt másodpercen belül adásban vagy! Most leáll a zene. Tényleg beszélgess! Oké?
TOMI: Oké!

(Kigyullad az adást jelző piros lámpa.)

TOMI: Náci bátyán itt van továbbra is velünk. Egy ilyen tökös fickónak, mint Náci bácsi, mi volt a kedvenc bandája?
IGNÁC: *(láthatóan nem tud a kérdéssel mit kezdeni, hiszen ő csak a szó eredeti, pejoratív jelentését ismeri; széttárja a kezét)*
TOMI: Nekem például a kedvenc bandáim és énekeseim: Beatriche, Mobil Dick, Edda, Dolly Roll, Omega, Nox, Baccara, Nelly Furtado, Kozmix, Scooter, Balázs Fecó, Szandi, Olivia Newton John, Emilio, Zséda, Brian Adams, Britney Spears, Meat Loaf, Jenifer Rush, Shakira, Crystina Angliera, Jenifer Lopez…
IGNÁC: *(elgondolkodva)* LOP-EZ…? Csak ő lop? Neki se szabad!
TOMI: Nem, nem szabad, de ez a neve. És az Ignác bácsi bandája, hogy néz ki?
IGNÁC: Ejnye, ecsém! Hogy miket tud kérdezni?! Nem, én soha, soha nem adom ki a bandám tagjait.

(A színen látható két szereplő az éppen aktuális mozdulat közben megáll. A szín elsötétül. Balról jobbra fordul a színpad.)

2. JELENET

(Tomit és Lacit a színpad egyik oldalán megvilágítják a reflektorok. Laci és Tomi sikítva ereszkedik alá, ruhájukat és a hajukat alulról fölfújja a szél; azt a látszatot keltve, mintha lefelé zuhannának, közben felemelik a karjukat)

TOMI: Segítség Segítsééég! Zuhanunk! Kétségbe eeessüüünk!!!
LACI: Esik, esik… a szí-szí-í-í-nvonalam!
TOMI: Jaj, anyám! Teherbeeee eeseeek! *(nagy robajjal ér földet)*: Talpra estem! Talpra, magyar! *(feláll)*
LACI: *(később érkezik meg a zuhanásból, elterül a földön; félig kijózanodva, körülnéz)* Na, ez meg milyen kikötő? Hová hullámoztunk be?
TOMI: Tedd ki az antennád! Te most milyen hullámhosszon adsz?
LACI: *(próbálja viccesen)* Műsöröm… *(javítani akarja)* műsör, nem, pardon. Mű-sorom több hullámsávon fogható.
TOMI: Édes haverom! Hullócsillagok voltunk, bekerültünk a Föld légkörébe, felizzottunk, és most láthatóan vissza-hul-lot-tunk!
LACI: *(ránéz Tomira)* Tomikám! Szemhéjadat hirtelen összehúzod, majd kinyitod. Mondd, miért?
TOMI: Hunyorgok, te hülye! *(csodálkozva)* Hová kerültünk?
LACI: *(körülnéz)* Ahogy körbenézek, a senki földjén vagyunk.
TOMI: Hülye! Egy szobában vagyunk.

(A hangszórón keresztül távolról, de érthetően különböző mondatok hangzanak fel, amelyek az adott korra jellemzőek. „Jeges! Itt a jegees!!! Megérkezett a friss jég! Tessenek gyünni!!!" Másik oldalról lovak patájának kopogása, hintó gurulása hallatszik. „Nyalókát, szopókát vegyenek! Csak egy krajcár az ára! Nyalja frissre magát mára!" „A Hungária Mozgóképtárban Charlie Chaplin botladozó filmszínész kalandjait láthatják. Háttérben zongorán kíséri őt Krischmasser Ottó. Csak tessék, kérem tessék! Itt vannak a jegyek. Csak két tojás a belépő!"

A fények a színpad másik oldalán lévő teret világítják meg. Egy kávéházban vagyunk. A háttérben vendégek, szerelmespárok beszélgetnek az asztaloknál. A megvilágított előtérben egy asztalnál a 25 év körüli Strassnoff Ignác ül barátjával, Kisfalvi Robival, aki a kornak megfelelő legújabb londoni divatú öltönyt, csokornyakkendőt visel, kezén fehér kesztyű, ujjain ékkövekkel díszített gyűrűk; az asztalon poharak és italok, a szék mellett fehér sétapálca.)

ROBI: *(lelkendezve, hogy hosszú idő után találkozhat régi, börtönviselt cimborájával)* Ha most lenne egy macskám, egeret tudnék vele fogatni, úgy örülök neked komám, kedves barátom, nulla-négyszáz-harminchetes… *(átöleli)*

IGNÁC: *(legyint egyet, kissé szégyenkezve)* Ó, kérlek, ne emlegesd azokat a börtönidőket. A bátyám színiigazgató Temesvárott, és állást szerzett nekem, hogy mindent elfelejthessek. A tisztesség útjára akart téríteni. A Hamletben adott nekem egy epizód szerepet…
RÓBERT: Epizódszerepet neked?! A Hamletben?! Akinek minden színpad kicsinek bizonyult?
IGNÁC: Hát ez az! A végén kórusban mondtam Hamlettel a monológot.
RÓBERT: … míg be nem fogták a szád… *(hahotázik)*
IGNÁC: *(nevetve)* Nem egészen! Két martalóc megfogott, és ki akart húzni a színpadról. De úgy visítottam, mint egy malac, amelyiket miskárolni akarnak! *(mindketten hahotáznak, majd folytatja)* Egyébiránt, ha nem lennék a lakásodon, és nem ismernélek, azt gondolnám, hogy tánc- és illemtanár vagy.
RÓBERT: *(mesterkélten, tudálékosan)* Tudja, fiam, a látogatásoknak ma már nincs meghatározott órájuk, mint régen volt. Mostanság az illendőség dolgait is az egyszerűség, a józan ész intézi. Az ember akkor megy látogatóba, amikor tudja, hogy nem alkalmatlan. (Zárójelben: persze, ha tudja, hogy éppen alkalmatlan, akkor is elmegy, hátha valamilyen haszna származik belőle – azon kívül, hogy a házigazdát felbosszantja!) Általában tehát akkor kell vizitelni, amikor az illető nem alszik, nem öltözködik, nem eszik, nem dolgozik, szóval üres órája van. (Reméljük, hogy nem éppen a fehérnéppel foglalatoskodik.)

(Ezt követően, mialatt Róbert beszél jobbról balra divatosan öltözött férfiak és nők vonulnak át a színpad előterében. Olyan ütemben, ahogyan Róbert mesél róluk. Most éppen két férfi megy át a színen a két részre osztott színpad teljes szélességében az alább részletezendő ünnepélyes ruhában. Mellettük halad egy-egy szolga, aki égő gyertyával kíséri. Laci és Tomi is mindent lát.)

RÓBERT: A frakk és a fehér nyakkendő, amíg a nap az égen van, siralmas és komikus viselet. Jogosultsága – különös ünnepélyességet kivéve – a gyertyagyújtással kezdődik.

(Korabeli vidám zene néhány taktusára két úriember halad át a színen. Közben a képzeletben szembe jövőknek udvarias fejbólintással köszönnek, kalapjukat megemelik.)

RÓBERT: Nappal fekete kabátban, sötét nyakkendővel, utcai kesztyűvel és magas tetejű kalappal megy látogatóba egy jó ízlésű, decens úriember. És hogyan kell kinéznie egy úri dámának a mai divat szerint? Az atlasz teljesen visszahódította régi popularitását és eleganciáját. Mint dísz nagy részben pótolni fogja a bársonyt. Siessünk azonban kijelenteni, hogy különösen a fekete atlasz az uralkodó, mert annak ellentéte a világos szöveteken rendkívül hatásos. Különben nyáron az atlasz sokkal könnyebb és üdébb viselet, mint a bársony. A szoknyák aljának bőségét igen nagy túlzásba viszik, de emellett a csípőn egészen simák és feszesek maradnak. A hátulsó apró ránc alig néhány centiméternyi, s a felül keskeny szélek már az övtől fokozatosan kezdenek kiszélesedni le

a szoknya aljáig, egészen természetes ráncokat képezve.

(Közben hölgyek érkeznek a részletesen leírt ruhákban. Tomi, Laci, Ignác és Róbert kíváncsian szemlélik a jelenetet minden alkalommal. Váratlanul – egyedül – egy korabeli kövérkés nőideál jelenik meg fürdőruhában! Szégyenlősen vonul el a közönség előtt.)

LACI: *(elmélázva)* De a legjobb az, ha sehol sincs ránc, és nem viszik túlzásba a szoknya hosszát.
TOMI: … és dudor is van elül…, hátul…
RÓBERT: *(odalép a fürdőruhás hölgyhöz. Felháborodva vonja felelősségre)* Zsuzsikám! Az Isten szerelmére! Ma éjszaka óta még nem öltöztél át??? Hogy nézel ki?
ZSUZSA: *(szenvedélyesen)* Enikőnek felment a vérnyomása. Helyette ugrottam be. Mucikám! Utánad úgy elnyomott az álom, hogy még most is a puha párnáról, a selymes paplanról, ujjaid bizseregtető simogatásáról álmodom…
RÓBERT: *(kétségbe esve, körülnéz)* Ne, ne, még meghallják!
ZSUZSA: *(magabiztosan)* Hát… Látni már látják… *(kelleti magát)*
RÓBERT: *(elővesz egy kulcsot, és Zsuzsa kezébe nyomja)* Itt van az öltözőm kulcsa, ott találod a ruhád. *(hirtelen felocsúdik)* Azt a rézfánfütyűlőjét! A holnap esti Mutyibál előadásán kell így megjelenned! Te nem vagy normális! Magold be a naptárt! Futás! Futás! *(gyengéden elfenekeli)*
ZSUZSA: *(csókot dobálva elhagyja a színt)*
LACI: Kár, hogy elment. Te, ezen semmi dísz, semmi atlasz nem volt.
TOMI: Nem, nem volt… *(rövid szünet után)* Mi az, hogy „atlasz”?
LACI: Iskolai térkép, te hülye! Nagyon gyenge lehettél földrajzból.

(Balról jobbra lopakodva Tomi és Laci átmegy a mulatozókhoz, a színpad másik felére, amely lassan kivilágosodik.)

TOMI: *(közben megkérdezi)* Hogy szokás itt köszönni?
LACI: Adjon Isten jó estét! *(elbizonytalanodva)* Talán…
(Átlépnek a képzeletbeli falon, a reflektorok kísérik.)

TOMI: Adjon Isten jó estét! *(zavarában, a biztonság kedvéért hozzáteszi)* Meg… szia!

(A vendégek meglepődve fogadják. Innen-onnan, megkésve, halkan visszaköszönnek. „Jó estét!”)

SZENTIRMAY: *(magához tér a meglepetéstől)* Nem, kérem, nem! Itten most nincsen maszkabál!
TOMI: *(Lacihoz fordulva)* Hallod? Nincsen macskabál! *(Szentirmayhoz csodálkozva)* Nincsen?!
SZENTIRMAY: *(határozottan)* Nincsen, kérem! Hát nincsen!

IGNÁC: *(közbelép, udvariasan, határozottan)* Ezer bocsánat és egy kandisznó! Ők nem az Nemzeti Adó és Vámhivataltól jöttek! Hölgyeim és Uraim! Engedjék meg, hogy bemutassam barátaimat. Íme gróf Mobil Omega Thomas von Korú és gróf Lopez-Lopaz Ladislao von Horvath.
SZENTIRMAY: Ó! Ignácom! Hát a te barátaid ők? Ilyen szokatlan időben, helyen és … *(végigméri őket)* ilyen extrém öltözékben… Gróf urak! Bemutatom nektek asztaltársaságunkat. Íme Szentirmay Ágoston gróf, aki saját bevallása szerint is sokat szeret beszélni. Ez a bájos hölgy Eszterházy Eufrozina bárónő. Itt ül Kövessy Gedeon báró. Az a dús hajú, elegáns férfi *(kopasz barátjára mutat)* Pathó Pál, aki szeret közbevágni, hogy „Ejh, ráérünk arra még!”
SZENTIRMAY: *(Tomihoz)* Hány holdad van neked, kérlek szépen?
TOMI: *(énekelve)* „Csak a Hold ragyogjon, csak a Hold az égen!”
SZENTIRMAY: Olyan jó a hangulatod, barátom. És olyan hercigek vagytok! Ebben az öltözékben *(végigméri őket)*. Nyilván maszkabálba készültetek, gróf urak. A fassang már elmúllott… Kissé… Május van, 1899 májusa…
TOMI: *(fejéhez kap)* Na végre, ezt is megtudtuk. *(megijed)* 1899 májusa???!!! *(súgva Lacinak)* Te! Akkor még nem lőtték le Ferenc Ferdinándot, a trónörököst. Még előttünk a világháború! Az első…! Jaj! A második is..!
LACI: Hallgass! Csssssst!!!
SZENTIRMAY: Mit sustorogtok annyit? Előttünk nem szabad titkolóznotok. És társaságban nem illik…
IGNÁC: *(magyarázkodva)* Tudjátok, hölgyeim és uraim, Mikora Thomas és Muzik Ladislao évekig Afrikában vadásztak. A múlt héten érkeztek vissza. Elszoktak a helyes társasági viselkedéstől, hiszen például Kenyában a vadállatok miatt általában suttogva beszélnek a feketék, nehogy meghallják az ember közelségét. *(mindenki csak ámul, várja a folytatást)* Ha a vadak elszaladnak, nem lőhetik le! Ugyebár…
SZENTIRMAY: *(tudálékosan)* Ugyebár… Ugyan, ugyan! Itt nincsenek vadállatok…, vízilovak. Legfeljebb én vagyok a hipopotamus *(magára mutat, kezével nagy, elálló füleit megnagyítja)*
(Hangos kacagás)
SZENTIRMAY: Nácikám! Nézd, Eufrozina arcára már kiült a fáradtság… Próbáld meg felvidítani.
IGNÁC: *(készségesen)* Ó, hogyne! Shakespeare, a kiváló angol drámaíró és nagy tanítóm már megmondotta volt, hogy színház az egész világ, és mi mindnyájan színészek vagyunk benne. Az azóta eltelt évszázadok alatt mindig úgy éreztem, hogy színészekkel vagyok körülvéve. Eufrozina asszonynak most éppen az a szerepe, hogy lázpír helyett borpírral fesse orcáját. Szépséges arca még jobban fel fog derülni, mert most az lesz a szerepe, hogy meghallgassa, a következő kis tréfát. „Hány éves vagy, kicsikém?” – kérdi egy már jó vénecske kisasszony egy kisfiútól. „Négy éves.” „És tudod-e, hogy én hány éves vagyok?” Mire a kisfiú: „Azt bizony nem tudom, mert én még csak negyvenig tudok számolni.”
EUFROZINA: *(huncutkodva)* Maga kis szélhámos! Széltoló!

IGNÁC: Pardon! Ez Önt nem érinti még. Egy olyan dámáról nem szólhat, akinek a második és a harmadik iksz között jár az időszámítása.
PATHÓ PÁL: Te mindig úgy viselkedsz, Náci, mintha a színpadon állnál. Most is úgy érzed, hogy a teátrumban vagy. Ugye? Na, most milyen szerepet adsz elő?
IGNÁC: Elszavalom saját versemet.
MINDENKI: Halljuk! Halljuk!
PATHÓ PÁL: (megszokottan): Ejh, ráérünk arra még! *(miután mindenki csodálkozva felé fordul, kijavítja magát)* Nem érünk rá, nem érünk rá! Mondjad csak!
IGNÁC: *(köszörüli a torkát, majd leöblíti egy korty francia pezsgővel, és teátrális pózban szavalni kezd)*

Gyermekleány naiv hitében
Hányszor kínálja fel szívét?
Beteg, romlott idegzetünknek
Nem kell a szüzi érezet,
Hazug gyönyörrel áhítozzuk
A pénzen vett érzéseket.

Mert úgy van az! Virágos kertbe
Mosolygó rózsák közt megyünk,
A pompás rózsát megcsodáljuk,
De ám hozzá nem nyúl kezünk.
Inkább veszünk az utcasarkon
A lánytól, ki rózsát kínál,
S a vett virágot többre tartjuk
A rózsás kert viráginál.

(Tapsolnak. Közbekiabálnak: „Bravó! Bravó!”)

IGNÁC: Akkor most jöhet egy kis memoár. Nem szégyellem bevallani, hogy tegnap léptem át immáron hetvenedik életévem küszöbét.
PATHÓ PÁL: Ejh, ráérünk arra még!
KÖVESSY: Pedig csak hatvannak nézel ki!
(Nevetés)
IGNÁC: Báró úr, köszönöm a megtisztelő bókot. Mégis a hetven évvel ezelőtti visszaemlékezéseimmel kezdem. Amikor még szép színésznő voltam…

(Hosszas hahota. Közben nevetve ismételgetik: „Színésznő?! Ő?!”)

IGNÁC: Nos…, nos.. Ez már igen régen volt, de mintha tegnap történt volna. Egyébként, amikor megöregszel, három dolog történik veled. Először is megkopik a memóriád, és... *(rövid szünet, kézlegyintés)* Ááá! A másik kettőre nem emlékszem.

PATHÓ PÁL: Ejh, ráérünk arra még!
IGNÁC: Tehát… folytatom. A következő levelet kaptam valamelyik titkos hódolómtól: „Kisasszony! Ámbár én csak egy szegény munkás vagyok, mégis úgy szeretem magát, mint egy bankár. Addig is, míg bankár leszek, küldöm kegyednek ezt az egyszerű, de illatos ibolyacsokrot. Ha levelem után ismerni és érzelmeimben osztozkodni akarna, mikor a színpadon lesz, emelje szívéhez a csokrot, és emelje fel hozzám szemét a karzatra! Bizonyosan fel fog ismerni, mert lábaim ott fognak inogni alattam a bal oldali középső oszlop mellett. Ezt a helyet kegyed üzenetének felfogása céljából, ha kell, ököllel is megvédelmezem."

(A reflektor megvilágítja az egyik páholyt, ahol valóban ott ül egy munkás korabeli ünneplő ruhában, feláll, meghajol, csókot dob Ignác felé. A jókedv, a derű ismét tetőfokára hág; csodálkoznak, nevetgélnek. A lámpák a színpadot világítják meg.)

KÖVESSY: Volt egy újságíró ismerősöm, ő is valami hasonlót tudott produkálni.
IGNÁC: Hajaj! Vigyázni kell a zsurnalisztákkal! Egyszer megszökött egy elefánt az állatkertből. Nosza kirohan a riporter, és kérdezi az igazgatót, aki visszakérdez: „Uram! Ön újságíró?" „Igen. Miért?" „Nagyszerű! Segítsen rajtam! Nincs önnél véletlenül egy bolha?" „Nincs. Miért lenne?" „Nagy kár, mert azt hallottam, hogy a zsurnaliszták nagyon értenek hozzá, hogyan kell a bolhából elefántot csinálni."
SZENTIRMAY: Megbocsáss, öcsém, de ezeket a dolgokat csak ontod magadból, mint egy gyerek, aki úgy hazudik, mintha könyvből olvasná. Csak vigyázz ám, mert ha egyszer véletlenül igazat mondasz, nagyon zavarba jössz!
IGNÁC: Látod, kérlek, pontos a diagnózis. Igaznak bizonyult ismét a közmondás, hogy akinek Isten hivatalt adott, annak észt is adott hozzá.
SZENTIRMAY: *(tiltakozva)* De hiszen nekem nincs hivatalom!
IGNÁC! Éppen ez a dolog lényege! Ezért mondom, hogy igaza van a közmondásnak!
SZENTIRMAY: *(rövid szünet után)* Jaj, te! Hogy milyen ravaszul tudod kifejezni, hogy milyen sok eszem van!
IGNÁC: Ha magamra nézek, mindig a tökéletes szó jut eszembe. Most meg azt mondom, mindenki őrizkedjen a betegségektől. Ilyenkor a beteg legsürgősebb teendője, amíg várja az orvost, hogy feltétlenül írassa meg a végrendeletét. A nagyérdemű társaság megtudhatja tőlem, hogy az orvos így vigasztalja paciensének férjét: „Sajnálom, hogy elszomorítom, de fel kell készülnie a legrosszabbakra." Mire a férj: „Tehát… felgyógyul a feleségem…" *(hahotáznak)* Itt van egy másik. Az egyik leány szerint a férfiak mind ördögök, ők viszont velük szemben angyalok. *(elgondolkodik; hatásszünet)* Akkor viszont miért kívánja minden angyal, hogy, minél előbb vigye el az ördög?

(Nevetnek)

TOMI: Hát ilyen vicceket én is tudok mondani. Bemegy a tévészerelő a tévéstúdióba, és megkérdezi a szponzort, akiről nem tudja, hogy ő a szponzor. "Jó napot! Elnézést, hogy

elnéztem, már egy órája itt kellett volna lennem. De lerobbant a 15 éves Audim; a tévét megjavítottam benne, de a klímája bedöglött, és a gyújtással vagy az aksival is lehet valami difi. Na, mindegy! Szóval én vagyok a tévészerelő. Mi romlott el?" "Bedöglött a fridzsider, és bűzlik benne a csirke far-hát!"
(Tomi és Laci hangos hahotázásba kezd.)
LACI: *(nevetve)* Jaj, kicsordult a könnyem… Ez olyan jó vicc! Hajdúszoboszlótól egészen Karcagig… *karcagtam* rajta.

(A jelenlévők a legutolsó mozdulatban megmerevednek. Nem értik ezt a tréfát. Várnak, gondolkodnak, hátha fel tudják fogni. Aztán szinte egyszerre kacagnak fel. Jóízűen, tiszta szívből)

VÉRTESSY: Hogy mondtad? Akinek az Isten hivatalt adott, annak észt is adott hozzá? Nagyon jó, nagyon jó, kérlek alássan…
LACI: Na, akkor én is mesélek egyet. *(női hangot utánozva)* „Ön a rágcsálóírtó? Nálunk kérem, nincsenek ilyen dögök, nálunk nem kell irtani!" A vállalkozó ennek ellenére erőszakkal bemegy a lakásba. A dolgozószoba íróasztalán van egy PC, előtte a klaviatúra, az egérpad, rajta az egér. Villog, mert modern. Ráfúj a permetezőjéből egy adag folyadékot, majd megjegyzi: „Na, ez se cincog már tovább! Eljött érte a kék halál!"

(Tomi és Laci hangosan nevet a viccen. A többiek csendben vannak, mert egyáltalán nem értik a tréfát.)

VÉRTESSY: *(feláll, odamegy a többiekhez, koccintanak)* Egészségetekre!
TOMI: *(hitetlenkedve)* Nem tetszettek megérteni? *(maga elé)* Elnézést, de ez körülbelül ötödik osztályos kisegítős színvonal… Mindössze… Akkor a többit már nem is mondom… *(mégis mondja)* „Kedves utasaink! A leszállás a pilóta ájulása miatt elmarad." *(körülnéz, várja a hatást)* Na?!... Különös ember a házmester: este sört iszik, reggel meg havat hány. *(körülnéz)* Na?!... *(csalódottan)* Pedig polihisztor vagyok, és emellett még számos más tudományban jártas. *(körülnéz)* Semmi?! De van egy nagy bajom. Ha többet tanulok, akkor többet tudok. Ha többet tudok, akkor többet felejtek! De ha többet felejtek, akkor kevesebbet tudok... Szóval mi értelme van tanulni?
EUFROZINA: Én már többször ugyanezt megkérdeztem magamtól. De vagy én nem tudtam válaszolni… *(rövid szünet)*, vagy én nem tudtam válaszolni. Hát én többet nem tanulok!
IGNÁC: Remek ötletnek tartom. Protzné esetét ismeritek? Tudjátok, ő az újgazdag. Vagy nem tudjátok? Na, akkor most tudományosan definiálom. Az újgazdag nem örökölte a rangját, birtokát, egzisztenciáját és a származásával járó műveltséget. Mindezt pénzért vette meg. *(mindnyájan nevetnek)* A palotájáért is fizetett, és belerúgni való korccsal sétafikál a korzón, ízléstelen ruházatáról lerí a sírások stílusa. Na, ilyen a Protz család is. A neve ugyan nemesen hangzik, de inkább pusztába kiáltó szó… a hortobágyi pusztába kiáltó… *(Mindnyájan nevetnek.)* Nos, Protzné meséli, hogy nemrég betörtek a villájukba.

“Képzeljék – mondja –, fényes nappal volt. És mi nem hallottunk semmit…, mert éppen ebédnél ültünk… és szürcsöltük a levest…”

(hahotáznak.)

VÉRTESSY: Ha olyan okos vagy, drága öcsém, mint amilyennek kinézel, akkor mondd meg nekem: mit tegyek én, aki ugyan nem reménytelenül, de reménytelen szerelmes vagyok.
PATHÓ PÁL: Ejh, ráérünk arra még!
IGNÁC: Értem a disztinkciót, kedves barátom. Téged nagy intelligenciával áldott meg vagy vert meg az ég. Azt válaszolom, hogy a szerelem, a nő neked problémát jelent az első pillanattól kezdve. Egész életedben bajlódni fogsz a nőkkel, féltékeny leszel, unni fogod, mert neked a komplikáció kell. Egyszerűbbnek kellene lenned! Ne foglalkozz a nőkkel! Nem a szerelem mozgatja a világot. Amikor úgy néz rád valaki, mintha te lennél az utolsó csoda a Földön, az a szerelem. A szerelem olyan, mint a víz. Beleeshetsz, akár bele is fulladhatsz, mégsem tudsz élni nélküle. A szerelem olyan, mint a mennyország, de úgy tud sebezni, mint a pokol. A szerelem betegség, ágyba kell vele menni! Ezek alapján majd idejében fölismered, mit kell tenned. Bárcsak valaki kellő időben adta volna nekem ezeket a jó tanácsokat, és megfogadtam volna!
EUFROZINA: A szerelem tiszta pokol!
TOMI: *(minden átmenet nélkül; hősszerelmesként mondja)* Ó, ti nőstény dzsinnek, szőke csajok, jó bőrök, barna bigék, klassz bombázók, titokzatos szenyoriták, bibére törő pillangók, egymenetes go-go görlök, szépséges elvált asszonyok, belevaló szinglik, született feleségek, tündi-bündi angyalkák, belevaló csajszik, orosz gyévuskák, francia madame-ok, német fräulein-ok, angol mistres-ek és miss-ek, langyos bukszák, kapós kolleginák (házi nyúlra is lövünk!), markotányos nők, muskotályos szőlőszemek, ennivaló kurtizánok, karcsú dámák…!
SZENTIRMAY: Mit leltározol itt, ecsém? Ilyen nagy a gazdaságod? Nekem is van vagy húsz szuka kutyám… De nem tudnám így felsorolni a nevüket.
IGNÁC: A nő az élet porcukorja. Szemedbe cukrot hint, hogy ne lásd, milyen édes. Ha látnád, akkor éreznéd, ha éreznéd, akkor bekapnád…
TOMI: … a horgot…
SZENTIRMAY: *(rosszallóan)* …a horgászat nem úri hobbi…
IGNÁC: Atyámfiai! Ha már így összegyűltünk, elmondom, hogy szerintem a szép nőkre nem érdemes nézni se! Én kimondottan utálom a dámákat.
LACI: *(közbekotyog)*… és a Bubit, az Ászt és a Királyt?...
TOMI: *(Lacihoz)* Kussoljál már!
SZENTIRMAY: *(nem veszi észre a megjegyzést)* Igazad van! A dámák szépek – belissima! –, bájosak, de szívtelenek. A végtelenségig önzők! Csak a pénzem, a vagyonom
akarják! Ezért aztán mindent megtesznek, hogy végkielégítésben… vagyishogy… no értitek? … hogy végelgyengülésben haljak meg…

PATHÓ PÁL: Ejh, ráérünk arra még!
IGNÁC: Majd száz év múlva, gróf úr! Addig is beszéljünk a gyógyfürdőkről, amik manapság divatba jöttek. A karlabadi fürdő viszi a prímet. SZENTIRMAY: (nevetve) Prutzék is oda mentek?! *(mindenki hahotázik)*
IGNÁC: *(színészkedve)*
Adjon Isten, Karlabad szép tája!
Hogy gyógyul itt az ember mája?
Távozik vastagon tőle a hája.
Itt kezdődik az élet, a földi pálya.

Isten veled, Karlabad szép tája!
Örökké az ember nem állja,
Rothad neki tüdeje, mája.
Így végződik a földi pálya!

(A színpad hirtelen elsötétedik.)

3. JELENET

(Rövid idő múlva a függöny előtti tér kivilágosodik. Ignácot, Tomit és Lacit látjuk.)

RENDEZŐ: *(hangja)* Klassz volt srácok!
IGNÁC: *(tiltakozva)* Nem annyira! Ezt az új súgót cseréljétek le! Akkora marhaságokat adott a számba, hogy azt hittem rosszul leszek.
LACI: *(panaszkodva)* Nekem meg azt súgta, hogy Hajdúszoboszlótól Karcagig *karcagtam* egy viccen.
RENDEZŐ: Vegyétek úgy, hogy a nagyérdemű közönség nem ismeri a forgatókönyvet. Innentől kezdve nincs miről beszélni!
TOMI: *(gúnyolódva)* Akkor most nyugodtan énekelhetek csasztuskákat?
SÚGÓ: *(kidugja a fejét a súgólyukból úgy, hogy a közönség is látja; határozottan helyreutasítja Tomit)* Nem! Nem! Nem! A csasztuska a holnaputáni szereped a „Vörös téren vörös pezsgőt!" című Natalia Gurigája-féle darabban.
LACI: *(a többiekhez fordul)* Hát ez kicsoda? Hogy kerül ide?
SÚGÓ: Én vagyok az új súgó! A Tájbogárház igazgatója az apám!
LACI: *(gúnyolódva)* Mit sütsz kis szűcs? Mit súgsz, kis súgsz?
SÚGÓ: Tolnai Vicus vagyok. Egy párszor már találkoztunk a büfében. Fizettetek egy-két kávét, aztán legalább tízszer tettetek tisztességes ajánlatot… *(szünet)* Na, leesett már?
LACI: *(felismeri Vicust)* Jaj, bocsi! Hát te vagy az, Vicuskám! Na látod, ha hagytad volna, hogy jobban megismerjelek, akkor…
SÚGÓ: Nem, nem! Színpadon nem ismerkedünk! Inkább továbbmegyünk. Lacinak a végszó: „Mikor lesz a világháború?"
LACI: *(mintha semmi se történt volna)* És mikor lesz a világháború?
TOMI: *(nézi a karóráját, és félhangosan számolgat)* Ha jól látom…, még több mint egy évünk van addig.
IGNÁC: Miről beszéltek fiúk?
(Laci és Tomi összerezzen)
TOMI: Azt kérdezi Laci, hogy van-e nekem… hm… világ… hábor…gásom.
LACI: *(határozottan tiltakozik)* Az nincs!... *(rövid szünet)* Talán bő egy év múlva…
IGNÁC: *(váratlanul, nagyon komolyan)* Nekem viszont van… *(nyomatékkal)* …háborgásom! Miért avatkoztok ti bele az életembe? Olyan állítólagos vicceket meséltetek igen előkelő társaságomnak, amiket hallgatván még Vicuska *(a súgólyuk felé fordul, és csókot küld neki)*
SÚGÓ: *(előbújik és láthatóan viszonozza)*
IGNÁC: *(folytatja)* …mondom, még Vicuska orcája is elszomorodott ezektől a zöldségektől.
LACI: Figyelj már ide, Ignác! Tomi legyen a nevem, ha ezeket a vicceket valaha is hallottam!
TOMI: *(kotnyeleskedve)* Bizony! Laci legyen a nevem, ha ezeket a vicceket előre megtanultam.

LACI: *(csodálkozva)* Most hogy van ez? Én vagyok Tomi?! *(magára mutat)*
RENDEZŐ: *(türelmetlenül)* Az Isten áldjon meg benneteket! Előadás van! Ne most vitatkozzatok!
SÚGÓ: *(határozottan)* A fények kialszanak. Aztán a függöny felgördül.

(A fények kialszanak.)

4. JELENET

(A függöny szétnyílik, a szín fokozatosan kivilágosodik. Egy sétányt látunk, ahol egy elegánsan öltözött hölgy és Ignác megy el egymás mellett.)

ZELMA: *(szándékosan földre ejti fehér keszkenőjét)*
IGNÁC: *(azonnal észre veszi, felemeli)* Kisztihand! Kisasszony! Bátorkodott elejteni ezt a szép… *(megszagolja)* illatos keszkenőt.
ZELMA: *(mosolyogva, lelkesen)* Nagyon köszönöm, uram. Ön egy gáláns lovag!
IGNÁC: *(katonásan kihúzza magát, majd meghajol)*
ZELMA: *(kézcsókra nyújtja fehérkesztyűs kezét)*
IGNÁC: *(kézcsókot imitál)* Strassnoff Ignác a becsületes nevem.
ZELMA: Zelma vagyok, Fónagy Zelma.
IGNÁC: *(lelkesen)* Zelma?! Ó, mily szép név! *(rövid szünet)* Ennél csak a Fónagy szebb!
ZELMA: Nekem az Ignác név tetszik. De az az izé…, ami olyan Strassz…os… az is nagyon hercig. Olyan délceg, erős, magas, férfias, udvarias, lelkes, minden, ami *comme il faut…*
IGNÁC: Hát beszél franciául?
ZELMA: Oui. Comme ci, comme ça.
IGNÁC: Quelle chance! Elle est trčs jolie. Que dites-vous de cela?
ZELMA: Hogy mit szólok hozzá? *(lesüti a szemét, zavart színlel)* Zavarba hoz, uram…
IGNÁC: Elbűvölő, mint egy színésznő!
ZELMA: *(meglepődve)* Honnan tudja, Monsegneur?
IGNÁC: Én a Kereskedelmi Minisztériumban dolgozom, és gyakran megfordulok a színházak környékén, sőt színtársulatoknál is. *(a közelben lévő padra mutat)* Ha kegyed ráér, meghívhatom egy csüccs-ülésre?
ZELMA: Természetesen, de megbocsásson… Ignác… Mondhatom így?
IGNÁC: *(szórakozottan)* Hogyne, hogyne, csak nyugodtan… Zelmácska!
(Leülnek)
ZELMA: Máris csüccs-ülést tartunk? Kereskedelmi lesz ez, vagy inkább színtársulati?
IGNÁC: Kereskedelmi lesz. Mert, kérem tisztelettel, ha Zelmácska kéri, akkor elhozatom neki… a… Mona Lisát.
ZELMA: *(nevetve)* Köszönöm, most nem kérem.
IGNÁC: Ó, pardon. Hibát követtem el. Hiszen Ön maga a Mona Lisa!
ZELMA: *(mesterkélten zavartan)* Én Fónagy Lisa vagyok… *(észre veszi, hogy tévedett; nevetve)* Teljesen megzavarodtam… Fónagy Zelma… Maradjunk ennyiben, Ignác!
IGNÁC: *(Zelma keszkenőjére mutat)* Merő szerencse, hogy Zelmácska nem felejtette otthon a keszkenőjét.
ZELMA: Úgy gondolja? Merő?
IGNÁC: Úgy gondolom. *Menő* szerencse!
ZELMA: Akkor jó, mert most már én is… *(rövid szünet)* De most már nem akarom leejteni.

IGNÁC: *(közelebb húzódik Zelmához)* Én is színész vagyok, a nagybetűs élet színésze. Nekem minden színpad csak olyan kicsi, mint egy pötty! Most azt kell mondanom, ami a szerepemben írva vagyon. De amit most előadok, az nem színpadi szerep, hanem maga a nagybetűs élet! *(ünnepélyesen)* Az élet szerelem nélkül olyan, mint egy év nyár nélkül! Két kéz adatott nekünk, hogy szorítsunk vele. Két láb, hogy járjunk. Két szem, hogy lássunk, és két fül hogy halljunk. De miért csak egy szív? Azért, mert a másikat egy másik embernek adták – nekünk pedig meg kell találnunk ezt a másik embert.
ZELMA: Milyen bölcs szavak! *(huncutkodva)* És mi van akkor, ha… kitisztul minden…
IGNÁC: …szép idő…
ZELMA: Én úgy gondoltam, hogy kitisztul minden. Rájövök, ki az a személy, akinél a másik szívem van? Mert ő az a férfi, akit régóta keresek.
IGNÁC: Zelmácska megadta a választ is. *(kis szünet)* Ilyenkor tavasszal van egy olyan cselekvés, amit a madarak csinálnak. A méhek is csinálják. A lepkék is csinálják. Csináljuk mi is! *(szünet; legyint)* Á, nem lehet, mi nem tudunk… repülni!
ZELMA: Ignác! Én most visszatérnék az előző gondolatához. Ha kitisztul minden, és rájövök, hogy ő az a személy, akinél a másik szívem van… *(csalódottan)* De nem biztos, hogy ő az, mert azt mondják, hogy egy férfi képes akár egymillió nőt is szeretni…
IGNÁC: Na, ez azért túlzás!
ZELMA: …de az az igazi férfi, aki egyetlen nőt szeret több millió módon!
IGNÁC: Kegyed olyan gyönyörűséges dolgot mondott, hogy… ha könnycsepp lehetne a szememben… én mindig sírnék, nehogy elveszítsem. Tudja, Zelmácska, Isten ugyan először a férfit teremtette meg, de csak azért, mert szüksége volt egy piszkozatra a mesterműű előtt! *(közelebb húzódik Zelmához; teljesen más hangnemben, váratlanul)* Zelmácska!... Ön letette már az eszperantó középfokú eszperantó nyelvvizsgáját? Az Európai Referenciakeret szerint a B2-es típusút? A diplomájához feltétlenül szükséges.
ZELMA: *(némi zavarodottság után felkacagva, de rosszallóan)* Na, már megint kibújt belőled az eszperantó kisördög!?
IGNÁC: Ez nem kisördög! Az eszperantót sokkal könnyebb megtanulni, mint más idegen nyelvet, mondjuk, mint a franciát vagy az angolt!
RENDEZŐ: *(hangja, rosszallóan)* Náci! Elég legyen az ingyen reklámból!
IGNÁC: Pardonu, sinjoro reĝisoro [redzsiszoro]! *(Zelmához)* Kegyed hol szokott ebédelni, ha meg nem sértem?
ZELMA: *(hétköznapi hangon)* Tudod, Nácikám, általában sehol, vagy itt a színházzal szemben…
IGNÁC: *(súgva, félhangosan, mert el akarja titkolni a közönség elől)* Kutyikám! A valódi szöveged mondd!
ZELMA: *(jelzi, hogy megértette; rövid szünet; egyre jobban krákog, aztán kifakad)* Vicus! Az Isten áldjon meg, hangosabban mondd a végszavakat!
RENDEZŐ: *(hangja)* Mondom én: „Majd holnap meglátjuk!”
ZELMA: *(gondolkodik, próbálgatja félhangosan a következő mondatát)*
IGNÁC: *(nevetve)* Komám, kettőt lapoztál… A végszó: „…ha meg nem sértem”.
ZELMA: *(automatikusan folytatja)* A Nemzeti Színház melletti resztoránban, előadás

után ugyanott; reggeli az ágyban. Matilda, a szobalányom szolgálja fel.
RENDEZŐ: *(bekiabál)* Figyeljetek csak! Annyira tetszik nekem ez a mai közönség, hogy szeretném őket megkímélni néhány egészen hitvány jelenettől. Egyébként egy héttel ezelőtt döntöttünk így, a miszter Dinoszaurusz által írt *A szőrös szájú ősasszony és a neandervölgyi ősember szerelme* című ősjáték alatt. Amikor Gizella Gazella szerelméhez értünk, két néző kihívta az állatvédőket. Ők mondták, hogy az OKM alapszabálya második paragrafusának b) pontja szerint Gaz Ellának a fröccsöntő kisiparos iránt érzett szerelme állatkínzásnak minősül. Jó kis botrány lett belőle! Javaslom, hogy tekerjük a forgószínpadot a 112. oldalra.

(A szín elsötétül)

5. JELENET

(A szín kivilágosodik)

IGNÁC: Szia, Laci!
LACI: Sziasztok! *(csodálkozva)* Hát te még nem öltöztél át?
IGNÁC: Baj van! Juli néni mondta, hogy elszakadt a jelmezem a varrása. Ráadásul a fenekén. Most éppen azt bütyköli. Már sürgettem vagy háromszor…! *(szomorúan)* A direktor nem engedélyezte a tartalék egyenruhákat, mert nincs rá keret.
LACI: *(gyorsan utánozva az igazgatót)* „Nincs ám mindenre keret! Erre sincs keret! Hol van az ajtókeret? A kijáratnál van az ajtókeret!”*(felháborodva)* De pont neked nem adtak jelmezt?!
IGNÁC: *(gyanakodva)* Nem te kaptad meg véletlenül az enyémet, és a tied szakadt el?!
LACI: *(bátortalanul)* Nem tudom… *(határozottabban)* Ki van zárva!
IGNÁC: A jobb zsebében van a szerencsepénzem, egy réz egyforintos.
LACI: *(belenyúl nadrágja zsebébe, hosszasan keresgél benne, majd előveszi az egyforintost)* Az áldóját! Tényleg itt van!
IGNÁC: Az atilla harmadik sujtása alatt – alulról felfelé – van egy kis viaszfolt. Nézd csak meg!
LACI: *(megnézi, csodálkozva)* Jaj, de érdekes, hogy te miket tudsz. Tényleg itt van!
(hirtelen észbe kap, hátrálni kezd)
IGNÁC: Ez az én egyenruhám!!! Isten megteremtette az óceánokat…, a tavakat…, aztán téged is. De tudjátok, mindenki követ el hibát!
LACI: Bocs, de nem sejtettem!
IGNÁC: *(határozottan)* Na, sipirceljünk kifelé, és cseréljünk ruhát!
(gyorsan kivonulnak)

6. JELENET

(A színpad előterébe belép a Narrátor.)

NARRÁTOR: *(kacagva, bizalmasan)* Kedves Nézőink! Ez a zagyvaság, már bocsánat a kifejezésért, ez a csalóka nyalóka részben könyv formájában is megjelent. Azóta persze sokat változott, mert nálunk minden változik… vagy állandó. Kezembe adtak egy listát, és ezen az olvasható, hogy a könyv írója, hogyan dedikálta a könyvét. Azt mondták, hogy ezt olvassam fel. Rajtam nem múlik. Íme az első: „A szélhámos és a csaló között akkora a különbség, mint a csaló és a szélhámos között. A tisztességes emberek mind egyformák, és ez boldoggá teszi őket. Strassnoff Ignác helyett jegyzi a Szerző.” A második jobb *(nevet)*: „Bíráim kimagasló színészi képességemet több mint húsz év börtönnel ismerték el. Mióta meghaltam, tisztességes vagyok, bölcselkedek és mert *jobb létre* szenderültem. Ezt kívánom neked is, kedves barátom, szerzőtársamon keresztül.” A harmadik már- már fenyegető: „Olvasásra igen, követésre nem ajánlom Pista barátomnak ezt a könyvet. Ne legyek a példaképe, mert megütheti a bokáját!” És jön az antireklám csúcsa: „Ha követni akarja életutamat, inkább olvasson mást! Azzal jobban jár! Ezt ajánlja K. I.-nek Strassnoff Ignác. Megjegyzés: Strassnoff Ignác aláírása hamis. Igazolja: a Szerző.” Ez se rossz: „Mindent elkövettem, mindent megbántam, mindenért megfizettem, mindenért megszenvedtem. Lajoska, ha elhiszi, érdemes volt.” És itt áll Strassnoff Ignác eredeti autogramja. Alatta pedig: „Strassnoff Ignác eredeti aláírását igazolja Strassnoff Ignác.”

(A szín hirtelen elsötétül. Néhány másodperc után ismét kivilágosodik. A Narrátor visszatér a színfalak mögül.)
NARRÁTOR: *(zavartan krákog; nagyon rekedten)* Kedves Nézőink!… *(megijed a hangjától)* Bocsánat… *(ismét krákog, köszörüli a torkát, fogdossa az ádámcsutkáját) Egy perc elteltével a súgólyuk elé megy és rekedten beszól)* Vicuskám! Csak egy pohár vizet…, légy szíves…
SÚGÓ: Nekem csak szilvapálinkám van!
NARRÁTOR: Amikor élet-halál kérdéséről van szó, akkor mindegy…
SÚGÓ: *(kinyújtja az üveget)*
NARRÁTOR: *(jócskán iszik belőle, majd visszaadja; érces, férfias hangon*): Az Isten adja duplán vissza az üvegedbe! *(mintha semmi se történt volna; vidáman)* Na, szóval… Kedves Nézőink! Egy pillanat! *(oldalra megy, hogy belásson a színfalak mögé)* Igen, minden rendben van! Mi ezt a csalóka berekedést csak azért játszottuk el, hogy közben Tomi, Laci és Ignác át tudjanak öltözni. *(bizalmasan)* Ha az ember őszintén bevallja, mit követett el, akkor enyhébb a büntetése is. Igaz? *(zsebéből elővesz egy tábla csokoládét, kibontja, a felét beadja a súgónak)* Ezt igazán megérdemeltük. Tudtad, hogy a csokoládé 33 fokon olvad? Én mindig hordok magammal. *(megnézi a saját csokiját)* Itt már legalább 37 fok van! *(A szín elsötétül.)*

7. JELENET

(A szín kivilágosodik. A tiszti kaszinóban vagyunk. Ennek megfelelő a berendezés. Játék zaja, nevetés, beszélgetés hallatszik.)

IGNÁC: *(balról huszárkapitányi egyenruhában bejön. A reflektorok megvilágítják. Kihúzza magát, sétálgat. Fehér kesztyűjét bal kezében tartja. Egy illuminált állapotban lévő főhadnagy váratlanul megszólítja)*
FHDGY: Szervusz, komám! Olyan régen láttalak.
IGNÁC: *(rávágja)* Mint én téged.
FHDGY: Hát ezt honnan tudod?
IGNÁC: *(kihúzza magát)* Onnan, hogy okos vagyok! Legalább annyira, mint te.
FHDGY: Leglább!!!
IGNÁC: Osztán hogy ityeg a fityeg?
FHDGY: Jaj, de fáin kérdéseid vannak! Mondd, komám, te melyik kaszárnyában szolgálsz?
IGNÁC: Ejnye, István! Csak nem gondolod, hogy szórakozás közben hivatalos dolgokról fogok beszélgetni?!
FHDGY: Nem gondolom. De mért mondtad nekem, hogy István, amikor az én nevem báró Zelenay Olivér?
IGNÁC: Csak azért, mert atyád így is nevezhetett volna!
FHDGY: *(elgondolkodva)* Jól mondod, igaz…
IGNÁC: *(viccesen)* Na, ne mondd már!
FHDGY: Csak mondjad bátran, csak mondjad! Iszom a szavaidat meg a pezsgőt. *(az egyik asztalról felvesz egy tele pezsgőspoharat, és iszik belőle)*
IGNÁC: *(magabiztosan)* Szerintem minden huszár egy hercig férfi *(megpödri a bajszát)*… Jól ki van suvickolva a *csezsmája*, imádja a kaszinót, a csinos és csintalan hölgyeket, asszonyokat, vagyis a fehérnépet. Na azok meg bolondulnak az uniformisa, a lova és a kardja után! A kaszinóban vagy nyer, vagy veszít, nem érdekli! Csak játsszék! Akkor kel, amikor mások fekszenek. Kivéve, ha mással fekszik… Na ehhez mit szólsz?
FHDGY: Hijnye! Komám! Most már tudom, milyen vagyok! Hát te most felnyitottad az összes pu-pu… pupillámat! Én egy kis csipás macska voltam, érted, olyan kicsike aprófogú, miaúúúúú, de most már olyan vagyok, mint egy büszke huszárló.
IGNÁC: Értem, kérlek alássan! Sajnos most mennem kell! *(elköszön)* Nyihaha!
FHDGY: *(boldogan)* Nyihaha! Nyihaha!

(Ignác továbbmegy. Találkozik a huszártisztnek öltözött Tomival és Lacival.)

TOMI: *(gúnyosan)* Nyihaha!?
LACI: Én is... Nyihaha!
IGNÁC: *(nem akarja megismerni őket)* Kérem, a tiszti kaszinóba lovak nem jöhetnek be. Az ki van zárva!

TOMI: De hát uniformisban vagyunk. Laci a tábornok, én meg a generális. *(hadnagyi rangjelzésére mutat)*
IGNÁC: Nem igaz, minden ló közlegény!
LACI: De a lovak között van Kanca közlegény meg Csődör közlegény is!
IGNÁC: Na! Ne kancázzunk tovább! Hogy kerültök ide? Mit kerestek ti itt?
TOMI: *(tudálékosan)* Jelentem alázatosan, meg aztán kérlek alássan… úgy jöttünk, mint te. És nem „mit kerestek itt?", hanem „kit kerestek itt?".
IGNÁC: Hát akkor kit kerestek itt?
TOMI: Senkit.
LACI: Már senkit.
IGNÁC: Senkit?! Ide csak úgy nem lehet bejönni!
LACI: Téged kerestünk, de már megtaláltunk.
TOMI: Most jó lenne néhány ezer koronát keresnünk és találnunk. *(a félhomályban lévő rulett asztalok felé int a fejével)*
IGNÁC: Engem jobban érdekel az az asztaltársaság. *(diszkréten arra mutat)* Tudjátok, kik ülnek ott?
TOMI: *(csodálkozva)* Jé, azok civilek!
IGNÁC: De micsoda civilek…! Hmm! Hmmmm... Ki legyen az áldozati bárány? A jelenlévő urak közül sokat ismerek, mert számosan megfordulnak azokban a játékszalonokban, ahol gyakran én is megjelenek; láttam már őket a parlamentben, a turfon, a Kossuth Lajos utcai és Váci utcai politikai korzón. Az alatt a mennyezetig érő tükör alatt *(fejével arra int)* közvetlenül Dániel Ernő báró ül. *(elmosolyodik)*. Ő még nem tudja, hogy egy év múlva földmívelésügyi miniszter lesz. Vele szemben, az a körszakállas, Szemere Miklós, a magyar kártyások királya, a legvakmerőbb, legzseniálisabb és legjobb szívű, de leggőgösebb magyar úr. A másik két partner pedig Rohonczy Gida, a kitűnő magyar vívó és Jakab Elek – életművésznek nevezném. Szegény szerencsétlen! Másfél év múlva egy hatalmas kártyaveszteség miatt önkezűleg vet véget életének. Szomorú ez, nagyon szomorú!
TOMI, ROBI: *(dörzsöli a szemét, mintha sírna)*
ROBI: De ugye nem várunk itt most másfél évet!
(Hatalmas ováció hallatszik. A csodálkozás, csalódás és öröm hangjai ezek.)
IGNÁC: *(diadalmasan)* Szemere Miklós, a magyar kártyások királya bankot robbantott!
TOMI: És a bankrablók is meghaltak?
(Náci és Robi ferde szemmel néz rá.)
Jól van, nem szóltam semmit.
SZEMERE: *(diadalittasan)* A bank vonul, elvonul!

(A háttérből előjön; kezében hatalmas pénzköteg; a közeli, magas asztalhoz megy, és állva rendezgeti a papírpénzeket)

IGNÁC: *(félhangosan Tominak és Robinak*) Maradjatok itt! Váljatok sóbálvánnyá! És csak nézzétek, hogyan pumpolom meg a nyertest.
TOMI: *(csodálkozva)* Hát olyan jól ismered?

IGNÁC: *(futólag, mert már indul)* Soha, egyetlen szót sem váltottam vele…

(Merészen megteszi azt a néhány lépést, amely Szemerétől elválasztja; hátulról szelíden a vállára teszi a kezét. Szemere először összerezzen, aztán megfordul, és csodálkozva méri végig az ismeretlent)

IGNÁC: Gratulálok, Miklóskám! Te mindig remekül játszol. Te vagy a magyar kártyások királya!
SZEMERE: *(gondolkodik, honnan ismeri ezt a huszárkapitányt; szórakozottan)* Nem, nem! Túlzásokba nem szabad bonyolódni!
IGNÁC: Ez nem túlzás! Száz év múlva is így fognak téged emlegetni. Ha előveszed valamelyik magyar lapot, a titulusban fogsz szerepelni. *(hangzatosan)* „Szemere minden nap bankot robbant!" „Szemere Miklós báró elől az Európai Unió gazdasági minisztere Brüsszelbe menekítette a bankokat!"
SZEMERE: Te…, te… *(várja, hogy Náci megmondja a nevét)* így tudsz előre olvasni?
IGNÁC: Igen, kérlek alássan!
SZEMERE: *(összehúzza bozontos szemöldökét, miközben körszakállát zavartan simogatja. Nem ismeri fel a huszártisztet. Szemébe néz. Náci szilárdan állja a tekintetét; Szemere elbizonytalanodik. Ezt az embert ismernie kell!)* Szolgálhatok valamivel?
IGNÁC: *(közel hajol hozzá)* Nagyon kérlek, Miklóskám! Segíts ki! Odalent nagy bankpassz volt… És holnap délig… néhány ezer forintra van szükségem.
SZEMERE: *(felcsattan)* A Pilátusát! Még itt sem hagytok békén! Nem vagyok én se bank, se Krőzus!
IGNÁC: *(tárgyilagosan)* …de van jó szíved, jó lelked, és a barátaidat sohasem hagyod cserben…
SZEMERE: *(gúnyosan)* Ezt is száz év múlva olvastad az újságokban?
IGNÁC: Bármelyik újságban ma is olvashattam volna, de sajnos nem volt rá időm. Garantálom, hogy száz év múlva minden olyan lapot elolvasok majd, amelyik a jó szívedről ír.
SZEMERE: *(magyarázkodva)* Kérlek…, tudod, hogy nem szívesen, mert ugyebár…most nyertem, és ilyenkor babonából sem…
IGNÁC: *(kezével elhárító mozdulatot tesz)* Oh, kérlek, bocsáss meg, ha nehezedre esik, vedd úgy, hogy nem is kértem semmit! Bár az igazat megvallva baráti kölcsönödre nagyon számítottam… *(arcán sértődöttség tükröződik)* Nem, nem sértettél meg, mert neked olyan angyali a természeted, hogy soha, senkit nem bántanál meg. És különben is, csak egy nyafogó huszártisztről van szó, akinek hirtelen pénzre van szüksége.
SZEMERE: *(megenyhülve)* De kedves öcsém! *(Ignác vállára teszi a kezét)* Jól ismerhetsz engem. Tudod, hogy nem gondoltam komolyan, amit mondtam. Mennyiről van szó?
IGNÁC: *(sértődötten megrándítja a vállát, elfordítja a fejét)*
SZEMERE: *(belenyúl mellénye zsebébe; egy köteg pénzt húz elő; négy papírpénzt kiválaszt, összehajtja, majd rövid gondolkodás után még kettőt hozzátesz, és átadja Ignácnak)* De most már ügyesebb légy, öcsém!
NÁCI: *(átveszi a pénzt; hálásan mondja)* Nagyon köszönöm, Miklóskám! *(barátságosan*

megfogja és megrázza a felé nyújtott kezet) Légy nyugodt, holnap este nálad lesz a pénz.
SZEMERE: *(kissé sürgetően)* Jól van, jól van, édes öcsém! Ne haragudj, most vissza kell mennem játszani. *(elmegy)*
TOMI: *(csendesen, de lelkendezve)* Ezt a beetetést egy politikus se tudta volna jobban csinálni!
LACI: Te jobb vagy, mint... mint Strassnoff Ignác.
IGNÁC: *(csodálkozva)* De hát én vagyok az, Ignác!
LACI: Mondom, hogy jobb vagy, mint Strassnoff Ignác... *(nyomatékkal)* voltál. Most huszárkapitány vagy!
TOMI: Sokkal zsenibb vagy, mint öt perccel ezelőtt. Mennyit kaptál a báró úrtól baráti kölcsönbe?
IGNÁC: *(nézegeti a pénzt)* Mennyi is lehet? Talán háromezer korona.
TOMI: Mit lehet azért venni? Például hány darab hatökröt?
LACI: Egyet biztosan! Akkorát, mint éppen te vagy!
IGNÁC: Komolyan kérdezed, hát komolyan válaszolok. Engem a hatökrök nem érdekelnek. Amilyen könnyen jött ez a pénz, nyilván olyan könnyen hagy itt engem. Ezt az összeget szívesen felajánlom egy árvaháznak, ahol apátlan és anyátlan árvák apáca kisasszonyokkal együtt megtapsolnak érte. El tudjátok ti egyáltalán képzelni, milyen exterdinális érzés, amikor segíthetek ilyen gyámoltalan gyerekeken, akiknek egyetlen örömük, hogy nem ázik be a tető a fejük fölött, hogy mosolyt derítek az arcukra? Amikor belém csimpaszkodnak, simogatnak, bácsikának szólítgatnak... Olyan, mintha mindegyikük az én saját gyermekem lenne. A múltkor is belenéztem két hálálkodó apáca négy szép szemébe, és négy négyzetkilométeres hálát láttam benne...

(Tomi Lacival együtt ámulva hallgatja Ignácot.)

TOMI: *(csodálkozik)* Hű, ez nem semmi!
IGNÁC: *(folytatja)* Addig tűrtem gyöngyvirágos és rózsás tekintetüket, amíg könnyeik elkezdtek lefelé gördülni orcájukon. Két könnycsepp begurult az előttük lévő tulipános ládikóba, és két csillogó briliánssá változott. *(Megmutatja a jobb kezén lévő hatalmas gyűrűt.)* Azóta is itt hordom ezt a hatalmas kincset, amit ajándékomért cserébe kaptam.

(Tomi és Laci megfogja Ignác kezét, és mereven bámulja a gyűrűt)

TOMI: Ez nagyon szép és dicséretes!
LACI: A félhomályban is lehet látni, hogy olyan szépen... úgy mondanám, hogy *vakon* csillog.
IGNÁC: *(elveszi a kezét)* Hiszitek, vagy nem, tényleg többször ajándékoztam el a könnyen jött pénzt.
TOMI: Minden nagyon ... *fáintos*..., de nem csinálhatnál még egy kis pénzt? *Das Geld. Die Geldbörse! Verstehen Sie???* Mondjuk azért, hogy elmehessünk egy piroslámpás házba. Egy *borbélyházba*!

LACI: Oda bizony, te hülye gyerek! *Borbélyházba!* Úgyis hosszú és koszos a hajad. Meg kell mosni, és le kell vágni kopaszra!
IGNÁC: Hát ti olyan züllött, erkölcstelen huszárok vagytok...?!
TOMI, LACI: Bizony, bizony!
IGNÁC: ... mint én?
LACI, TOMI: Bizony, bizony! *(váratlanul megjelenik az ittas főhadnagy)*
FHDGY: Szal... szal... utálok, tisztelettel. *(tisztelegni próbál)*
TOMI: *(sértődötten)* Kit utálsz te, kérlek szépen? Mert ugye bátorkodtál azt mondani, hogy szal... utálsz.
FHDGY: Hát akkor csak "szal"... Nekem ennyi is elég!
IGNÁC: *(átöleli)* Köszöntünk, gáláns lovag! Mindjárt látszik, hogy te vagy itt a gyászhuszár! Inkább mi szalutálunk neked... majd holnap...
FHDGY: Gyászhuszarat... Vagyis hogy... gyászhuszárok...nak... nek ...tól, ...től... Ugye ezt mondád?
IGNÁC: *(még mindig bizalmasan átöleli)* Ezt mondtam. Sőt, ha jobban meggondolom, akkor is *eztet* mondtam.
FHDGY: *Aztat* jól mondtad.
IGNÁC: Drága barátom! Mindhárman nagyon régen ösmerünk téged.
FHDGY: Amikor az anyám hasában voltál...
TOMI: Mi is ott voltunk ám!
FHDGY: De külön... külön...
TOMI: Na, ja!
IGNÁC: Drága egykomám! Mi már mind *mentesültünk*, de te még nem mentesültél. Ugye?
FHDGY: *(bambán néz)* Nem, én még nem... Menete-se-tültem...
IGNÁC: Akkor most éppen itt vagyon az ideje...
FHDGY: Vagyon? Itt vagyon!
IGNÁC: *(minden átmenet nélkül)* Hány korona van nálad, egykomám?
FHDGY: *(bambán)* He?!
TOMI: A pénzedre gondoltunk.
IGNÁC: Mi már mentesültünk. Te is támogasd a „Gyászhuszár akarok lenni mindenáron" nevű alapítványt!
FHDGY: Kérlek alássan... *(belső zsebéből előveszi a pénztárcáját)* Itt van a bukszám.
IGNÁC: *(átveszi)* Megengeded, hogy belé hatoljak, kérlek alássan?
FHDGY: Oszt nézd meg, mi zümmög benne!
IGNÁC: *(kinyitja; kivesz belőle néhány új papírpénzt)* Te, ez nem zümmög, hanem zizeg. *(visszaadja a tárcát)*
TOMI: A zizegés még jobb a mentesüléshez.
FHDGY: *(gyerekesen)* Mentesülni akarok, mentesülni akarok!
IGNÁC: Gyere, komám, csücsülj le ide! *(egy székhez vezeti, leülteti)* Rögvest szólok a mentesítőnek. *(hárman összekacsintanak, majd elindulnak kifelé)*
IGNÁC: *(hirtelen megáll)* Valami mégsem lesz jó. Amit Szemere Miklóstól kaptam, azt

mulatjuk el, amit meg ez a főhadnagy adott, azt fordítjuk az árvákra. Mert szerintem ez így tisztességes.
LACI: Tisztesség dolgában te sokkal járatosabb vagy mint, mi!
IGNÁC: Akkor menjünk!.
FHDGY: *(váratlanul feláll a székről, és utánuk megy)* Nácikám, ne haragudj már, hogy így megállítalak. Negyedikéig nem tudnál kölcsön adni tízezer forintot? Ballai Pistának lógok vele, egyszerűen nem merek a szeme elé kerülni. A fizumból megadom negyedikén délelőtt. Máskor is kisegítettük már egymást.
IGNÁC: Mire föl ez a fejedelmi többes? Mindig én segítettelek ki téged!
FHDGY: Én is úgy gondoltam.
IGNÁC: *(belső zsebéből pénzt húz elő)* Tízezret mondtál?
FHDGY: Igen, köszi… De nem koronát! Forintot!
IGNÁC: *(átadja a pénzt)* Figyelj már! A szerdai előadáson nem adtam neked ugyanígy tízezret? Mert akkor is kértél?
FHDGY: *(magabiztosan)* Nácikám, igaz, kértem! De nem volt nálad! Nem tudtál adni! Köszönöm, kapitány úr! *(hajbókol és csókolgatja a pénzt)*
TOMI: Most hová megyünk?
IGNÁC: A Nagymező és az Andrássy utca sarkán, ott, ahol a tízes villamos megáll, van egy éjszakai mulatóhely. Előkelő helynek számít. És tudjátok, ezt a szórakozóhelyet egy csodaszép asszony vezeti. *(lelkesen)* Szépségéhez – milyen ritka dolog! – magas intelligencia, elegancia és szellemesség párosul. A lokálban az élet igen színvonalas, hiszen csak magas rangú, könnyelmű urak fordulnak ott meg, és találnak maguknak pompás ruhákban mutatkozó, ledér hölgyeket.
TOMI: És van kint piros lámpa?
LACI: Zöld lámpa van, te, gügye! Az mutatja, hogy bemehetsz.
TOMI: *(csodálkozva)* Kocsival?
LACI: Igen, Kocsis Irmával.
IGNÁC: Én a Madame-ot, Emíliát szeretném meghódítani. Ti szabadon válogathattok a kokettek és kokottok között.
TOMI: Én nem akarok krokettezni!
LACI: Akkor majd homokozol!
IGNÁC: Nem *okozol* te semmit ugye? Megígéred?
TOMI: *(kényszeredetten)* Nem! Semmit se… *mokozok!*
(A szín elsötétül.)

8. JELENET

(A szín kivilágosodik. Egy mulatóban vagyunk. Távolabbi asztaloknál lehet látni néhány vendéget. Diszkrét, halk zene hallatszik.)

IGNÁC: Nos itt vagyunk azon a bizalmas helyen. Eddig még sohasem jelentem meg uniformisban. A huszártiszti egyenforma remek ajánlólevél az éjszakai élet ragyogó hölgyecskéinek. Azért pénz is kell az ajánlólevélhez! *(Három részre osztja a Szemere Miklóstól kapott bankókat, és a barátainak járó összegeket átadja.)*
TOMI: Imádlak, Nácikám!
LACI: Te idióta! Ezt egy cincibabának mondd!
TOMI: *(furcsán néz Tomira)* „Cincibaba?!" Nácikám! Itt így kell beszélni?
IGNÁC: Legyetek természetesek! Üljetek le ahhoz az üres asztalhoz! *(mutatja)* Rendeljetek valamit, és tegyétek hozzá, hogy „sziruppal"! Itt a „szirup" a cincibabát jelenti *(Lacira néz, kacsint neki).*
TOMI: *(kissé csalódottan és csodálkozva)* Hát mégis vannak cincibabák?!
IGNÁC: Vannak, de csak akkor, ha a megfelelőt kiválasztod magadnak. „Sziruppal!" Érted, ugye?
TOMI: De ha én limonádét vagy húslevest szeretnék enni, akkor is sziruppal adják? Hülyének fognak nézni!
IGNÁC: Így kell kérni, de nem azzal adják. Ha nem azzal kéred, akkor nemkívánatos személy vagy – persona non grata!
TOMI: Ez tetszik nekem. Persona non grata sziruppal! És cincibabázni mikor kell?
LACI: Egy Persona Grétával, ugye?
TOMI: Mondjuk…, ugye…
IGNÁC: Ne lamentáljatok már annyit! Üljetek le oda, és diszkréten rendeljetek valamit.
TOMI: *(maga elé)* Például Grétát csokoládé öntettel… és Perszódával.

(Tomi és Laci elindul a közelben lévő üres asztalhoz, ahol négy szék van. Leülnek. Körülnéznek. Lapozzák az étlapot.)

TOMI: Te! Itt nincs olyan, hogy szirup… Olyan sincs, hogy Persona non Gréta Perszódával. Ignác nem vágott át minket?
PINCÉR: *(odasiet az asztalukhoz)* Guten Abend! Mit parancsolnak az urak? Tetszettek már választani?
TOMI: Guten Abend! Én nagyon szívesen választanék, de itt nem szerepel a szirup, a persona non Gréta…
PINCÉR: *(lelkesen)* Az nem számít, kérem tisztelettel, mert ugyebár az uraknak van luxus szolgáltatásunk… És lehet választani: szőke szirup, barna szirup, fekete szirup.
LACI: Mi két húszas évjáratú vörös sziruphoz két üveg bármilyen édes, francia pezsgőt szeretnénk rendelni.
PINCÉR: Helyben tetszenek elfogyasztani a pezsgőt négyesben, vagy felküldjem a

szobáikba, a huszonkettesbe és a huszonhármasba?
LACI: *(bizalmasan magához inti a pincért, aki közelebb lép, lehajol hozzá)* Főúr, az az igazság, hogy szeretnénk kikérni a véleményét. Melyik a jobb?
PINCÉR: Szerintem nincs különbség. Gréta és Mimi egyformán vörös, tüzes és nagyon hasonlítanak bármelyik édes francia pezsgőre.
LACI: Úgy értettem, hogy fönt vagy lent?
PINCÉR: Ó, uraim, Önök rendkívül kíváncsiak. Hát… fönt majd minden kiderül. Szíveskedjenek felfáradni a karzatra. A lépcső balra található. Jól hallhatóan kopogjanak hármat egymás után. Öt percen belül szervírozzák a pezsgőt, a sós mogyorót és a piskótát. *(meghajol és távozik)*
TOMI: Látod, nem olyan egyszerű ez a szirupos dolog… Föl kell menni… Muszáj…
LACI: *(felhúzza a vállát)* Hallottad! Muszáj!

(Laci és Tomi feláll, kimegy a színpadról. A fények lassan kialszanak. Kivilágosodik a színpad másik része, ahol egy szeparéban Ignác ül. Előtte az asztalon és a pohárban vörös pezsgő. Belép a Madame, a tulajdonos Emília. Negyven körüli, de jóval fiatalabbnak néz ki; egyedi estélyi ruhája, frizurája azonnal magára vonja a figyelmet.)

EMÍLIA: Bocsánat, kedves kapitány úr! Zavarhatom?
IGNÁC: *(feláll, eléje siet, kezet csókol)* Ó, kedves Emília kisasszony! Ön engem nemcsak zavarhat, hanem tetszése szerint *zavargászhat* is. *(A székre mutat.)* Méltóztassék megtisztelni szeparémat jelenlétével! Foglaljon helyet!
EMÍLIA: Köszönöm. *(leül; kissé zavartan)* Bogár Jancsi, a főpincérem némi körülírással megemlítette, hogy beszélni szeretne velem, bár nem akarok alkalmatlankodni…
IGNÁC: *(enyhén szemrehányóan)* Alkalmatlankodni?! Ugyan már, hát kegyed … kegyed a megtestesült… alkalom…
EMÍLIA: Biztosan vár valakit.
IGNÁC: *(határozottan)* Már nem várok senkit. Ha Strassnoff Ignác huszárkapitány elhatároz valamit, akkor azt megvalósítja. Önt vártam. És Ön nem valaki, nem akárki, hanem egy olyan csodálatos hölgyemény, mint egy szerelemes költemény. Több alkalommal fixíroztam már Önt, és egyre több apró jelből arra következtettem, hogy kegyed is a fekvő nyolcas híve…
EMÍLIA: *(zavartan)* Fekvő nyolcas?! Az micsoda?
IGNÁC: Igen, az maga a csoda. A végtelen szimbóluma. Egy fekvő nyolcas egy végtelen, két fekvő nyolcas egymás mellett két végtelen… szerelem. Kedves Emília! Mielőtt azt hihetné, hogy most ilyen furcsán udvarolok, akkor elmondom másképpen. A nő szerelméért nem szokásom koldulni, mert a nő szerelmét ki kell érdemelni; egy hölgyet meg kell hódítani. A hölgyet már előzetesen meg kell ismerni. Én például tudom, hogy kegyed kedveli az arisztokratákat és az uniformisban járókat. Mellesleg én grófi származású huszárkapitány vagyok… Az Ön szívének még nincs királya, tehát az Ön szívének államformája *köz-társaság,* és éppen most kíván választani köztársasági elnököt.
EMÍLIA: *(felkacag)* Hogy ezek az én lányaim milyen pletykásak? Biztosan Lola mondta.

Valóban kedvelem a huszárokat.
IGNÁC: Én pedig ezerszer jobban kedvelem a szép, a vonzó hölgyeket, mint a huszárokat.
EMÍLIA: Szólíthatom Nácinak?
IGNÁC: Hogyne! Megtisztel vele! Tölthetek egy kis pezsgőt?
EMÍLIA: Igen, köszönöm.
IGNÁC: *(miközben kiönti a pezsgőt)* Pomerry…!
EMÍLIA: Ez a legjobb márka!
IGNÁC: Tudom, a legdrágább!
(Koccintanak.)
IGNÁC: *(állva marad; réveteg tekintettel folytatja, mint egy költő)* Istenem… Hölgy… E szó maga a poézis! Maga a tavasz, a nap! De hányféle tavaszt és napot látunk? Egyik mindig mosolygó, mindig derűs. A másik szép, de hideg. A harmadik… Nem, nem lehet részletezni és követni. Ahány annyiféle. Az viszont bizonyos, hogy nincs a világnak egy olyan másik teremtménye, mint a hölgy. Élvezzük, hogy szerethetjük. Haragszunk, ha megcsal, mégis újra hozzá fordulunk. Megesküszünk, hogy nem hiszünk szavának, mosolyának, tekintetének, s a következő pillanatban ismét lábai elé borulunk.
EMILIA: Gróf úr! Magában legalább három költő veszett el, de ebből kettő most megjelent.
IGNÁC: *(meghajol a bók tiszteletére)* E két költő – sőt mind a három – elérte szíve régi vágyát: bizalmas kettesben lehetnek egy zárt szeparé… *(vágyakozóan)* ölén.
EMÍLIA: Az előbb még a végtelen matematikáról, a lefektetett nyolcasokról beszélt, most viszont nem értem, hogy három költő és egy nő hogy lehet … *kettesben.*
IGNÁC: …a zárt szeparé ölén… Amikor egy ilyen szituáció előfordulhatna, egy arisztokrata huszártiszt nem tud normálisan számolni. Tudom magamról. Jókai Mór írta egyik regényében, hogy maga a büszke páva sem szeret úgy tündökölni kiterjesztett tollaival, mint a szerelmes nő a maga örömeivel. Hát nem azért csipegetjük fel minden reggel, délben, este a morzsáinkat, hogy éljünk, és a szerelem viharában örömet leljünk? Hát nem azért lélegzi be tüdőnk a pompázatos levegőt, hogy szerelmi boldogságának idejére tartalékolja és kipréselhesse azt? Asszonyom! Drága Hölgy! Lábai elé borulok most, mert szívemben érzett alázatot és tiszteletet másként nem tudom kifejezni. Atlaszból készült ruhájának ráncait és fodrait kezembe fogom, hogy sugarát, mint nyári napnak, a szívem bizalmába fogadjam.
EMÍLIA: Nagyon szép volt, és külön köszönöm, hogy nem borult a lábaim elé.
IGNÁC: Képzelje, kedves Emília! Egyik barátom nagyon szeret adomázni. Tőle hallottam ezt a kis tréfát. Elmesélhetem?
EMÍLIA: *(boldogan)* Természetesen.
IGNÁC: Egy társaságban egyik barát megszólítja a másikat: „Te Frici! Menjünk!” „Ugyan, hogy gondolsz ilyet, amikor oly kitűnően mulatunk” – mondja a másik. „De én a színházba akarok menni!” „Nagyon jó darabot játszhatnak, ha feláldoznád érte ezt a pompás mulatságot.” „Bizony, barátom, a Makrancos hölgyet játsszák” – feleli a barátja. „Na, azért nem megyek én! A makrancos hölgy megvan nekem otthon eredetiben…”

EMÍLIA: *(vékony hangon felkacag)*
IGNÁC: Ó, drága hölgyemény! Kacaja olyan, mint egy költemény, és a beléje rejtett csengettyű! Úgy vélem, hogy ön szerint az élet maga a dallam… *(rövid szünet)* és akkor, kedves Emília kegyed benne a szerelem, vagyis a dalszöveg. És tudja ön, milyen magányos vagyok otthonomban. Igen… Én vagyok Mag Ányos. A vezetéknevem Mag, a keresztnevem Ányos. Egy ilyen ember, ha belenéz a tükörbe, nem néz vissza rá senki. Mégis, nekem olyan vágyaim vannak, mint minden normális embernek. Ha majd idősebb leszek és a kislányom megkérdi: „Apuci, ki volt az első szerelmed?" Én nem akarok régi fényképeket előszedni, A szoba másik végére mutatok, és azt mondom: „Ott ül".
EMÍLIA: *(huncutkodva; mutatóujjával megfenyegeti)* Ejnye, Náci, maga udvarol nekem!
IGNÁC: Isten ments! Én olyan vagyok, mint egy halász: kivetem a hálómat, és egy szépséges Emília-halat szeretnék magamnak.
EMÍLIA: *(órájára néz)* Ó, milyen késő van már! De ha ön halászni szeretne, akkor ébren kell maradnia. Meghívhatnám én is önt a saját budoáromba egy fekete kávéra kuglóffal?
IGNÁC: Nyihahaaaa! Ezt mondja a huszár, amikor boldogan mond igent.

(Felállnak, elindulnak. Közben a szín elsötétül.)

9. JELENET

(A szín kivilágosodik. Egy rendőrségi szobát látunk a szokásos kellékekkel: íróasztal, iratok, akták, lámpa, oldalt szekrénysorok, falióra stb. Az asztal mögött ül Gyalokay Béla rendőrtanácsos civilben. Iratait rendezi. Oldalt, szemben ül vele Ignác huszártiszti egyenruhájában.)

GYALOKAY: Szóval, ismét találkoztunk, te jómadár! Amikor bekísértek, azt mondták, hogy valamiben sántikáltál. Megint huszárnak képzeled magad?! És azt mondtad, hogy maszkabálba mégy. De szerda lévén az Andrássy és a Nagymező utca sarkán fényes nappal ezer kilométeres körzetben nincsen maszkabál.
IGNÁC: *(feláll, meghajol)* Még egyszer: „Tiszteletem, alázatos szolgája!"
GYALOKAY: *(odamegy hozzá; simogatja, fogdossa az egyenruháját)* Jaj, Nácikám! Tényleg te vagy? Alig ismerek rád. Amikor utoljára találkoztunk még csak főhadnagy voltál, most meg már kapitány vagy.
IGNÁC: Drága tanácsos úr! Amikor legutóbb láttuk egymást, akkor még ön is csak kapitány volt, most pedig rendőrtanácsos. Hát… változnak az idők!
GYALOKAY: *(barátságosan nevet; megpödri a bajszát)* Helyén van a nyelved, helyén van az eszed, helyén van az uniformisod *(ismét megfogja).* Csak az a nagy baj, hogy te nem vagy kapitány. És szerintem megint valamilyen szélhámosságon törted a fejed.
IGNÁC: *(határozottan)* Bocsánat, hogy ellent kell mondanom. Elismerem, hogy őnnek voltak jobb napjai, amikor rajtakapott valamin. De most az egyszer tévedni tetszik, tanácsos úr! Most az egyszer jó szándék vezérelt. Ebben az uniformisban egy szépasszonyt hódítottam meg, és enélkül nem ment volna.
GYALOKAY: *(nevetve)* Ne mondj ilyeneket, Náci! Ez még hihetetlenebb, mintha lódítanál. Mondd azt, hogy a tavalyi maszkabál után eltévedtél; az is jól hangzik, hogy az állatkertben a huszármajmoknak akartál imponálni. Netalán leöntötted a frakkodat tejeskávéval, s ezért kellett uniformist öltened?
IGNÁC: Nem, kedves tanácsos úr! *(bizalmasan)* Önnek, mint férfinak és mint a rend őrének csak az igazat kell mondanom. Még akkor is, ha úgymond a dolog kissé bizalmas… Én egy drága hölgy kedvéért vettem fel ezt az uniformist csak azért, hogy kegyeibe férkőzhessem.
GYALOKAY: *(mosolyogva)* Ilyesmit mondtál az előbb is… De ha elhinném, ezt te bizonyítani nem tudnád?
IGNÁC: Köszönöm a bizalmát, tanácsos úr. Ezt nagyon egyszerűen be lehet bizonyítani. Egy papírra felírom annak a hölgynek a nevét és a címét, akinél az egész éjszakát töltöttem…
GYALOKAY: *(hitetlenkedve)* És gondolod, hogy egy úrinő majd bevallja, hogy nála jártál?
IGNÁC: Való igaz. Ha nyíltan kérdezik meg, letagadja. Kérem, küldjön el valakit arra címre, amit felírok, és kérdezze meg, hogy nem hagytam-e véletlenül a nagyságos asszonynál ma éjszaka az aranyórámat.

GYALOKAY: Hát az nagy pech, ha nála felejtetted!
IGNÁC: *(megmutatja a zsebóráját; kissé türelmetlenül)* Itt van a zsebórám, kérem!
GYALOKAY: Akkor mi ebben a trükk?
IGNÁC: Ha ön arra a címre, amit felírok, elküld valakit, és a nagyságos asszony azt mondja, hogy nem jártam ott, akkor nincs alibim. Ha bemegy a hálószobájába, keresni fogja az órámat, és utána konstatálja, hogy nem hagytam ott, akkor ezzel bebizonyítja: egész éjszaka nála voltam. *(Az íróasztalról elvesz egy cédulát felírja rá a hölgy nevét és címét, illetve a kérdést, amit fel kell tennie a hölgynek.)*
GYALOKAY: *(gondolkodik, vakargatja a tarkóját, aztán vidáman mondja)* Náci! Ezt én még fel fogom használni máskor is! *(kiszól az ajtón)* Nagy-egy tizedes! Hozzám!
(Rövid szünet után civil ruhában belép Tomi.)
TOMI: Parancsára megjelentem!
GYALOKAY: *(gyanúsan végigméri)* Biztos, hogy te vagy a Nagy-egy?
TOMI: *(zavartan)* Biztos…, hogy nem én vagyok, vagyis, hogy Nagy-kettő vagyok, mert Nagy-egy beteg lett. Nagy-kettő meg Nagy-egy… az nagy kettő! *(észreveszi Ignácot)* Ez az ember meg mit keres itt?
GYALOKAY: Kuss!!! *(megenyhül)* Na, fiam, elmégy erre a címre! *(az asztalról elveszi a cédulát és átadja Tominak)* Rá van írva, hogy mit kell megkérdezned a nagyságos asszonytól. Megvárod a választ, megjegyzed, megköszönöd, és… *(a faliórára néz)* Most fél tizenegy van… Tízre itt legyél a válasszal!
TOMI: De az csak egy fél óra!
IGNÁC: *(biztatóan)* Fussál, fiam, fussál! Ép testben ép a kéz a láb, s az éppen kéznél van!
TOMI: Parancs! Kapitány úr! *(távozik)*
GYALOKAY: Nézzék már ezt az ütődöttet! Hát ilyenekkel vagyok én körülvéve. Ne haragudj, Nácikám, hogy igazi kapitánynak nézett!
IGNÁC: Megszoktam már. Ruha teszi a kapitányt.
GYALOKAY: Nem sokáig. Hol is laksz? Ja, tudom… *(Felveszi a telefonkagylót. Tárcsáz.)* Halló! Itt Gyalokay… Küldjetek el valakit a Pipitér 4/bé-be, földszint 2. Strassnoff Ignác lesz kiírva. A házmesterné kinyitja a lakást. A jelenlétében hozzatok el a szekrényéből egy rend gúnyát, cipőt, inget, meg ami kell ahhoz, hogy normális civilnek nézzen ki.. *(szünet)* És valamilyen üres koffert is, hogy beletehesse az uniformisát… Nem én teszem bele, te idióta! Strassnoff Ignác viszi vissza a jelmezkölcsönzőbe! Értve vagyok?… Na azért! *(visszateszi a kagylót)*
IGNÁC: Igazán lekötelez, tanácsos úr, hogy így előre mindenről rendelkezik. Mintha a jövőbe látna.
GYALOKAY: A jövődbe is belelátok! Ha még egyszer egyenruha tiltott viseléséért behoznak, akkor áristomba kerülsz. Értve vagyok?
IGNÁC: Igenis! Értve vagyok!
GYALOKAY: *(aktákat vesz magához)* Most néhány percre el kell mennem. El ne mozdulj innen! Feltétlenül várj meg!
IGNÁC: Igenis!
(Gyalokay távozik. Rövid idő múlva kopogtatás hallatszik.)

IGNÁC: Szabad!

(Báró Splényi Ödön rendőrfőtanácsos és Krecsányi Kálmán detektívfőnök jön be.)

IGNÁC: *(feláll)* Tisztelem! Bizonyára most Gyalokay tanácsos urat méltóztatnak keresni… nem engem. Mert engem ő talált meg. De most már az urak is megtaláltak, és látják, hogy jó helyen vagyok.
SPLÉNYI: Nácikám! Te egy zseniális ember vagy, mert mindig tudod, hol kell lenned. És ebben a maskarában! Még a végén huszárkapitánynak nézlek.
IGNÁC: Jó szeme van a báró úrnak, de engem csak az elején néztek huszárnak; itt a vég, most már nem.
KRECSÁNYI: Strassnoff! Maga még most se tért jó útra? Számtalanszor megígérte. Maradt volna inkább a színidirektor bátyja mellett színésznek! Én is hányszor akartam jó útra téríteni! Egyébként azt beszélik Pesten, hogy egy huszáregyenruhás tiszt több kereskedőt becsapott már. Bekecseket, csizmákat, mellényeket, nyergeket rendelt ezerszámra… a debreceni huszárhadtestnek.
SPLÉNYI: *(szavába vág)* …olyan ügyesen csinálta, hogy előleget is vett fel. Krecsányi detektívfőnök úr velem együtt azt akarja kérdezni, hogy tudsz-e te ezekről az ügyekről valamit.
IGNÁC: Itt-ott megfordulok, de civilben; ezzel-azzal szót váltok, meg az újságok is megírták. Én is csak ennyit tudok.
KRECSÁNYI: Volt már magának hasonló ügye. Ugye jól emlékszem? Egyébként én nem tartom magát zseniális embernek. Mindig csak az egyszerű kereskedőket csapja be, de a nagyoktól fél. Az arisztokratákat is megtéveszti. Ők mindenkiről csak jót feltételeznek, a szélhámost és a csalót pedig csak újságokból ismerik. Nekik néhány ezer nem jelent nagy eseményt, mert teljesen mindegy, hogy lóversenyen, a kártyaasztalnál vesztik el, vagy egy pumpoló ismerős viszi el a pénzüket.
SPLÉNYI: Kálmán barátom ezzel azt mondja, hogy eddig még sohasem próbálkoztál szolid, kimért, számolni tudó és a pénzére óvatosan vigyázó nagykereskedővel. Szerinte az volna az igazi zsenialitás, ha valamelyik ismert, előkelő budapesti kereskedőt csapnád be!
IGNÁC: Méltóságos uram, Strassnoff nem szokott megijedni semmiféle feladattól. Amit parancsol, megteszem! De én nem vagyok ismerős a kereskedővilágban. Méltóztassék megnevezni azt a fővárosi kereskedőt, akit be kell csapnom, és én megteszem!
KRECSÁNYI: Nem lenne szabad javasolnom senkit. De… mondjuk, … csapja be Katzer Józsefet!
IGNÁC: Katzer József nevét csak hirdetésekből ismerem, de az ön parancsára szívesen megteszem. Határidő?
KRECSÁNYI, SPLÉNYI: *(kárörvendve nevetnek)*
KRECSÁNYI: Hát… mondjuk… egy héten belül. De nem tudja megcsinálni! Erre fogadnék is.

SPLÉNYI: Rendben van. Szerintem megteszi. Fogadjunk! Ha sikerül, jössz nekem száz pengővel, ha nem, én fizetek.
KRECSÁNYI: Áll a fogadás! *(kezet fog Splényivel)*
IGNÁC: *(magabiztosan, mégis alázatosan)* Kérem szépen! Ha önök kérik, Strassnoff Ignác megteszi.
KRECSÁNYI, SPLÉNYI: *(egymásra néznek, nevetnek)* Strassnoff Ignác megteszi! *(ismét nevetnek)*
KRECSÁNYI: Egyébként Gyalokay tanácsos urat keressük, hogy megívjuk ebédelni.
IGNÁC: Én… ugye, a helyében nem nyilatkozhatom, de azt mondta, hogy az épületen belül elugrik valahová, és feltétlenül várjam meg.
SPLÉNYI: És te feltétlenül megvárod. Igaz?
IGNÁC: Megígértem. Ez olyan természetes.
SPLÉNYI: Na, jó! *(csúfolódva meghajol)* Szíveskedjél átadni neki, hogy üdvözöljük, és majd jelentkezünk.
IGNÁC: Parancsára!

(Splényi és Krecsányi nevetgélve kivonul. Ignác leül, és egy dallamot dúdol félhangosan. Rövid idő telik el. Gyalokay visszajön. Ignác tisztelete jeléül feláll, majd leül. Ismét feláll.)

IGNÁC: Tanácsos úrnak jelentem, hogy Krecsányi és Splényi detektív urak itt jártak, de dolguk bevégzése nélkül távoztak, mert nem találták itt a tanácsos urat. Üdvözletüket küldik.
GYALOKAY: *(kissé zavartan)* Ja, persze! Ebédelni mentünk volna! Remélem nem mondtad meg, hol vagyok?
IGNÁC: *(rávágja)* De igen!
GYALOKAY: *(csúnyán néz rá)*
IGNÁC: Azt mondtam, hogy a tanácsos úr elment valahová szolgálati ügyben.
GALOKAY: *(megenyhül)* Jól mondtad.
IGNÁC: Egyébként se tudtam, hová tetszett menni.
(Kopogás hallatszik)
LACI: *(korabeli civil ruhában belép. Beteszi az ajtót.)* Kérek engedélyt jelenteni!
GYALOKAY: Mit keresel te itt?
LACI: Alázatosan jelentem, hogy én vagyok Nagy-egy, mert közben meggyógyultam, és Nagy-kettő helyett én mentem el a megadott címre.
GYALOKAY: Biztos, hogy nem Nagy-kettő vagy?
LACI: Nem, kérem tisztelettel, mert Nagy-kettő és Nagy-egy… az nagy kettő! Nem szoktuk összetéveszteni. Két anya szült minket, apánk is kettő van. Nagy-eggyé a Nagy-egy apa, az én apám meg a Nagy-kettő apa. Tetszik érteni? Különben én *tesvíre* lennék a Nagy-egynek.
GYALOKAY: Figyelj ide, Nagy-kettő! Nem vagy te se szülész, se árvaházi tanácsos, se Nagy-egy. Akkor ki is vagy?
LACI: Alázatosan jelentem, én otthon a családban Nagy-három vagyok, mert van két

öregebb *tesvírem*. Így szokjuk számolni egymást.
GYALOKAY: *(kíváncsian)* Azt hegedüld már el gyorsan, hogy mi újság van? Mit mondott a hölgy? Nem uszította rád a kutyáját?
LACI: Nem, kérem, ott egy fia kutya se volt. Fölismertem volna, mert az egyik kutya, a másik eb.
GYALOKAY: *(kissé türelmetlenül)*: Na, mondjad már! A lényeget, csak a lényeget!
LACI: Csengettem, szóltak a nagyságos asszonynak, aki kijött az előszobába. „Nagyságos asszonyom! – kezdtem. – A kapitány úr engem küldött, és tisztelettel kérdezteti: nem hagyta-e itt véletlenül ma éjszaka az aranyóráját?" Erre azt felelte: „Nem hiszem, fiam, de azért megnézem." Besietett a hálószobába, és néhány perc múlva visszajött. „Sajnálom. Nincs itt. Innen reggel ment el, azóta már máshol is megfordulhatott. Talán máshol kell keresned." Ennyi volt! De én máshol nem kerestem.
IGNÁC: Jól tetted fiam, mert az aranyórám itt van! *(mutatja a zsebóráját)*
LACI: *(maga elé dünnyögve)* Akkor a bolondját járatták velem!
GYALOKAY: Lelépni!
LACI: Igenis! Alázatosan jelentem, hogy a folyosón az ajtó melletti széken van egy rend ruha, nem tudom, hogy kinek hozták. *(katonásan távozik)*
GYALOKAY: Na, Ignác, legyél jó fiú! Az illemhelyen öltözz át, aztán sürgősen menj haza!
IGNÁC: Köszönöm, tanácsos úr! Azt kívánom a tanácsos úrnak, hogy illemhelyen sohase kelljen átöltöznie, és munka után mindig sürgősen menjen haza.
(Gyors függöny)
****

MÁSODIK RÉSZ

1. JELENET

(Schwartz szőrmegyáros irodájában vagyunk. Ignác huszárkapitányi egyenruhájában éppen akkor adja át vizitkártyáját, amikor a szín kivilágosodik.)

SCHWARTZ: *(hangosan olvassa)* Gróf Szentirmay János magyar királyi és császári huszárkapitány. Nagy megtiszteltetés számomra, kapitány úr, hogy személyesen felkeresett. Megtudhatnám látogatása célját? *(mindketten leülnek)*
IGNÁC: Számomra a megtiszteltetés, hiszen a székesfővárosban, sőt egész hazánkban és a nagyvilágban ismerik és elismerik az ön szőrmegyárának kitűnő kvalitású termékeit. Az is közismert, hogy a „lehetetlen" önnél nem ismert.
SCHWARTZ: Köszönöm elismerő szavait.
IGNÁC: Az a helyzet, hogy a debreceni huszárezrednek négyezer szőrmebekecsre van szüksége. De a szállítási határidő rövid, mert nyakunkon a tél. November elsejéig szállítani kellene. Természetesen ez attól is függ, hogy Ön mennyiért vállalja a bekecsek elkészítését, és mikor, milyen tételekben kell fizetni.
SCHWARTZ: *(lelkendezve)* Kapitány úr! Legelőször is megköszönöm, hogy rám gondolt. Nagyon remélem, hogy meg tudunk egyezni, hiszen ez mindkettőnk közös érdeke. Gróf úr, tisztelettel, kérem, bocsásson meg, de azonnal nem tudok a kérdéseire válaszolni, mert mindez némi gondolkodást, előzetes kalkulációt igényel.
IGNÁC: Én sem azonnal gondoltam. *(szórakozottan elővettem arany zsebóráját, majd fontoskodva elkezdi nézni és számolni)* …ugyebár most van… parancskihirdetésre kell mennem… tehát akkor… Tízenöt perc várakozás belefér.
SCHWARTZ: *(feláll az asztaltól; szolgálatkészen)* Igenis, kérem tisztelettel... Néhány percre eltávozom, hogy a cégvezetőmmel elkészítsük a kalkulációt. *(kinyitja az ajtót)* Titkár úr! Kérem, fáradjon be!
TITKÁR: (kissé zavartan bejön, meghajol): Tiszteletem!
SCHWARTZ: Bemutatom egymást az uraknak. Íme Grösse Roland, a titkárom. A kapitány úr pedig gróf Szentirmay János. Társalogjanak addig néhány percig! Pardon... *(meghajol, eltávozik)*
TITKÁR: Szép időnk van...
IGNÁC: Valóban. De az idő még szebb, ha kedves hölgy társaságában töltjük. Bocsánat, hogy megkérdezem: ön nős, titkár úr?
TITKÁR: (zavartan) Még nem, de... az az igazság, hogy kevelem... kedvelném ugyan a hölgyeket, de... ugyebár...
IGNÁC: Ugyebár nevű hölgyet nem ismerek.
TITKÁR: Én pedig senkit se... Ugyebár... Ne vegye rossz néven, kapitány úr, de irigylem a huszárokat, akikbe szinte minden hölgy szerelmes. Az egyenruha különös varázzsal hat rájuk.
IGNÁC: *(hetykén)* Meglehet, kedves barátom, de az is számít, hogyan teszi a szépet valaki, miket mond az elcsábítandó hölgynek, tehát nemcsak az egyenruha teszi a huszárt,

hanem a stílusa, a megjelenése is. Társaságban imádják az ehhez hasonló kis tréfákat.... Például… Az egyik férfi megjegyzi: "Nem tudok elképzelni annál elragadóbbat, mint egy szép nő társaságában lenni!" "Hát akkor nősüljön meg – felelik neki –, és naponta élvezheti ezt az atmoszférát." "Ó, dehogyis! Hogy aztán a feleségem szemrehányásait hallgassam, ha megtudja?!" Bocsánat! Ez éppen nem az ön stílusához való volt. Egyébként teljesen mindegy, hogy urak és dámák között milyen vicces dolgokat mesél, mert szinte kötelező rajtuk nevetni. Az illem ezt megkívánja. Például mesélje el ezt: "Kérem, asszonyom, én zongorahasználattal szeretném kivenni a szobát. Mi az ára?" A tulajdonos így válaszol: "Azt így nem tudom megmondani, kérem. Szíveskedjék talán előbb játszani valamit…"
TITKÁR: *(zavartan mosolyog)* Én sajnos nem tudok zongorázni.
IGNÁC: Mesélhetek még egyet-kettőt. "Három és fél órát horgásztam pisztrángra, és egyetlen egyet se fogtam" – panaszkodik egy gentleman. Mire a másik úr visszakérdez: "Akkor honnan tudja, hogy pisztráng volt?"
TITKÁR: Ez tetszik… tetszik…
IGNÁC: "Miért vagy úgy elkeseredve?" "Sajnos a feleségem nem tud énekelni." "No hallod, ez még nem ok!" "De énekel!!!" *(ránéz a titkárra)* Nem tetszett? Nem baj! A doktor azt ajánlotta a filmsztárnak, hogy vigyen egy kis változatosságot az életébe. Mire ő azt felelte: "Az utolsó két évben volt három férjem, hét titkárom, tizenegy szakácsnőm, öt lakásom. Mit lehet itt még változtatni?!" Vagy itt van egy másik… A hatvannyolc éves gyáros elkísérte ötvennégy éves feleségét kalapvásárló körútjára. A gyárosné hosszas válogatás után végre megállapodott egy kulikalapnál, és végérvényesen a fejére illesztette. Elbűvölve szemlélte magát a tükörben. "Mit tetszik szólni hozzá – áradozott az udvarias kalaposné –, milyen szép a méltóságos asszony ebben a kalapban!" "Nem nagy kunszt – válaszolta a gyáros, – hiszen minden jól áll ennek a *pocoknak.*
TITKÁR: *(faarccal)* Igenis, kérem...
IGNÁC: Ön nem reménytelen eset! Titkár uramnak nyilván van kedves barátja, ismerőse, rokona, aki hajlandó lenne bemutatni Önt egy csinos, jóravaló vagyonos hölgynek és szüleinek. Az a legjobb, ha civil létére nem követi a katonatisztek léha életét, hanem lehorgonyoz egy gazdag dáma mellett. Családot alapít, apósa jóvoltából jövedelmező állásra tesz szert, bekerül a nagypolgári élet sűrűjébe. Már megbocsásson… Igazán nem akarok beavatkozni privát életébe, de ha megengedi, nekem máris lenne egy ajánlatom. Kedves barátomnak, Strassnoff Ignác bankárnak van egy bájos leánya, aki tudtommal mindennél többre tartja a szerelmi házasságot. Titkár úr úgy néz ki, mint egy angol lord, néhány szavával azonnal elbűvölné Gertrúdot, aki megtalálná Önben álmai lovagját. Javaslom, cseréljünk névjegyet. Hamarosan jelentkezni fogok Önnél.

(Névjegyet cserélnek. Visszajön Schwartz, a titkár meghajol, majd távozik)

SCHWARTZ: Kapitány úr! Osztottunk, szoroztunk, és úgy döntöttünk, hogy öt koronáért számítjuk darabját. Ez viszonylag olcsó, és azért merjük ezt megtenni, mert négyezer darabról van szó.

IGNÁC: Ez valóban méltányos ár. Schwart úr, kérem tisztelettel… *(titokzatosan)* Én igazán nem akarom, hogy ráfizessen az üzletre… Bizalmam jeléül szeretnék Önnel megosztani egy titkot. Az a helyzet, hogy a parancsnokság a bekecsekre darabonként hét koronát szánt. Az árkülönbözet négyezer darabnál nyolcezer korona.
SCHWART: *(lelkesedve)* Ó, hát persze! Hogyne! Ahogy parancsolja, gróf úr!
IGNÁC: Nem egészen úgy gondoltam. Mint vérbeli üzletember természetesnek találom, hogy belátja: ennek a különbözetnek a csak a fele illeti meg Önt.
SCHWARTZ: Tisztában vagyok vele. Tessék rendelkezni, gróf úr.
IGNÁC: *(monoklija után nyúl, egy darabig maga előtt lóbálja, majd a bal szemére illeszti)* Ugye nem tartja méltánytalannak, ha a második számú huszárezred tiszti menázsija kapja meg ennek a felét, vagyis négyezer koronát?
SCHWARTZ: *(belenyugodva)* Lehet róla szó…
IGNÁC: Én úgy gondoltam, hogy az összeg az én kezemhez fizetendő. Természetesen előre.
SCHWARTZ: *(zavartan)* Igen, de… nem hiszem, hogy ebben a pillanatban ennyi készpénzem lenne itthon… Inkább a szállításkor…, a számla kifizetésekor…
IGNÁC: *(feláll, előveszi arany zsebóráját, rápillant, majd visszateszi; homlokát ráncolja; sértődötten)* Rendkívül sajnálom. Ha nem megy, akkor nem köthetünk üzletet.
SCHWARTZ: Pardon, pardon, kapitány úr. Nem egészen úgy értettem. Ez az összeg csak holnap áll rendelkezésemre, mert a bankom már bezárt. Ha holnap délután megfelelne…?
IGNÁC: *(némi gondolkodás után)* Holnap délután sajnos nem tudok eljönni, mert szolgálati ügyben leszek a rendőrfőkapitány úrnál. Legyen olyan kedves az összeget holnap három és négy között a főkapitányságra elküldeni, a főkapitány úr szobájába a nevemre! Nagyon lekötelezne, ha megtenné ezt a szívességet. És ezt, megvallom őszintén, azért is kérem, mert utána nagy szükségem lesz erre az összegre.
SCHWARTZ: *(megkönnyebbülten)* Bocsásson meg, hogy feltételeztem… valamit… Köztudomású, ugyebár mostanában egy szélhámosról súgnak-búgnak, aki huszárkapitánynak adja ki magát, és kereskedőktől hamis üzletekkel pénzt csal ki…
IGNÁC: *(felháborodva)* Igen, tudok róla. Az ilyen embert kardélre kellene hányni!
SCHWART: Bocsánatáért esedezem, hogy egy pillanatra…
IGNÁC: Nem, nem! Az ön részéről ez óvatos, előrelátó és természetes reakció volt.
SCHWART: Tízezer kötőfék szállítása! Istenem! Mekkora mennyiség! Talán van is négyezer korona az íróasztalom fiókjában… *(odamegy)* Véletlenül éppen négyezer korona van itt. *(előveszi a pénzt)* De arra kérném meg méltóságodat, legyen szíves a megrendelését írásba adni, és aláírásával ellátni.
IGNÁC: Ennek semmi akadálya. Holnap elküldöm a csicskásomat, aki majd átadja a méretek jegyzékét is. Természetesen javaslom, hogy nyugtát is készítsünk arról a négyezer koronáról, amit majd átveszek.
SCHWART: Igenis, kérem… Van itt már előkészítve néhány bianco szerződés és nyugta. Kis türelmét kérem, amíg beírom az adatokat.
IGNÁC: *(előveszi a zsebóráját, megnézi az időt, majd visszateszi)* Ez még belefér…

(Schwartz az íróasztalánál a nyomtatványok kitöltésével foglalatoskodik. Közben Ignác fel-alá sétál.)

SCHWARTZ: Kapitány úr! Szíveskedjék beírni néhány személyi adatát, majd aláírni. *(feláll, Ignác leül)*
IGNÁC: Készen vagyunk! *(Schwartz átadja a pénzt, Ignác hanyagul begyűri a zsebébe. Előveszi a zsebóráját, majd visszateszi.)* Az áldóját! Jó lesz sietni! Majd mondom a kocsisnak, hogy csapjon a lovak közé!
SCHWARTZ: Köszönöm, méltóságos uram! Legyen máskor is szerencsém! *(meghajol)*

2. JELENET

(Egy rendőrségi irodában vagyunk. Krecsányi az asztalnál ül és ír. Kopogtatás hallatszik.)

KRECSÁNYI: Bújj be!
IGNÁC: *(civil ruhában)* Tiszteletem! Tiszteletem!
KRECSÁNYI: *(felnéz)* Jó napot! Á, maga az, Strassnoff! Megint rossz fát tett a tűzre? Hát már nem akar megjavulni élete végéig?
IGNÁC: *(némi bűntudattal)* Szeretnék én… csak nem tudok. Mindent sokkal könnyebb megcsinálnom: mosakodni, fürödni, borotválkozni, felöltözködni, étkezni, járni-kelni a városban – minden olyan könnyű. De a vérem sűrű, mint az ólom, és nehéz, lefelé húz… a mocsárba…
KRECSÁNYI: Mit csinált már megint?
IGNÁC: Magamra öltöttem huszártiszti egyenruhámat. Fiákerbe ültem, és Katzer József szűcsmester terézvárosi háza előtt szálltam ki. A nagy cégtábla alatt koronák és címerek díszelegtek. „Császári és királyi udvari szállító" olvastam az egyik táblán, a másikon pedig ez állt: „József királyi herceg udvari szállítója". Egy harmadikon: „Vaszary Kolos hercegprímás udvari szállítója".
KRECSÁNYI: *(döbbenten)* Csak nem azt akarja mondani, hogy őt is becsapta?!
IGNÁC: Bizony, sajnos, hozzá is a Gonosz vezérelt.
KRECSÁNYI: *(arca kissé felderül)* Hajlandó ezt jegyzőkönyvbe mondani?
IGNÁC: Természetesen, méltóságos uram! Direkt ezért jöttem önhöz. A rossz vérem…, tetszik tudni…
KRECSÁNYI: Hát… maga javíthatatlannak tűnik! Nem, nem a Gonosz szállta meg magát Strassnoff, nem is a sűrű vérével van baj, hanem… *(töpreng, hogy kimondja-e)* az agyával, a gondolkodásával. *(jóindulatúan)* Egyszer próbáljon már meg valami mást is. Mondjuk, menjen el egy pszichiáterhez. Pénze van hozzá, csak akarat kérdése az egész. Én nem vagyok orvos, de látom, hogy kóros állapotban van, egyszóval beteg.
IGNÁC: Köszönöm a méltóságos úr tanácsát. Igyekszem megfogadni. Szerintem már meggyógyultam, mert önként jöttem…
KRECSÁNYI: Ez némileg enyhítő körülmény. Na, akkor meséljen! Én gyorsírással lejegyzem, aztán majd legépeltetem a jegyzőkönyvet. *(jegyzetel)*
IGNÁC: Akkor elkezdem. Két nappal ezelőtt huszárkapitányi egyenruhámban felkerestem a híres Katzer József szűcsmestert. Irodájában előadtam, hogy gróf Zimányi Teodor kapitány vagyok. Ezredesem megbízásából a legénységnek és a tisztikarnak körülbelül négyezer darab bekecsbélést szeretnék rendelni. Átadtam a hadosztályparancsnokság nyílt parancsát, amellyel engem bízott meg a bekecsek béleltetésének elintézésével. Megkérdeztem, hogy a kiválasztott prémekből és bárányborókból a szükséges mennyiséget rendelkezésemre tudja-e bocsátani. Ha igen, mennyiért? Katzer József rövid idő alatt kiszámolta, hogy darabonként öt koronáért tudja a báránybéléseket szállítani. „Kedves Katzer úr!" – mondtam erre. – „Mielőtt tovább

beszélnénk, arra kérem, adja nekem a becsületszavát, hogy arról, amit most mondok, soha és semmilyen körülmények között, senki előtt említést nem tesz, akár elfogadja a prémekről szóló rendelésemet, akár nem." Katzer becsületszava megadásának jeléül kezet nyújtott. „Rendben van, Katzer úr. Ön őt koronáért tudja szállítani a bőröket, én pedig hét koronát fizethetek érte. Ezennel átadom Önnek az ezred megrendelő levelét négyezer prémbélésre azzal a feltétellel, hogy a nyolcezer koronát, amennyivel a megrendelés többről szól, mint az Ön árajánlata, megosztjuk egymással…" Először nem akart belemenni, aztán ő tett egy ajánlatot. „Nézze, gróf úr, én becsületszavamat adtam, hogy a köztünk lefolyt beszélgetésről soha, semmilyen körülmények között nem teszek említést. Én nem szállítom a bekecseket hét koronáért darabonként, mert én a kincstárt éppúgy nem csapom be, mint egyetlen egy vevőmet sem. Ezt az üzletet azonban szeretném megkötni, mert komoly és nagy tétel. Önnek bizonyára pénzre van szüksége, azért akarta az üzletet megcsinálni! Nem szeretném megkárosítani, és ha megengedi, felajánlom Önnek kölcsön a négyezer koronát, amit a felülszámlázásból kapott volna." Természetesen akkor adja meg, amikor tudja." E megoldás ellen nem volt kifogásom…, mert én sohasem fogom megadni. Katzer úr kinyitotta a pénzszekrényt, és leszámolta az asztalra a négyezer koronát. Úgy fizetett, mint egy huszártiszt.

KRECSÁNYI: Ennyi?

IGNÁC: Igen, kérem tisztelettel. Egyelőre.

KRECSÁNYI: *(felveszi a telefonkagylót, tárcsázik)* Halló! Itt Krecsányi! Küldjetek át valaki, mert egy jegyzőkönyvet sürgősen le kell gépelni. Az illető adatait majd később megtaláljátok az iktatóban. *(leteszi a kagylót)*

IGNÁC: Álljunk csak meg! Nem úgy van az, kérem! Ez a jegyzőkönyv így nem teljes!

KRECSÁNYI: *(összehúzza a szemöldökét)* Hogyhogy nem teljes?

IGNÁC: Tessék hozzáírni a következő mondatot: „Ezt a szélhámosságot Krecsányi Kálmán detektívfőnök egyenes felszólítására követtem el, amire tanúm báró Splényi Ödön rendőrfőtanácsos úr." Ugye tetszik még emlékezni a fogadásukra?

KRECSÁNYI: *(dühbe gurul)* Itt nem lesz semmilyen jegyzőkönyv! Itt nem történt semmi! Megértette? Kifelé! Kifelé! *(kezével az ajtóra mutat)*

KRECSÁNYI: *(vörös arccal az asztalon és a fiókokban keres valamit)*

IGNÁC: *(kiesve eddigi szerepéből természetes hangon jegyzi meg)*: Most azt a tintatartót keresed, amit ilyenkor hozzám szoktál vágni. Tegnap olyan kegyetlen voltál, hogy teljes órán át mostam a kék hajam… Egyébként… az üres kalamárist a bal alsó fiók hátsó végében, jobbra találod meg. De előtte még távozom. *(kifelé indul)*

(Gyors függöny)

3. JELENET

(A kornak megfelelően berendezett elegáns tárgyaló a berlini francia nagykövetségen. Hárman ülnek egy asztalnál.)

ANDRÉ BENOIST: Tisztelt Szentirmay gróf úr! 1925 decemberében Hágában elfogtak egy Jankovich nevű magyar ezredest, aki 6000 darab francia ezerfrankost igyekezett belga frankra átváltani. Kiderült, hogy hamisítványok. Néhány nap múlva elcsípték két társát is Mankovich és Marsovszky volt magyar tisztek személyében, akik összesen 27 000 darab hamis ezerfrankost igyekeztek különböző bankokban elhelyezni.
JULES EMERY: A szálak Bécsbe és Budapestre vezettek. A frankhamisítók félhivatalos kapcsolatot tartottak fenn az akkori magyar kormány egyes tagjaival, élükön az országos rendőrfőkapitánnyal és Windischgrätz Lajos herceggel, a volt miniszterrel. A háttérben egy titkos társaság állott, amely beférkőzte magát a kulisszák mögötti magyar bel- és külpolitikába.
IGNÁC: Köszönöm, uraim! Minden napilapot rendszeresen elolvastam, és folyamatosan követtem az eseményeket, a hírek kommentárjait. Tisztában vagyok a sajnálatos és megdöbbentő tényekkel. Azon kívül, hogy felháborítónak tartom, hazafiúi kötelességem közölni önökkel a birtokomba került információkat. Szeretném elérni, hogy a bankjegy-hamisításban mindenki elnyerje méltó büntetését. Nem titkolom, hogy az önök által is reflektorfénybe került hamisítók, cinkosok nagy részét személyesen ismerem, így még jobban felháborít az a cselekedet, amire vetemedtek. Kapcsolataim révén, az önök megbízása alapján, hamarosan meg tudnám szerezni a hamis bankjegyek kliséit.
ANDRÉ: Nagyra értékeljük elszántságát, igazságérzetét és segítőkészségét.
IGNÁC: Tekintettel arra, hogy a bűnjeleket meg kell vásárolnom, vagyis jelentős összeget kell adnom azoknak, akik megszerzik, ezért ötvenezer frankra lenne szükségem. Egy hét múlva szállítani tudom a kliséket.
JULES: *(csodálkozva)* Tudja ön, milyen nagy összeget mondott? Honnan teremtsük elő?
IGNÁC: Uraim! Erre csak önök tudják megtalálni a választ. Az árat sajnos nem én szabtam meg.
JULES: *(tétován)* Megengedné a gróf úr, hogy… átmenjünk a szomszéd szobába, és társammal megbeszéljük a dolgot…
IGNÁC: Természetesen. Ez magától értetődik.

(André és Jules eltávozik.)

IGNÁC: *(feláll és sétál)* Valamilyen kárörvendés-félét érzek; igen, a tettesek megérdemlik büntetésüket… De milyen jó, hogy én kimaradtam belőle. Végtére is nem hamis, hanem valódi pénzt kell szerezni, ez az igazi művészet! És itt az ideje, hogy ezt a zseniális gondolatot megtermékenyítsem. Most én sütöm meg a magam pecsenyéjét – de valódi pénzért! Bécsből Berlinbe utaztam, és gróf Szentirmay Richárd császári és királyi kamarás néven megszálltam a főváros legdrágább szállodájában, az Adlonban. Innen

értesítettem André Benoist és Jules Emery rendőrfelügyelőket arról, hogy fontos adatokat tudok szolgáltatni a nagy bűnüggyel kapcsolatban. A nevem és a rangom hatott. Ezért vagyok most a berlini francia nagykövetségen.

(Jules és André visszajönnek. Leülnek az asztalhoz.)

JULES: Tisztelt gróf úr! Az ön segítsége mérföldkő ennek a bűnügynek a teljes felgöngyölítésében. Közben telefonon intézkedtünk is. A kért összeg fél órán belül egy futárral megérkezik és átveheti.
IGNÁC: Köszönöm. Örülök, hogy segíthetek.

(Hirtelen kialszanak a fények. Rövid szünet után Ignác szállodai lakosztályában vagyunk, ahol ugyanúgy hárman körbeülik az asztalt.)

IGNÁC: Uraim! Rendkívül megtisztelő számomra, hogy önök személyében franciákat köszönthetek szerény hajlékomban. Imádom a francia konyhát, amelynek kialakulása alapjában véve az olaszoktól, még pontosabban a római birodalomból átmentett sütési-főzési módszerekre vezethető vissza. Az egykori francia udvari és főúri konyhák fényűzése, később a jómódú polgárság igényei késztették fejlődésre. Különösen XIV. Lajos főudvarmestere Bechamel herceg fejlesztette az udvari konyhát igen magas színvonalra. Ebben az időben vált ki a francia konyha a többi nemzet konyhái közül…
ANDRÉ: *(közbevág)* Már eltelt három hét, és…
IGNÁC: *(közbevág)* A franciák és a szerelem! Ó, mennyi bájos történetet hallottam már! Képzeljék, uraim, egy fiatal lánynak rengeteg szerelmes levelet írt az udvarlója, aki írói ambícióiról is ismert volt. Közben azonban az ifjú francia hölgy eljegyezte magát, s így a levelezésnek vége szakadt. A romantikus fiatalember természetesen megsértődött az eljegyzés miatt, és elment a lányhoz visszakérni a leveleit. „Nem adom oda őket – mondta a lány –, olyan szépek, hogy nem tudok tőlük megválni.” „De mi lesz, ha a vőlegénye megtalálja őket?” „Maga majd kitalál valamit – válaszolta a lány –, de én semmi szín alatt nem válok meg a levelektől.”
JULES: *(közbevág)* De ez most nem…
IGNÁC: Dehogynem! A fiatalúr tényleg kitalált valamit. Kinyomtatta egy nagyon csinos kis kötetben az összes leveleket. A könyvet száz példányban rendelte meg a nyomdásznál, kilencvenkilencet megsemmisített, és a maradék egyet átadta hűtlen szerelmének. Így az ifjú asszony minden feltűnés nélkül elhelyezhette a könyet a könyvtárában. Tulajdonképpen ma már nincs is szükség erre a trükkre, mert ezzel úgy meghódította őt a fiatal költő, hogy felbontotta eljegyzését. Aztán gyűrűt váltott a romantikus hajlandóságú fiatalemberrel. Azt beszélik azonban, hogy most meg egy fiatalasszonynak ír szerelmes leveleket, s így reményünk van egy második és bővített kiadásra is.
JULES: Szentirmay gróf úr! Szíveskedjék meghallgatni minket! Ha nem lenne sürgős a dolog, talán nem is jöttünk volna el Önhöz…
IGNÁC: Még egy pillanat, tisztelt uraim! Nem győzöm csodálni a francia arisztokrata

hölgyeknek azt az érzékét, hogy helynek, időnek és az alkalomnak megfelelően – hacsak egy halovány árnyalattal is – mennyire különböző kosztümöt vesznek fel a lovagláshoz. Egészen másképpen öltözködnek, ha reggel még harmatos az idő, mint estefelé, amikor sétalovagolnak. Minden társaságban otthon érzik magukat, kedvességük átsugároz minden emberi lényre. A fehér mellény világos nyakkendővel olyan összhangot alkot, amely a természet ünnepi hangulatának inkább megfelel, mint az illemkönyvekben előírt lovagló uniformisnak. Még az ujjak formája is merészen és kacéran lépi át a megszabott szigorú méreteket, mert hullámosabb, bővebb. Különösen kedvesen egészíti ki a kosztümöt a vonzó cilinder, amely kimondottan az úri divat nagyköveteként tartható számon…
JULES: *(feláll; határozottan, egyértelműen, hangosan közbevág)* Néhány héttel ezelőtt ön bátorkodott egy ígéretet tenni, miszerint…
IGNÁC: *(feláll, közbevág)* Így volt, uraim! Valóban így volt!
ANDRÉ: *(feláll)* Sajnálatos módon ön nem szállította le nekünk a megígért bűnjeleket.
IGNÁC: *(nyugodtan, egyértelműen helyesel)* Így van, uraim! Igazuk van!
ANDRÉ: *(felháborodva)* Már megbocsásson… Hogy lehet ilyen cinikusan válaszolni?!
IGNÁC: Uraim, én nem vagyok cinikus, én realista vagyok, önök a tényeket mondták el. Az is factum, hogy én nem vagyok az, akinek hisznek. A nevem Strassnoff Ignác. Viselt dolgaimról már nyilván hallottak…

(Jules és André meglepetten és csalódottan összenéz.)

ANDRÉ: *(dühösen az asztalra csap)* De felvette tőlünk az ötvenezer frankot!!!
IGNÁC: Igen, és már jól elrejtettem.
JULES: *(kiabálva, elvörösödve)* Hallatlan impertinencia! Figyelmeztetem, hogy módunkban van önt azonnal átadni a berlini rendőrségnek.
IGNÁC: *(nyugodtan, mosolyogva, tagadóan rázza a fejét)* Uraim, ezt nem gondolhatják komolyan. Nem tehetik meg! A frankhamisítás ügye nagyon komoly botrány a francia kormány számára, önök nem tetézik ezt egy Strassnoff-botránnyal. A párizsi felettes hatóságuktól se várhatnának el dicséretet, ha kiderülne, hogy magas rangú rendőrtisztviselő létükre belementek ebbe a csapdába.
JULES: *(dühösen)* De igen! A rendőrségen végzi!
IGNÁC: Ez is egy vélemény! Javaslom, hogy inkább tessék tanácskozni egyet. Fél óra múlva visszajövök.

(A szín elsötétül. Ignác a színpad előterébe sétál, ahol megvilágítja egy gyér fény. Balról bejön Tomi és Laci civil ruhában. Kezet fognak Ignáccal. Jobbra elindulnak kifelé.)

TOMI: *(közben megfordul; lezseren a nézőknek)* Hölgyeim és Uraim! Ne féljenek! A két francia rendőrtiszt nem csinál botrányt… *(hamiskásan kacsint, és kimegy a színről)*
(A szín elsötétül.)

4. JELENET

(Amikor a függöny felgördül, néhány polgári ruhába öltözött hallgató van a színen. A képviselő-jelöltet hallgatják.)

JELÖLT: Hölgyeim és Uraim! Nagy megtiszteltetés számomra, hogy találkozhatok Önökkel, a Választóimmal. Önöket én mindig nagy betűkkel írom le, és nevezem meg. Az én Választóim, vagyis Önök, boldog emberek lesznek, mert mindent megteszek majd annak érdekében, hogy életük egén eloszoljanak a viharfelhők, hogy kisüssön az Isten áldotta napocska, és bearanyozza hétköznapjaikat. Egyébként, de nem mellesleg, én matematikus vagyok…
ELSŐ FÉRFI: *(a tömegből hangosan bekiabál)* Háromféle matematikus van: az egyik tud számolni, a másik nem. Egyébként teljesen mindegy, mert nyomorgunk, nincs mit ennünk, mert ti vagytok hatalmon! A mesék ideje lejárt! Éljen a szólásszabadság! Éljen a nép! Éljen mindenki, aki megérdemli!

(Megjelenik két rendőr.)

ELSŐ RENDŐR: *(határozottan)* Maga itt, kérem, a közcsend-felháborítás tényét valósította meg. Olyan szavakat használt, amelyeket a PUCU-456-os paragrafus a) mínusz d) pontja megtilt. Maga tegnap éjszaka, de egész éjszaka mezítlábasan aludt, amit hetedíziglen visszamenően a római törvények is tiltanak, mert mi van akkor, ha földrengés adódik a közelben? És akkor illetlenül, mezítláb és hálóingben szaladunk ki az utcára közfelháborodást kelteni?! Na, ezért őrizetbe vesszük.
MÁSODIK RENDŐR: *(lefogja a bekiabálót, majd megbilincseli. A két rendőr elvezeti őt. Közben az első férfi tovább kiabál)*
ELSŐ FÉRFI: Ez abszolúte abszurdum! Itt az in flagranti nem érvényes! Én tisztességes állampolgár vagyok. Önök törvénytelenül járnak el!
JELÖLT: *(tovább beszél, mintha semmi se történt volna)* Hölgyeim és Uraim! Tehát nem igaz, hogy nyomorgunk, és nincs mit ennünk. Boldizsár Bendegúz képviselőtársammal ma is rénszarvas pecsenyerostélyost ebédeltünk szarvasgombával, hozzá francia bort ittunk. És mégis akadnak egyesek, akik nem átallják rossz színben feltüntetni népünket. Én határozottan állítom, hogy semmilyen mendemonda nem igaz, hanem mindig az ellenkezője a valós. Mindig azt kell elhinni, ami pozitív. Csak így lehet, csak így szabad élni!
MÁSODIK FÉRFI: *(bekiabál a tömegből)* Nektek persze van zebezaba, nekünk meg csak a moslék jut. 300 négyzetméteres lakásod van Zebegényben, két nyaralód a Balatonnál, három szállodád Horvátországban, és nagykanállal eszed az eperfagyit. Mi pedig ha lesújtunk egy nyamvadt madarat, nyakunkba akasztjátok a felelősséget, és bíráink *lésztek*, mindannyian, holott, ti még több madarat, nyulat vadásztok le. Már a vaddisznók is tiltakoznak. Kétszer sztrájkoltak azok ellen, akik kilőtték a vadkanokat, és házi sertéseket

rejtettek el helyettük a természetvédelmi erdőkben… *(Körülnéz... Kissé zavarodottan forog. Nagyon várja már, hogy őt is megbilincseljék a rendőrök; kénytelen folytatni.)*
Most engem miért nem visznek el a rendőrök...? *(szünet)* ... amikor így van megírva a forgatókönyvben...?
JELÖLT: Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Napnál is világosabban látható, hogy országunkban nincs demokrácia! Íme, az előbb, azt a csúnyán kiabáló urat elvitték..., mert mezítláb aludt. Ilyen nem fordulhat elő, ha én leszek az önök képviselője. Akkor igazi demokrácia lesz. És már lett is demokrácia! Hallhattuk ezt a másik urat, aki szabadon elmondhatta a véleményét. Nem esett és nem esik bántódása! Ha én megígérem, akkor az úgy lesz! Tavaly még nagyképű voltam, most tökéletes vagyok! Tanultam a hibáimból. Most már biztosan meg tudom ismételni őket! Az igaz, hogy a rendőrök megbírságoltak, mert 150-es IQ-val mentem át a városon. Hát igen… Versenyeztünk, és nekem lett a legtöbb IQ-m. Egyébként most jövök egy másik IQ-tesztről. Szerencsére negatív lett! Mi itt a probléma? Az az úr, ott, valamilyen vaddisznókkal és sertésekkel kötött szerződésről beszélt, ami persze óriási sértés, de sertésekkel és vaddisznókkal nem foglalkozunk! Egyébként és mindazonáltal megválasztásom esetén mindenki számára tudom biztosítani, hogy minden nap elkezdődik élete hátralévő része. És még egy fontos dolgot kell tudni rólam: én bárminek ellen tudok állni, kivéve a kísértést.
MÁSODIK FÉRFI: Időt takaríthatnánk meg azzal, ha most rögtön feladnád és megőrülnél.
JELÖLT: Minek? Én normális vagyok! *(szünet)* A hangok is megmondták!
MÁSODIK FÉRFI: A két leggyakoribb elem a világegyetemben: a hidrogén és a hülyeség.
JELÖLT: Hogy mer ilyet elképzelni?! Én nem vagyok hülye… *(szünet)* …csak van a fejemben néhány *bad sector*.

(Rövid, kényszeredett szünet. Lehet érezni, hogy valamelyikük eltévesztette a szerepét. Egymásra néznek, várják, hogy történjen már valami)

MÁSODIK FÉRFI: Különben is. Semmi szükség itt a vitára. Aki öreg, az vonuljon vissza! Neked már a súlyemelésről alkotott elképzelésed egyenlő a "felállok a székből" mondattal. Jóval hosszabb idő alatt pihened ki magad, mint amennyi idő alatt elfáradtál. Emlékezeted rövidül, panaszaid hosszabbodnak. Csak ülsz a hintaszékben, de nem tudod beindítani. Mégis kimaradsz éjszakára! Ha én kimaradok éjszakára, azt jelenti, hogy a kertben alszom. Az én boldog óráim nem fogpiszkálással, hanem szunyókálással telnek.
EGY FÉRFI: *(kinéz a színfalak mögé; a második férfinak mondja félhangosan)* Béluskám, nincsenek itt a policájok, mondjál még valamit... Szidjad az anyját, hátha akkor jönnek érted...
MÁSODIK FÉRFI: Na, szóval!? Ki tologatja itt a pénzt a focipályázati talicskájában? Nem találnátok ki! Hát a képviselőjelölt úr...
JELÖLT: Bocsánat ez így nem igaz! *(bizalmasan)* Szólíthatlak én is Béluskának?
MÁSODIK FÉRFI: Az anyádat!

(A tömeg ujjong. Közbekiabálnak: „Halottad? Már anyázott!!!” „Az anyja mindenségit!”)

JELÖLT: Kérem tisztelettel, az én vagyonnyilatkozatomban nem szerepel egyetlen talicska se! Két 28 éves Trabantom van, mert műértő vagyok. A Szociális Trabantsegítők Alapítványi Bizottságának, a felügyelő bizottságának, az agglomerációs bizottságának, az agrárbizottságának a ...bizottsága vagyok. Én tehát kivétel vagyok...
MÁSODIK FÉRFI: A kivétel erősíti a vakbelet. *(nevetnek)* Mindenki láthatja: az a legrosszabb: íme, amikor a hülyeség akaraterővel párosul. Némelyek sokkal későbbi leszármazottai a csimpánznak, mint mások.
NÉZŐ: *(az első sorban ült eddig szótlanul; természetesen ő is színész; váratlanul feláll, és hangos megjegyzéseket tesz)* Ez azért mégis sok! Igen! Még most is csimpánznak nézik a hülye embert? *(A reflektorok megvilágítják; feláll)* Hölgyem és Uraim! *(felnyújtja mindkét kezét, a közönséghez fordulva)* Egy kis figyelmet kérek! *(A színpad felé fordul)* Kérem szépen! Ez a „darabocska” *(gúnyosan ejti ki)* nem tetszik nekem, sőt egyenesen fel vagyok háborodva azon, ahogyan önök *(a színpad felé mutat)* a halálosan komoly dolgokat elbohóckodják. Tudjuk, hogy senki sem tökéletes. De én olyan közel állok hozzá, amennyire csak lehet! Már többször felmerült bennem a kérdés: miért nem én vagyok minden ember apja? Akkor már mindenki olyan tökéletes lenne, mint én!

(Közben elindul a színpad felé, fölmegy az oldallépcsőn, és egyre jobban felháborodik. Közben a színészek döbbenten nézik a rendkívüli incidenst.)

Kérem szépen! Rendet kellene már itt is csinálni! Önök azt hiszik, hogy a színpadon megváltják a világot. Ez olyan, kérem, mint egy csalóka nyalóka. *(hatásszünet, majd gúnyosan)* Jaj, bocsánat, még azt se tudják, milyen a csalóka nyalóka? *(nevetve)* Nyalni kell! Mondom: nyalni... és kell! Először nincs semmilyen íze, amit még ki lehet bírni hányinger nélkül, de aztán olyan, mint a háromnapos, mosatlan... Na, nem részletezem a jó ízlésű hölgyek és urak miatt... Néma gyereknek anyja sem érzi a szagát. Ugyebár…
TOMI: *(kihasználva a rövid szünetet)* Tisztelt uram! Nem gondolja, hogy túlságosan messzire ment? *(nyomatékkal)* Ez egy színház! Érti? Ez a színpad. *(körbemutat a kezével)* Ide nem jöhet fel csak úgy egyszerűen bárki! Ez nem fórum, nem árubemutató, nem politikai nagygyűlés.
NÉZŐ: De kérem! Nekem jogi diplomám van.
TOMI: Nem hiszem. Egy jogvégzett ember nem szokott így viselkedni.
NÉZŐ: Tessék, itt a diplomám. *(Tomi felé nyújtja.)*
TOMI: (*mielőtt még átvenné)* Ez nem jelent semmit! Én eredetileg szoknyavadász vagyok, még sincs róla diplomám. *(Mégis átveszi az oklevelet; megvizsgálja; hirtelen felkiált)* De hiszen ez hamis! Ez egy szakmunkás bizonyítvány, és ide azt írták, hogy a szakmája köpönyegforgató.
NÉZŐ: *(diadalmasan)* Na, tetszik látni! Önnek nincs bizonyítványa arról, hogy

szoknyavadász, nekem meg van arról, hogy jogász vagyok.
TOMI: *(félre)* Adj, Uram, türelmet, de azonnal! *(a nézőhöz)* Nem igaz! Itt azt olvasom, hogy köpönyegforgató.
NÉZŐ: *(nyomatékosan)* Az ön olvasatában…! A tények azonban mást jelentenek. A lónak is két oldala van… *(szünet)* mégsem hanglemez. Na, mindegy! Nincs jelentősége, mert ez csak mellékvágány. Kérem, a nézők drágán megvásárolták a jegyet, mert korábban a színházuk közölt egy hangzatos címet. A darab címét vették meg a jeggyel, mert megtévesztettek minket.
LACI: *(odaugrik Tomi mellé és felháborodva kérdezi)* És akkor mi van?!
NÉZŐ: A színház és a nézők között a ráutaló magatartás következtében egy szóbeli adásvételi szerződés jött létre, amely értelmében egy jó darabot szeretnének látni. És ez ótvaras hordónak inkább nevezhető, mint jó darabnak.
TOMI: *(dühösen)* A kritikáját küldje el valamilyen köpönyegforgató újságnak!
NÉZŐ: Nem úgy van az, kérem! Engem nem lehet csak úgy egyszerűen megtéveszteni, becsapni, lerázni, mint ahogy a kutya lerázza magáról a vizet.
TOMI: *(csodálkozva)* Mi csapjuk be? *Oszt* mivel?
NÉZŐ: Azzal a szerződéssel ..., ami nem is létezik, de én írásban kérem... És az apróbetűs részt is szeretném elolvasni!
LACI: Inkább klasszikusokat olvasna!
NÉZŐ: *(dicsekedve)* Olvastam én már! Van egy olyan könyv, hogy... *(zavarban van)* Elég csúnya a címe... Izé... Az a címe, hogy a Tőke.
LACI: Azt ugye már nem tudja, hogy kinek a tőkéjéről van szó.
NÉZŐ: Nálunk nem úgy mondják, hogy tőkéje, hanem...
LACI: *(attól fél, hogy a Néző kimondja a csúnya szót, ezért gyorsan közbevág)* Szőlőtőke!!!
NÉZŐ: Úgy is lehet mondani. De ne térjünk el a lényegtől!
(a közönséghez fordul) Hölgyeim és Uraim! Figyelem és fegyelem! Javaslom, hogy szavazzuk meg, hiszen nálunk demokrácia van. Mindenki szabad akaratából nyomja meg zakójának, frakkjának, ingének, blúzának, kardigánjának, nadrágjának, szoknyájának az igen gombját. Ha nincs ilyen gombjuk, keressenek a szomszédjuk ruháján ilyet. Ha az illető nem engedi meg, az nemleges szavazatot jelent. De azért tartózkodjanak az erős és élvezetes nyomástól!
RENDEZŐ: *(hangja)* Hívtam a rendészeket, rögtön megérkeznek.
TOMI: Éppen itt az ideje! *(zavart, kényszeredett csönd)*
TOMI: *(még hangosabban megismétli)* Mondom a végszót: „Éppen itt az ideje!”

(A színház két egyenruhás biztonsági őre jelenik meg. A színpadon lévők feléjük fordulnak. Mindketten szigorúan végigmérik a Nézőt; egyikük jelentőségteljesen körbejárja, miközben a Néző zavarában ugyanúgy forog.)

ELSŐ ŐR: *(arca felderül, mert felismeri a férfit)* Jocókám, hát te itt...?
NÉZŐ: *(szintén felismeri barátját)* Szia, Töhötöm, legjobb barátom! *(megölelik egymást)*

De jó, hogy itt vagy!
ELSŐ ŐR: Nekünk azt mondták, hogy a színpadon egy köpönyegforgató ripacskodik, *oszt* el kell vezetni. Na, édes komám! Ha már így állunk... Elvezetsz minket egy korsóra a büfébe?
NÉZŐ: Ezer örömmel. A tegnapi elvezetés után te fizettél, most én vagyok a sörös. *(kifelé haladnak a színről)*
MÁSODIK ŐR: Jocókám! Ebben a cipőben is fáj a tyúkszemed?
NÉZŐ: Te! Ez ugyanaz a cipő, és képzeld nem fáj. És a te veseköveddel mi van?
MÁSODIK ŐR: Még nem adtam túl rajta. Tartogatom. Nagyon szereti, ha sörrel mosogatom.
(Jót derülve elhagyják a színpadot; kényszeredett szünet. Nem tudják, mit csináljanak)

RENDEZŐ: *(hangja)* Ne lazsáljatok, folytassátok!

(A színészek tétova mozdulatokat tesznek, széttárják karjukat, egymásra néznek; teljesen kiestek a szerepükből.)

RENDEZŐ: *(hangja; katonásan)* Janó! Hozzám!

(A színészek különböző irányban távoznak a színpadról)

JANÓ: *(bejön, majd katonásan jelentkezik)* Janó kellékes parancsodra megjelentem!
RENDEZŐ: *(hangja)* Lapozzunk egy fejezetet!
(A szín elsötétül)

5. JELENET

(A szín kivilágosodik)

JELÖLT: *(egy másik férfi hasonló környezetben; néhány ember csoportosul körülötte; ünnepélyesen, szinte kiabálva mondja)* Az emberiség legősibb és legerősebb érzése a félelem, amely az ismeretlentől való rettegés. A nagy bánatok, akárcsak a nagy örömök, megrövidíteni látszanak az időt; mindaz, ami erősen foglalkoztatja a lelket, meggátol bennünket abban, hogy számláljuk a pillanatokat. A világ minden kincséért sem cserélném el azt a gyönyört, amikor gyötrelmet okozhatok másoknak. A pesszimista olyan ember, akinek midig igaza van, de soha sincs öröme benne. A mai világban, e bonyolult problémák közepette, nagyon fontos, hogy az ember jól kiismerje magát. Állandóan fejlődő memóriája teljesen kitöltse a cé-meghajtót, közben mégis villámgyorsan tudja mozgatni gondolatait. Olyan programot készítsen, amely minden ember memóriáját és megabájtját meghajtja. A memória nagyon fontos dolog a politikus életében. Egy felelősségtől mentes pozícióban... Szóval egy felelősségtől teljes pozícióban az ember nem lehet felelős... Mindenért... Ha jó a memóriája, és a cé-meghajtóján nem szaporodnak el a paraziták.
TOMI: *(Lacihoz)* Te! Tudja ez miket beszél?!
LACI: Szerintem összekeveri a *kampjútört* az *áj-robik*-kal.
TOMI: Ennek a pasasnak *memoriterzavara* van.
LACI: Nem! Elmezavara van. *(hangosan a Jelölthöz)* Kérem szépen, ha meg nem bántom, önnek elmezavara van?
JELÖLT: Node ilyet!!! Ejnye-bejnye! Ezt meg honnan vette?
LACI: Éppen én szeretném megkérdezni, hogy melyik áruházban vette.
JELÖLT: Ezt meg honnan veszi?
LACI: Ejnye már, nem illik így visszakérdezgetni!
JELÖLT: Kérem szépen! Önnek van elmezavara, és ez, mint olyan, nem tartozik a választási hadjáratom témái közé. Hogy is venné az ki magát, hogy ilyen pincsi ügyekkel foglalkozzak ilyen drága időben, amikor már kivirágzott a kankalin és *rudázik* az orgona... *(jobb kezével a füléhez nyúl, megigazítja láthatatlan fülhallgatóját, majd oldalra mondja)* Ne súgjatok már hülyeségeket!
TOMI: Mi van azzal az orgonával? *(szünet)*
JELÖLT: *(hangosan, bátran)* Amikor az orgonák *rügyez*, igen... az orgonák *rügyez*... *(elgondolkodik, rájön hogy rosszul mondta; félre)* Ne izéljetek már! Hát az alany nem egyezik az állítmánnyal!
IGNÁC: *(a háttérből hirtelen előjön)* Pardon! Láthatják, hogy milyen fontos egyeztetni az alanyt az állítmánnyal. Engedjék meg, hogy én folytassam. Jelölt urunk ezzel az egyeztetéssel máris rátért politikai programjának ismertetésére. Kiviláglott, hogy mindannyiunk nevében vállalja: megválasztása esetén az *alanyt* mindig egyezteti az *állítmánnyal* és a *tárggyal* is... amikor tárgyal. Ennek az ígéretnek a következetes betartása kitart majd a ciklus végéig. Így valósul meg az egyenjogúság! Aki tehát egyes

számban van, ne ugráljon, hiszen csak egyes számú állítmány jár majd neki. Természetesen alanyi jogon, mert egyedül ő az alany. Ez így igazságos, életszerű, célszerű és előre mutató. A többes számú alanynak a társadalomban és a mondatban betöltött szerepe alapján többes állítmány jár. Ezt önök már szinte készpénznek vehetik. Mondom: készpénznek vehetik..., és nem „készpénznek vehet". Ugye érezhető a különbség? Ne szavazzanak másra, csak az alanyra és az állítmányra! *(taps, éljenzés, közbekiabálások)*
JELÖLT: *(boldogan hajlong, integet)*
IGNÁC: *(folytatja)* Mindenki, aki ennek az ellenkezőjét *mond, nincs igaz. (a tömegben lévők összenéznek, csodálkoznak a hibás mondaton)* Igen, igen! Így beszél az ellenzék, ilyen csúnyán és durván! *(hangos tetszésnyilvánítás; bekiabálások)*
JELÖLT: *(boldogan mosolyog, hajlong)* Ki kell egyeznünk az *alannyal* és az *állítmánnyal*, hogy kimondhassuk a *határozó szókat*, a *fő neveket* és a *mellék neveket* is. *(megigazítja fülhallgatóját, és nagyon boldog, hogy helyesen tudta elismételni a súgott szöveget)*
IGNÁC: És most térjünk rá a tárgyra! Aki a tárgyat csak ragozza, ilyeneket mond: „Vettem banántot, pedig eztet nem szeretem." Nos, aki a változásra szavaz, nem *banántot*, hanem *banánt* vehet magának, mert ezt mindenki szereti. Mi nem akarjuk *őtet* szeretni, mi *őt* akarjuk szeretni, Nekünk a *derót*, az *drót*, a *piknik* batyusbál, a *hülye* pedig tehetségétől öt percre véletlenül megfosztott észkombájn, amivel júniusban az őszi árpát fogjuk aratni. *(közbekiabálások: „Úgy van! Éljen!" Taps)*
LACI: *(Tomihoz)* Te, ki ez a pasas? Állati jó a dumája!
TOMI: Ki lenne! Ő az új állítmány-jelölt!
LACI: Hát akkor rá kell szavaznunk! *(a tömeghez)* Elnézést kérek…! *(közbevetőleg)* és a gyűlés végén majd egy rántott sertésszeletet krumplival, két krémest, burgundit és kovászos uborkát kérek. *(komolyan)* Szóval ehhez a *tárgyhoz* nekem is lenne néhány *kötő szavam*. A múltkor találkoztam a *Névelőkkel.* Természetesen és naturálisan a *Határozott Névelőkkel*, akiket konkrétan meg tudok nevezni. Az egyik volt az "A,,, a másik volt az "AZ". Ők is erre az úrra szavaztak *(Ignácra mutat)*, akinek az előbb hallhattuk magasröptű, majd mélyen szántó gondolatait. Úgy szántott, mint egy háromezer köbcentis eke. Előtte négy lóerős ökörrel. A két *Névelő* ehhez az úrhoz mint *fő névhez* kapcsolódik, hogy együtt kiérdemeljék az *állítmányt*. Ők is hirdetik az *igét*, soha egyetlen *indulat szavuk* nem volt. Azt is megmondták, hogy az *állítmány* elé és utána is tehetjük a *határozó szót*. Nos, a *Határozott Névelők* már megmondták! Ők aztán igazán tudják! Nekünk is ez az úr kell! *(Ignácra mutat)*
TOMI: És már *létigénk* is *van.., volt.., lesz*! Ők nem három csak egy, de belépett a *párba*: *az alany és az állítmány párba*. Együtt dicsőítik az *igét*, de ezzel nem kisebbítik az *alany* tekintélyét. Javaslom tehát, hogy e képviselőjelöltnek mondjunk igent egy *felkiáltó mondatban*. *(éljenzés. Gratulálnak Ignácnak)*
JELÖLT: *(tiltakozva)* De kedves uraim, én vagyok a jelölt, nem ő! Én máris tudom, állandóan tudom egyeztetni az alany és az állítmány érdekeit. *(Nácihoz, kifakadva)* Te ellenzéki ruhába bújt *hang utánzó*, te, *kérdő jel,* te, *ponty*, te, *alárendelt mellékmondat*, te,

kivétel, te, *szenvedő alany*, te *indulatba jövő szófajta*, te *mellék név*, te, *hamis kutya*! *(elkezd nevetni)* Ne haragudjatok, de mikor ehhez a részhez érek... Mindig *karcagnom* kell, ez a *hamis kutya* annyira nem illik ide. Ez a hamis kutya olyan, mint elefánt a porcelánboltban.
TOMI: Na, Ignáckám, téged jelölünk! Te vagy nekünk a megfelelő alany! És kész!
JELÖLT: *(csodálkozva)* És velem mi lesz?
TOMI: Vidd haza a forgatókönyved, *állítmányozd* a sarokba, aztán jó figyelj: hátha előjön belőle a hamis kutya!
(Függöny)

6. JELENET

IGNÁC: *(íróasztalánál ül, elmélyülten dolgozik; kopognak)* Szabad!
TOMI: *(bejön)* Szervusz, Nácikám!
IGNÁC: *(feláll, elébe siet)* Szervusz, egykomám! *(megölelik egymást)*
TOMI: Egy hete nem láttalak. Nagyon sürgős lehet, hogy idehívtál.
IGNÁC: Ne is mondd! Zseniális ötleteim vannak.
TOMI: *(kíváncsian)* Csupa fül és hallókészülék vagyok!
IGNÁC: Biztosan te is figyeled ezeket a hülye reklámokat; csak arra, jók, hogy az embert megbolondítsák. Néha be is mondják, hogy nem teljes körú a tájékoztatás. Egy ilyet ajánlok. Az egyik bank azt hirdeti, hogy ingyen lehet felvenni pénzt az ATM-ből. Ez zseniális, mert pénz se kell hozzá; odamégy, azt mondod, szükségem van 200 ezer forintra azonnal. Megsimogatod az ATM mellét. Miután megnyomtad a bimbókat, néhány pillanat múlva, kiadja szükséges bankjegyeket.
TOMI: Ez tényleg nem teljes körű felvilágosítás. Ez nem így működik. A kártyához jelszó kell. Egy négyjegyű szám. Az ATM csak a saját számlád és a kártyád alapján ismer fel.
IGNÁC: *(vidáman)* Ez nem jött be, de van egy másik. Nem tudom pontosan, hogy a boltokban a különböző árukra hány százalékos áfát tesznek. Mondjuk, venni akarok egy inget, komolyat, harmincezer forintért. Nézegetem, felpróbálom, tetszik. „Megveszi?" – kérdezi az eladó. „Igen" – mondom én. „Kössünk egy jó üzletet! Önnél marad a tiszta nyereség, nekem kifizetik a 20 százalék áfát. Az inget se viszem el. Mindketten jól járunk."
(Kintről hangosan bekiabál valaki: : Náci, telefon!" Mindketten kimennek. A függöny legördül, majd a következő jelenetnél felgördül.)

7. JELENET

(Egy tengerjáró hajó fedélzetén vagyunk. Elegendő néhány erre utaló tárgy a színpadon: mentőöv a hajó nevével, festett mentőcsónak, kajütablakok; hajókürt hangja stb. Egy asztalnál ül Ignác és egy elegáns hölgy.

IGNÁC: Kedves Anna-Marie! Nagy boldogság számomra, hogy cseh-morvai kisasszony létére ilyen jól beszél németül.
ANNA-MARIE (A-M): Natürlich, Herr Szechen! Nem véletlenül volt berlini nevelőnőm és londoni szobalányunk, akiktől alaposan megtanultam beszélni ezt a két nyelvet. A francia nyelvtudásom sem sokkal marad el. Washingtonban a nagybácsikámnál és előkelő társaságukban csak angolul társalogtunk, noha ők is prágai származásúak.
IGNÁC: És kedves családja mivel foglalkozik? Ha meg nem sértem...
A-M: Bocsánat, hogy ilyen illetlenül viselkedem. Ön már elmondta nekem egész életét, én pedig...
IGNÁC: Semmi baj, hiszen néhány napos hajóút áll előttünk, s ha kegyed nem tartja háborgatásnak, bőven lesz időnk megismerni egymást.
A-M: Ez igaz. Nos, amint már említettem atyám neve Joseph Baumgarten. Egy gazdag prágai posztógyáros egyetlen leánya vagyok. Amerikában megláttogattam a nagybácsikámat és annak kedves családját. Életemben még sohasem éreztem magam ilyen jól.
IGNÁC: Édesapja elengedte, nem féltette semmitől?
A-M: De igen! Nehéz volt kiharcolnom, hogy végre önálló életet élhessek. Egy ilyen nagylány *(kacag)*, mint én, nem ülhet otthon az anyja szoknyáján. Mellesleg imádok öltözködni! *(igazgatja a ruháját)*
IGNÁC: Ez a mostani, virágos divat nagyon szép, mert általa a fiatal hölgyek minden összejövetel, megjelenés alkalmával valóságos virágoskertre hasonlítanak. Kegyed ruhájának elején, a vállain… A nyak fél oldalán kis virágcsokor; virág ékíti az övét, a karcsú derekát, még a kalapja is virágokkal vannak teletűzdelve. Ez nyílván a verőfény és az elért ideális szépségének tulajdonítható.
A-M: *(nem jön zavarba)* Széchen gróf úr nem költő véletlenül? Bár a gróf és a költő egymástól elütő foglalkozás. Egy jólelkű, művelt, kedves nemes ritkán beszél ilyen negédes stílusban. Maiamiban, a nagybácsikáméknál a gardenpartik alkalmával megismerkedtem néhány előkelő származású főúrral, de ily kedves szavakat, sem angol, sem francia nyelven nem mondtak nekem.
IGNÁC: Ó, Anna-Marie kisasszony! Pompás toalettjét nem költőként írtam le, csupán szépségének ténymegállapítására szorítkoztam!
A-M: *(derűsen felkacag)* Higgyem, ne higgyem?! *(rövid szünet után boldogan az ég felé nyújtja két karját)* Szabad vagyok! Szabad akaratomból... elhiszem!
IGNÁC: Egy olyan hölgynek, mint kiskegyed, a szabadságra nem úgy van szüksége, mint a férfiaknak, mint Petőfi Sándornak, a nagy magyar költőnek. Neki a szabadság az elnyomás, a szolgaság ellentéte, érthető tehát, hogy mennyire vágyakozik utána. Ma már a szabadság – különösen egy ilyen kecses hölgy számára – azt jelenti, hogy megkötések

nélkül, ha kell szülei, a társasági illem ellenére is cselekedhet. Ha neki ez jólesik, érdeke fűződik hozzá, miért ne tegye?
A-M: *(lelkesen)* Szívemből beszél, gróf úr! *(váratlanul megérinti Ignác asztalon lévő kezét)*
IGNÁC: Mert kell-e vonzóbb dolog annál, amikor egy hölgy lovagja társaságában bármiről cseveghet, vagy kedvére gyönyörködhet a hajó oldalához elemi erővel csapódó, vad hullámokban? Kell-e annál élvezetesebb, mint amikor egy hölgy a restaurant-ban illendőségének kiskapuján kipillant, utána pedig belekóstol a tüzes spanyol borba?
A-M: Mindig elleneztem a nyárspolgári, bigott erkölcsi normákat! Tudja Ön, miből állt a gyermekkorom? “Ne nézz oda, Marie! Ez nem neked való!" "Jaj, ezt ne mondjátok, a gyerek előtt!" "Mit szól hozzá Matild néni, ha ebben a ruhában mégy el hozzá vizitelni?!" Amerikában értettem meg először, mit jelent valóban a szabadság, bár sohasem voltam képes úgy megfogalmazni, mint a gróf úr tette most. Felnyitotta a szemem.
IGNÁC: Igen. Már látom is búzavirágkék szemeiben azt a határtalan szabadságot, amely kivetítődik a fölöttünk lévő azúrkék égboltra *(felnéz)*, és ugyanez az ég visszatükröződik szemeiben. *(belenéz Anna-Marie szemébe)*
A-M: *(egy ideig tűri, majd elérzékenyülve megszólal)* Nem bírom tovább…!
IGNÁC: *(arcával közeledik felé)*
A-M: Nem bírom tovább! Már könnyezik a szemem… *(elfordul, és fehér zsebkendőjével gyengéden megtörli a szemét)*
IGNÁC: *(kissé ingerülten az arca után nyúl, magához húzza és megcsókolja)*
A-M: *(felháborodva)* Meg vagy őrülve?! Ez csak tíz perc múlva jön, amikor harmadszor is könnybe lábad a szemem.
IGNÁC: Kár a könnyzacskóidért!
A-M: *(értetlenül és kíváncsian)* Milyen hülyeséget mondtál már megint?
IGNÁC: Udvaroltam!
A-M: Na, nekem most ennyi elég volt belőled… belőletek… Ha akartok valamit, az öltözőmben megtaláltok *(megsértődve távozik)*
IGNÁC: *(utána kiált)* Nem a világ bonyolult, te vagy körülményes. Csupán akarni kell, hogy sikerüljön, hogy ne sikerüljön. A te szíved az agyadban van, az biztos! Ez neked mindegy? Ha teljesen mindegy, válaszd azt, amelyik jobban mindegy. Anna-Marie, mondták már neked, hogy te vagy a világ legszebb nője? Ugye nem? Gondoltam... csak én vagyok olyan ütődött, mint egy pulikutya, amelyik azt nem érti: hogy lehet az, hogy előbb látja a villámlást, és utána hallja a dörgést. Nem tudja a puli, hogy előbb van a szeme, utána a füle… A jópofák többnyire jó pofátlanok. *(tölcsért csinál a kezéből, felfelé kiáltja)* Rendező úr, lapozzunk!

(A szín elsötétül.)

8. JELENET

(Kisebb teremben vagyunk, ahol hárman ülnek egy asztalnál: Ignác, Tomi és Laci. A negyedik szék üres. Amikor a szín kivilágosodik, a jelenlévők unatkoznak, órájukat nézegetik ásítoznak, sóhajtoznak, ujjaikkal kopognak az asztalon; régóta várnak valakire. Ignác feláll, és sétálni kezd. Kopogtatás hallatszik. Mindnyájan az ajtó felé fordulnak.)

PANAMA ZOLTÁN: *(kissé pocakos, középkorú, félig kopasz, öltönyt és nyakkendőt visel)* Szervusztok, elnézést kérek, egy kicsit elkéstem! De ugyebár rengeteg ügyemet kellett elintéznem. Amikor ide indultam, Duciné Magdika államtitkár hívott, és ugye nem hagyhattam félbe: „Figyelj ide, Magdikám, édes, éppen most lesz a fegyelmi tárgyalásom, nagyon sietek!" Halálra kacagta volna magát. Még egyszer elnézést, kérek, hogy egy kicsit elkéstem.
TOMI: *(félvállról, gúnyosan maga elé)* Egy kicsit, egy fél órát…
PANAMA: Na, ha egyébként ő tudna erről a fegyelmi vizsgálatról, akkor ő lenne az első, aki azt mondaná, hogy ennek az égvilágon semmilyen alapja nincs. És én is határozottan állítom, hogy ehhez az általatok és más ellenfeleim által kitalált ügyekhez semmi közöm sincs.
IGNÁC: *(visszaül a helyére; hivatalosan, határozottan)* Panama úr! Azért, mert ön más pártállású, az idő mindenkire vonatkozik: egyformán és objektíven. *(órájára néz)* 32 percet késett!
PANAMA: *(csodálkozva)* Most mi lesz? Magázódni fogunk? Én nem tudok arról, hogy van magázási pertu is, ilyet nem ittunk.
LACI: Polgármester úr! Kérem, viselkedjen a helyzetnek megfelelően. Mutasson némi alázatot, tiszteletet. Egyébként szíveskedjék helyet foglalni!
PANAMA: *(miközben leül, maga elé mondja)* Szóval már itt tartunk… Magázódunk...
IGNÁC: *(hivatalosan)* Bekapcsolom az asztalon lévő diktafont. Miután anyakönyvvezetőnk pótkávé-szabadságon van, emiatt jegyzőkönyvvezetőnk nincs, a fegyelmi tárgyalást így rögzítem. Kelt: május 19-én. Kezdés 10 óra 33 perc. Jelen vannak:… majd utólag beírjuk. Tárgy: fegyelmi tárgyalás. Miután az önkormányzati közgyűlés 0034/546. számú határozata egyhangú szavazással megalapította bizottságunkat, megkezdjük Panama Zoltán polgármester úr meghallgatását. Mivel késése miatt több mint egy fél órát veszítettünk, javaslom, hogy térjünk rögtön át a kérdésekre és a válaszokra. A teljesen független, elfogulatlan fegyelmi bizottság a polgármester úr ingatlanügyeivel kapcsolatos gyanúsítgatásokat szeretné tisztázni először. *(táskájából két dossziényi iratot vesz elő)* Az összegyűjtött iratok rendelkezésünkre állnak, és mindenki áttanulmányozta azokat. Ezzel kapcsolatosak a kérdéseink is.
TOMI: Kezdjük a IV. Béla király utcán 400, azaz négyszáz forintért eladott ingatlannal. A szakértők ezt a kisebb palotát 400 millióra becsülték. Ez óriási vagyonvesztés.
PANAMA: *(természetes lezserséggel)* Itt nincs vagyonveszteség, mert a sógoromnak soha a büdös életbe' nem lett volna 400 milliója, viszont a 400 forintot hiánytalanul befizette. Manapság azt mondják, hogy mindig minden eltűnik, pedig mindig minden ugyanott van.

A IV. Béla király utcai ingatlan is ugyanott van. Ezzel a 400 forinttal egyébként megúsztunk egy több évig elhúzódó pert. Mert ugye, ha nem tudja kifizetni a vásárló a 400 milliót, akkor perelnünk kellett volna!
TOMI: Bocsánat, polgármester úr, nekem úgy tűnik, hogy ön nem érti azt a hallatlan differenciát ami a 400 forint és a 400 millió között van.
PANAMA: Érzem, nagyon is érzem! Itt a nullákban van csak különbség. Pontosan… *(elgondolkodik)* hat nulla a különbség. De a nulla a matematikában nem oszt, nem szoroz, legfeljebb szerez. Miért ne lehetne ez így az üzleti életben is. Ez egy axióma, kérem.
LACI: Az uszoda építését a vizsgálat szerint nem pályáztatta meg.
PANAMA: Nem, mert a napnál is világosabb a dolog. Tudniillik, hogy a tervező a nagyobbik fiam, Gabi, aki elnöke a Közéleti Korrupcióellenes GMB-nek, a kivitelező a kisebbik fiam Noé, aki ugyanennek a KHT-nek az ügyvezető igazgatója. Kell ennél jobb üzlet? Ők, kérem, belelátnak egymás lapjaiba. Sohasem csapnák be egymást! Úgy neveltem őket. 567 millióért vállalták, mármint a cégük. Ebből 67-et nekem ajándékozott. Bocsánat, nem vagyok pontos. A 67 milcsit még az üzlet megkötése előtt adta a GMB, tehát a kettő még véletlenül se függ össze!
LACI: Na, akkor itt van ennek a bizonyos sárgaháznak az ügye. Felszámoltatta a pszichiátriai intézetet. Mindenkit elbocsátottak. És háromszáz liter 50 fokos körtepálinkáért adta el az épületet, amikor az ezer litert is megért volna, mielőtt földig dózeroltatta.
PANAMA: Ejnye már, hát ki tudna annyi pálinkát meginni!
RENDEZŐ: *(csak a hangja)* Álljatok le, srácok!

(A három szereplő természetesnek veszi a beszólást. Lazításként, zsebre dugott kézzel járnak, egymással beszélgetnek aktuális, hétköznapi, színházi, magánéleti dolgokról, aztán csak várnak szótlanul.)

RENDEZŐ: Világosítsátok ki a nézőteret! Mintha szünet lenne. *(A nézőtéren minden fényt bekapcsolnak.)* Kedves Közönség! Ne tessék zavarba jönni, mindjárt elmagyarázom. Tehát… Amikor a szerző ezt a színdarabot írta, nem tudni miért, de kéthónapos szünetet tartott. „Ejnye már, hát ki tudna ennyi pálinkát meginni!” Ez után a mondat után. Közismert, hogy színházunkban a Tisztelt Nézők maximálisan megkapják azt, ami szimbolikusan a jegy árát képviseli: szöveghűséget, korrekt alakítást, a szórakozáshoz, a lelki katarzishoz szükséges minden teátrális eszközt. Nálunk abszolúte érvényesül a demokrácia. A nép, vagyis a közönség dönthet, szavazhat. Kérem szépen… Legyenek szívesek emeljék fel azok a kezüket, akik a reális átélés, a szöveghűség kedvéért azt szeretnék, hogy a darabot mi is csak két hónap múlva folytassuk!

(A nézőtéren valószínűleg nevetés kezdődik.)

Mi erre maximálisan felkészültünk. El tudjuk intézni, hogy a munkahelyéről mindenkit elengedjenek, és a közelben lévő Napóleon Konyak nevű, hatcsillagos szállodánkban

tölthessék el ezt a két hónapot. Fitness és wellness központ, uszoda, pezsgőfürdő, szauna, gőzfürdő, gyógymedencék, masszázs, harakiri bemutatók, svédasztal, görcs- és fájdalomoldó gyógyszerek, teabár, éjszakai revü, panorámalift, borozók, aroma-, bio- és infraszauna, ivókút forrásvízzel, vízeséses poszter, hajszárító, vezetéknélküli anyóscsatlakozás, gumiköpeny, pipacs-papucs, salátabüfé, 18 lyukú golfpálya, kozmetikai kezelések, ködzuhany, dögönyöző zuhany, hidegzuhany, ingyenes babaágy, férfi és női játszótársak, biliárd, kilenc csúzda az Aquaparkban. Mindez az Önök rendelkezésére áll. Ha úgy tetszik, háromszor ihatja le magát a sárga földig, négyszer ugorhat le a második emeletről, ötször panaszkodhat, hatszor dicsérheti szolgáltatásainkat, hétszer ehet fokhagymás pirítóst… és nyolcszor… nyolc az hatvannégy. És a végén, mielőtt az előadást két hónap múlva innen folytatjuk, felteheti a kérdést: ki fizeti ki? Hát… Ki-ki… vagyis mindenki-ki… Most már mindenki-ki mindent tud, ezért szavazhatunk. Nyújtsa fel az a kezét, aki két hónap múlva szeretne visszajönni, és amellett szavaz, hogy most hagyjuk abba a darabot!

(A nézőtéren valószínűleg nevetnek, és senki sem emeli fel a kezét. Ha mégis, a
RENDEZŐ: (*megjegyzi)* „Ön(ök) a kisebbség. Előadás után várjanak (várjon) meg a pénztárnál; vigaszdíjat adok.”*)* Tehát senki. Ki-ki elgondolkodott, és mindenki így döntött. Ellenpróbát kérek. Fogja meg a bal fülét a bal kezével az a kedves néző, aki azt szeretné, hogy azonnal folytassuk a darabot. Köszönöm. Most a jobb kezével fogja meg a jobb fülét… *(szünet)* Már bocsánat, de úgy látom, akadt néhány kétbalkezes is. Nem baj. De most már biztosra menjünk! Tehát a jobb kezét nyújtsa fel az, aki a folytatás mellett dönt!
(szünet) Köszönöm. Most az ne nyújtsa fel a kezét, aki tartózkodott… *(Ha van olyan, aki felnyújtja a kezét, a RENDEZŐ így folytatja:* „Bocsánat! Eddig Ön hol tartózkodott?!”*)* Ebből látszik, hogy eddig mindenki itt tartózkodott. Köszönöm. Folytatás következik.

(Mintha semmi se történt volna, ismét a fegyelmi tárgyaláson vagyunk)

LACI: Hol is tartottunk?
PANAMA: ... a körtepálinkánál.
IGNÁC: Hogy lehet az, hogy a közvagyonból Ön saját családjára költött közel félmillió forintot? *(papírjait nézegeti)* Kutyaeledel, macskaeledel, 30 darab metszőolló, három mázsa meggyes fagylalt, 250 darab bugyogó...!!!
PANAMA: Elnézést, ez nagyon egyszerű. Gárdonyi Géza, az egri választókerület írója hivatalosan kérte tőlem ezeket a dolgokat az 1552-es török hadak szociális segélyezésére. Van még ott egyéb is. Nézze csak meg jobban! Miután Szilágyi Erzsébet levelét megírta 200 békegalambot vásároltunk az elküldésére. Nem kell ezen csodálkozni. A mai útviszonyok és időjárási viszonyok mellett biztosra kellett mennünk. A 22-es mellékletben pedig az szerepel hogy „Bizton Béla biztos kripli!” Ez egy felirat volt, amit valaki felkent a községháza fehér falára rikítós festékkel. Próbálgattuk, gondolkodtunk, hogyan lehetne eltüntetni vagy megváltoztatni, mert ugye, ilyen szégyenteljes felirat

demoralizálja a lakosságot. Bizton Bélának azért fizettünk kétmillió forint tanácsadási díjat, mert azt tanácsolta, hogy javítsuk ki a szöveget. Azóta is ez olvasható: „Bizton Béla biztos nem kripli.”
IGNÁC: *(csodálkozva)* Egy szóért adtak kétmilliót?!
PANAMA: Ez nagyon felületes szemlélet. Az ötlet és megvalósítása, az önkormányzati döntés, a festékvásárlás, a szobafestő és mázoló melója, a számla kiállítása, a belső ellenőr csöndes szemlélődése, a farkaskutya bérleti díja – vele őriztetjük, nehogy megint átírják ... és a többi... Meg kell nézni a számlákat. Nem Bizton Bélának adtuk tehát a kétmilliót. Neki csak visszaosztották.
IGNÁC: Egyébként, Panama úr, legyen szíves, mondja el, miért csak a szegényeket károsítja meg.
PANAMA: *(kissé ingerülten)* Kikérem magamnak ezt a kérdést!
IGNÁC: *(teljes nyugalommal)* Kiadtam, kérem... A kérdést… Kiadtam… Ne kérje!
PANAMA: Én a szegényeket mindig támogattam. Tegnapelőtt a hajléktalanokkal szemben is támogatólag léptem fel. Gulyáslevest, kalácsot és teát osztattam...
TOMI: *(csodálkozva)* Ezt most hallom először.
PANAMA: Elég baj az, kérem! A hajléktalanok egyszer se halották meg, pedig igen előkelő volt a színhely... A Rózsadomb, ugyebár! Még jó, hogy nem vettük meg a nyersanyagot hozzá, mert fölösleges pénzkidobás lett volna. A Szegényekért Káháténk egyébként is szegény.
TOMI: Az állam a legszegényebb, Panama úr és társai pedig azt fejik.
PANAMA: Ez egy nagy félreértés! Az állam igen gazdag, különben már tönkre ment volna. Mi és a haverjaim törvényesen – értik?! – szabályos támogatásokat veszünk fel… *(rövid szünet)* és szétosztjuk… egymás között. Ha az állam szegény lenne, nem nyerhetnénk pályázatokat.
IGNÁC: Én nem így gondolom. Az állam igenis szegény! Miért nem a multimilliomosokat csapja be a bandájával? Azoknak még maradna bőven.
PANAMA: *(sértődötten)* Már bocsánat, de nem vagyok ütődött, hogy saját magamat, a rokonaimat és a barátaimat csapjam be! *(hirtelen ötlettel)* Hé, beszéljünk már arról is, hogy Hitetlen Tamás úrnak van egy privát halastava… keszeg, süllő, csuka, harcsa, busa. És mindegyik halnak saját neve van. És kikről nevezték el a halakat? Az ellenségiekről, ellenfeleikről. Azt mondta a Kovács Pisti a múltkor, amikor fogott egy háromkilós harcsát: “Na, jól beakasztottam Tóth Marcsának!” Ő ugye, a törvényes és hites feleségem. És kifogta magának. Hát micsoda erkölcsök ezek?! Ez ahhoz hasonló, amikor Hitetlen Tamás úr álláshirdetésre jelentkezik az állatkertben. Az állatkert legfőbb látványossága, a gorilla, nemrég pusztult el, és attól félnek, ha ez kiderül, nem jönnek majd a látogatók. Az állatkert igazgatója magas fizetést ígér önnek, ha jól eljátssza a gorilla szerepét jelmezbe öltözve. Ön ugyan megdöbben az ajánlaton, de nagyon kell neki a pénz, elfogadja az állást. Beöltözik és bezárják a ketrecbe. Produkciója egészen jól sikerül, a látogatók odavannak a gorilláért. Egyre jobban belejön a mókába, le-fel ugrál, mászik, hintázik. Egyszer azonban egy akrobata mutatvány rosszul sül el, a magasban ugorva nem tud elkapni egy kötelet, és áttörve a rácsokat átzuhan az oroszlán ketrecébe. Míg a földön

fekszik, az oroszlán egy hatalmasat üvölt. Ön rémülten kiabálni kezd: „Segítség! Segítség!” Erre az oroszlán közel hajol hozzá és a fülébe súgja: „Ne ordíts, te őrült! Mindkettőnket ki fognak rúgni!”

TOMI: Ha ki akarsz ábrándulni az oroszlánból, keresd föl a barlangjában – mondta egy kutató, aki már nem lehet közöttünk. Excuse me! – mondaná egy angol vagy amerikai. *(dühösen)* A rézfánfütyülőjét! – mondom én, mert magyar vagyok. Se rezem, se fám, se fütyülőm…, rézfánfütyülőm. Na, ha Panama úr, ebből arra kell következtetni, hogy a demokráciában, a szólásszabadság érvényesítésekor mindenki úgy nevez egy harcsát, ahogyan akar. Ha a horgász minden harcsa kifogásánál azt mondja, hogy jól beakasztott ennek a tót harcsának, vagy Tóth Marcsának, nem tilthatjuk meg. Tóth Jani a múltkor fogott egy ekkora… *(kezével mutatja)* ötkilós tót harcsát. És tudja mit mondott: „A tót harcsa bekapta a kukacomat, én meg jól beakasztottam neki. Nagyon meg voltam elégedve, mert tudtam, hogy az enyém lesz. Polgármester úr! Bizonyára félrehallása okozta a differenciát. Tótországból vagyis Szlovákiából vettem ezeket az ivadékokat. Ez mindegyik tót harcsa, és nem Tóth Marcsa. Beszélgetni nem kell velük tótul, ha pedig kifogjuk, nekik már abszolúte mindegy, milyen becenevet ragasztunk rájuk: Harcsika, Marcsika, Nelli, Nudli vagy Kimonó. Mellesleg beszélhetünk az ön feleségéről Panamáné Tóth Máriáról is, akinek a nevére összesen öt *(kezével mutatja)*, azaz öt házas ingatlant jegyeztek be a földhivatalban.

PANAMA: *(természetes hangon)* Hát persze! A két fiam nevén már van bőségesen ingatlan és telek…

IGNÁC: És honnan vannak ezek az ingatlanok?

PANAMA: Honnan? Vettem! Mindet! Öt kivételével, amit csak úgy adtak… kétszáz forintért, hogy ne járjak rosszul. Szabad a piac, kérem! Ha csak ajándékba adják, akkor fennállhat a megvesztegetés gyanúja. Így viszont nem!

IGNÁC: És miért készült kér szerződés? Az egyiken valóban kétszáz forint szerepel, a másikon azonban húszmillió.

PANAMA: *(elgondolkodva számol)* Ez öt nulla különbség… Már korábban megjegyeztem, hogy a matematikában a nulla nem oszt, nem szoroz… legfeljebb szerez. Tehát nincs jelentősége. Velem nem tudnak zöld ágra vergődni, mert eredetileg közgáz egyetemet végeztem.

TOMI: Akkor illene tudni, hogy nem mindegy, hol állnak a nullák: a kettes előtt vagy után.

PANAMA: *(visszavágóan)* Pont ön mondja ezt, aki az előbb azt hangsúlyozta, hogy szólásszabadság van?! Én meg hozzáteszem: szabad választási lehetőség is van. A nullák ott állnak, ahová írjuk! Régebben két nullával jelölték a WC-t, mai nevén mosdót, illemhelyet. Most akkor hogy is van ez? Ha két nulla egy WC, akkor öt nulla két és fél WC?

TOMI: *(felháborodva)* Kérem, hogy ilyen nulla szintre ne ereszkedjen le!

IGNÁC: A jegyzőkönyv számára megállapítom, hogy kérjük Panama úr diplomájának eredetiség-vizsgálatát.

PANAMA: Hogy jön ez ide? Ennek, semmi köze sincs Tóth Marcsához, és az emlegetett ingatlanügyekhez! *(rövid szünet után, tréfásan, fenyegetve)* Tudja, az értelmesek egyik része okos, a másik része ostoba. Hasonló a helyzet a butákkal is. A hiba most is a hibakereső készülékében van.
TOMI: Önnek számos káros szenvedélye van, és idetartozik az alaptalan gyanúsítás is. A káros szenvedélyek óriási előnye, hogy le lehet szokni róluk. Egyébként a beszélgetésünkből én arra következtetek, hogy önt napról napra az újdonság varázsával ajándékozza meg az amnézia.
PANAMA: Mért kell a parlagfüvet és az allergiát amnéziának nevezni? Mert hódolunk az idegen szavak divatjának? Én minden rosszat el tudok képzelni magamról, de hiába... Ami pedig a parlagfüvet illeti, az tényleg idegesít.
IGNÁC: Már megbocsásson Panama úr, de a mi párbeszédünk nem igazi dialógus. Olyan, mint amikor egy bolond utazik az autóbuszon. Megkérdez egy másik bolondot: „Meg tudná nekem mondani, hogy hány óra van?" „Csütörtök" − feleli a másik. „Nagyon szépen köszönöm, akkor le kell szállnom!"
PANAMA: *(órájára néz)* Nem, még csak kedd van.
LACI: Polgármester úr! Mi értelme van annak, hogy a Sóvágó tér kellős közepén egy három méteres gránitoszlop tetejére egy pöttyes futball-labdát állíttatott, alatta egy felirattal: „Üssétek, vágjátok, az ellenfelet, nyerjétek meg minden meccseteket!" Mindezt 12 millióért!
PANAMA: *(értelmetlenül)* Ez egy nagyon szép kétsoros vers. Kaptam is érte félmilliót. Aki pedig nem szurkol a saját városa csapatának, nem támogatja azt, az költözzön el! Ez az én véleményem.
LACI: *(gúnyosan)* Más versei nincsenek? Ilyen rövidekre gondoltam. Eladhatná azokat is.
PANAMA: Tudom, hogy most nem a poétikai nagyságom miatt gyűltünk össze. De azért mondhatok egyet. Persze attól is függ, mennyit kapok érte? *(szenvedélyesen)* „Felszaladt a szem a harisnyádon..., mert felszaladt a szemem a harisnyádon."
LACI: *(gúnyosan)* Hehehe!... Egy fél pár lyukas nejlonharisnyánál nem ér többet.
PANAMA: *(órájára néz, közben csörög a mobilja; felveszi az asztalról, telefonál)* Szevasz, öcsém! Már vártam a hívásod!... Igen. hallgatlak, de nem érek rá... Éppen az ártatlanság vélelménél tartunk, ami engem is megillet... *(hosszabb szünet)* Nem, azt nem... *(kissé felháborodottan; tagadóan mozgatja a fejét; ujjaival kopog az asztalon; tiltakozva)* Neem, nem!!! Erről hallani se akarok többet!... Neked se, senkinek se...! *(szünet)* Hát persze... Ha nem vetted volna észre nemet mondtam. Határott nemet, abszolút nemet!... Nem indoklom meg! Nem, nem és kész! (*kikapcsolja a mobilját)* Hallhatták az urak, hogyan bizonyitottam ártatlanságom vélelmét. Mindenre nemet mondtam.
TOMI: Most például mire?
PANAMA: Nem érdekes! Privát ügy, de ha elmondanám, mindenféle aljas gyanúsítás alól mentesülnék.
IGNÁC: Hát akkor mentesüljünk!

PANAMA: Nem, nem, Tóthékat nem hívom meg a fiam lakásszentelőjére, mert Jani borzasztóan pletykás egyén. Olyan mint két vénasszony-toprongy. Na, kimondtam. Ne pofázzon nekem, se másnak, se igazat, se kitalációt. Rühes kutya és kész!
TOMI: Tudtommal Tóth János, a takarékszövetkezet elnöke, a képviselő-testület tagja, a pénzügyi bizottság elnöke nem tart rühes kutyát. Egy aranyos kis foxija van.
PANAMA: Na, ez az! *(felemeli a mutatóujját)* Így lehet és kell félremagyarázni a dolgokat. Fogalmam sincs honnan szedte, hogy én János kutyájáról beszélek. Ezért nem tudunk mi szót érteni. Belekapaszkodnak egyes szavakba, kiragadják a szövegkörnyezetből, átkozmetikázzák, hogy rühes legyen az a kutya, aztán már csak a véres rongy, a lopás meg a sikkasztás gyanúja hiányzik! Azaz, ha jól értelmezem, az se hiányzik, pont azért vagyunk itt! Ezt is jól kitalálták!
IGNÁC: *(kikapcsolja a diktafont)* Na, akkor ezzel is megvagyunk. Hány évre titkosítsuk? Harmincra vagy ötvenre?
PANAMA: Biztos, ami biztos! Az ötven év a biztos. A megfelelő jogszabályokat, nemzetbiztonsági érdekeket írjátok hozzá!
IGNÁC: Oké! De holnap meg ti tárgyaljátok a mi ügyeinket…
PANAMA: Nyugi, Nácikám! Azt is ilyen *fainul* lerendezzük ötven évre.

Függöny

(A végén minden színész elvonul a színpad előterében – balról jobbra. Néhányan megállnak és egy-egy monológot mondanak.)

RENDEZŐ: *(beperdül a színpadra)* Jó estét, majdan jó éjszakát, hölgyeim és uraim! Én vagyok a RENDEZŐ, akit eddig még nem láttak. Sok mindenért én vagyok a felelős sokféle értelemben. Mondhatnám azt is, hogy én vagyok, én voltam a főnök, de nem szeretem az ilyen katonás szavakat: elöljáró, feljebbvaló, parancsnok, felüljáró és a többi. Szerintem ma nem követtem, nem követtünk el hibát. Ez egy olyan csalóka volt, amilyen nyalóka! Remélem, bevette a tisztelt közönség, és nem feküdte meg a gyomrát. *(a színészekhez fordul)* Ugye, ti is meg voltatok elégedve mindennel?
SZÍNÉSZEK: *(bólogatnak, pozitív megjegyzéseket tesznek)* Persze! Hogyne! Remek volt!
RENDEZŐ: *(félhangosan a színészeknek mondja)* Akkor fél óra múlva találkozunk az irodámban. Szokás szerint a gázsi tíz százalékát kérem. *(mosolyogva a közönség felé fordul)* Köszönjük a tapsot. *(Meghajol a többiekkel együtt.)*
VICUSKA: *(zavartan)* Én olyan zavarban vagyok, mert most nekem nem súg senki. Szégyellni valóm sajnos akad, amiért vállalom a felelősséget. Van egy nagy bűnöm. Lehet, hogy már elévült... Nyolcéves koromban anyukám valami miatt lekevert egy pofont, én pedig... *nyalókáztam egyet...*, vagyis kettőt. Két kis fát kitörtem... A suliban mindenkinek súgtam, átadtam a puskáimat... *(határozottan)* Azóta rendes kislány vagyok! Ezért is vállalom a felelősséget. Ha lehet.., ha kell.., ha muszáj...
NARRÁTOR: *(mellette áll, félhangosan odaszól neki)* Akkor holnap délután háromkor a lakásomon... Ne felejtsd! Az a kis aranyos izé legyen a nacid alatt... *(a közönséghez)* Én csak úgy beugrottam... az elejére és a végére... *(hozzá fordul)* Ja, te! Hallottad már ezt a viccet? A főorvos látogatóban van a betegeknél és látja, hogy minden ápoltnak véres az orra. „Hát magukkal mi történt?" – kérdezi a doki. Az egyik bolond: „Drága főorvos úr, képzelje az új beteg az oka. Húzott a földre krétával egy vonalat, és azt mondta hogy aki átbújik alatta, az hazamehet."
VICUSKA: *(megfogja a Narrátor orrát)* Pfuj, a tied is véres!!!
SZENTIRMAY: Hölgyeim és Uraim! Szerintem a színház, a színdarab, a vígjáték, a tragédia, a dráma a fejlődő civilizáció helyrehozhatatlan melléfogása. De mit csináljunk? Ebből élünk. Nincs más. Hálásnak kell lennünk érte. Aki nyert, az mert.

(Mindenki meghajol)

EMÍLIA: Olyan sokféleképpen neveztek már engem, mint a tisztességtelen nőket általában. Ha nem lennének nőket kívánó férfiak, férfiakat kívánó nők, egymást kívánó férfiak és nők, ha nem lenne néhány órás szerelem, csak örök életre szóló szerelem, ha nem létezni piros szín és nem létezne piros lámpa..., akkor nem kellene megállni sehol. De akkor nem lenne rám szükség! Akkor nem lenne nyalóka! Csak ezt a fránya pénzt ne

találták volna ki! Hát nem egyszerűbb lenne egész életünkben puszival fizetni *(szünetet tart)* ... külön neműek között. Ha azonos neműekről van szó, akkor az illető férje, felesége, rokona jöhetne puszilni. Így az egész világ szeretetben, szerelemben, békességben összeborulhatna. *(nevetve)* Az igaz, hogy a vállalkozásom tönkre menne, de ezt a csekély áldozatot igazán meghoznám. Mondjuk, ha egy kiló kenyér ára három simogatás, öt puszi és egy gyengéd fülharapás lenne….
DETEKTÍV: Egyetértek. Ez a módszer abszolúte nem hasonlít a lopáshoz, rabláshoz, sikkasztáshoz, áfacsaláshoz. Ha a puszipajtások országa lehetnénk, akkor nem lenne kivételezés, mert a puszira mindenki egyenlő eséllyel pályázhatna. *(kissé elgondolkodik)* De nem tudnám én elviselni, hogy például Strassnoff Ignác engem puszilgasson, mert nem tartóztattam le. Hogy helyettem az anyósomat puszilgassa? Az ki van zárva, kérem! Csókolgassa őt a pudli kutyája!
IGNÁC: No, no! Nem a kutya teszi az embert! Nem, nem a ruha teszi az embert; az ember teszi azt, amire a ruha kötelezi! *(huszár egyenruhájára mutat, megpödri a bajszát)* Minden ember esendő. Ki milyen fokon? Sok mindentől függ. Akit lelkiismeretesen nevelnek, nem keveredik rossz társaságba, vagyis gazdagok közé, az teszi a dolgát, és könnyen el tudja játszani, hogy tisztességes. Nekem már mindegy, hölgyeim és uraim! Én vállalom a politikai, etikai, eb- és lótartási, valamint a jó erkölccsel összefüggő felelősségemet. Mindig ezt tettem, ezért ültem több mint húsz évet. De könyörgöm! A hazug kutyákat mikor érjük utol, mi, sánta emberek? Figyeljenek oda mindenre és mindenkire! Én már meghaltam 1933-ban gyomorrákban. Tényleg meghaltam. Kegyetlen volt… Ezzel nem csaptam be senkit. Ezért, hölgyeim és uraim… már itt sem vagyok… *(kiszalad; néhány pillanat múlva visszajön, mutató ujját a szája elé teszi):* Pszt! Itt se voltam! *(kimegy)*
NÉZŐ: *(feláll a helyéről, bekiabál; a színpad felé mutat)* Itt volt! Itt van! Segítség! Fogják el! *(a lámpák megvilágítják)* Van itt önök között rendőr? Tűzoltó? Katona? Izompacsirta? Úszómester? Útonálló? Helyezze magát gyorsan szolgálatba! Fogja el! Segítség! *(felszalad a színpadra, majd eltűnik a függöny mögött)*

(A függöny szétnyílik, a színészek meghajolva köszönik meg a tapsot.)

(A NÉZŐ és IGNÁC előreszalad. A NÉZŐ fogja IGNÁC kabátjának gallérját.)
NÉZŐ: *(lelkesen)* Itt van, elfogtam, kinek adjam át?
IGNÁC: Mielőtt átvesz valaki, jól gondolja meg! A csatavesztés egy esetben lehetetlen: ha el se mentél az ütközetbe. Én pedig már régen meghaltam. Itt se voltam! Itt nem volt semmilyen ütközet. És különben is: a múlttal leginkább háttal érdemes szembenézni.

(Mindketten meghajolnak, hátat fordítanak, és a többi színésszel együtt kimennek a színről.)

VÉGE